

AIDS – kuga stoletja

Deset pomembnih sporočil

1. AIDS JE SVETOVNI PROBLEM.

Ni kontinenta, ki se ga pandemija aidsa ne bi dotaknila. Svetovna zdravstvena organizacija ocenjuje, da se je do sredine leta 1991 okužilo z virusom HIV (virus človekove zmanjšane odpornosti) po vsem svetu od 8 do 10 milijonov moških, žensk in otrok in da je prek poldrugi milijon teh obbolelo za aidsom. Vsak dan se po svetu na novo okuži z virusom HIV približno 5.000 ljudi. V Sloveniji je bilo do 17. oktobra 1991 prijavljenih skupno 19 primerov aidsa.

2. HIV in AIDS

Aids (sindrom pridobljene zmanjšane odpornosti) je končna faza okužbe z virusom človekove zmanjšane odpornosti (z virusom HIV). Pri odraslih potrebuje aids v povprečju 10 let, da se razvije. Tako je lahko oseba, ki je okužena z virusom HIV, videti zdrava in se tako tudi počuti mnogo let, kljub temu pa lahko prenese virus na drugega. Vemo, da se prenaša virus HIV le na tri načine:

- med nezaščitenim spolnim odnosom z okuženim partnerjem
- z okuženo krvjo ali krvnimi produkti
- z okužene matere na njenega otroka pred rojstvom, med njim in kmalu po rojstvu (perinatalni prenos).

3. PRENAŠANJE VIRUSA HIV S SPOLNIMI ODNOSI JE MOGOČE PREPREČITI

Virus HIV se lahko prenaša s spolnim odnosom – z moškega na žensko, z ženske na moškega in z moškega na moškega. Najbolj učinkovit način za preprečevanje prenašanja virusa HIV s spolnimi odnosi je vzdržnost, za dva neokužena partnerja pa zveštoba.

Tveganje za prenašanje virusa HIV s spolnimi odnosi se bistveno zmanjša, če se pravilno uporablja kondom.

4. OKUŽBE S KRVJO JE MOČ PREPREČITI

Za transfuzijo namenjeno kri je potrebno testirati in jo zavreči, če je okužena. Igle, brizge in druge kožo prebadajoče instrumente je treba po vsaki uporabi sterilizirati ali zavreči. Več ljudi ne sme nikoli uporabljati istih igel in brizg.

5. POMEMBNO JE VEDETI, KAKO SE VIRUS HIV NE PRENAŠA

HIV je virus, ki le s težavo preživi zunaj človekovega telesa. Virus HIV se NE prenaša z vsakodnevnimi družabnimi stiki na delu ali v šoli, ko si stisnemo roko, se dotaknemo ali objamemo. NE prenaša se s hrano ali vodo, pri souporabi skodelic ali kozarcev, s kašljanjem ali kihanjem, v plavalnih bazenih ali na stranišču. NE prenašajo ga komarji ali drugi insekti. Vse to pomeni, da ni nobene nevarnosti, da bi se okužili pri običajnih družabnih stikih.

6. OSAMITEV LJUDI Z VIRUSOM HIV ALI AIDSOM NI REŠITEV

Osamitev ljudi, okuženih z virusom HIV ali z aidsom, ne predstavlja samo kršitve njihovih človeških pravic, diskriminacija do teh ljudi je tudi grožnja za javno zdravje, kajti:

»Ljudem, ki so zunaj zaznamovane skupine, daje občutek, da grožnje za nevarnost ni več, in torej tudi ni več potrebna osebna previdnost.

Problem aidsa je potisnjen v ozadje in na ta način postanejo vsi napori za preprečevanje in nego mnogo težji.

7. INFORMACIJE IN IZOBRAŽEVANJE SO ŽIVLJENJSKEGA POMENA

Dokler medicinske raziskave ne bodo odkrile zdravila proti aidsu ali cepiva, ki bo preprečilo okužbo, se moramo v zvezi s preprečevanjem razširjanja virusa HIV zanesti na spremembe v osebnem vedenju. Zato so informacije in izobraževanje življenjskega pomena v boju proti aidsu.

8. AIDS NAM GROZI VSEM

Aids ne pozna nobenih meja niti v zvezi z raso, spolom, družbeno pripadnostjo niti s starostjo. Nihče ni odporen, imun. Nihče ne bo ostal v prihodnjih letih neprizadet, saj aids grozi celim skupnostim in spreminja vzorce vsakodnevnega življenja.

9. AIDS – NAŠA SKUPNA SKRB

Ker je aids globalni problem, ga lahko v eni deželi zaustavimo le tako, če bi ga zaustavili v vseh deželah. Skupni napori, sredstva in domiselnost nam zagotavljajo največ možnosti, da začnemo krotiti pandemijo.

10. KAJ LAHKO STORI VSAKDO OD NAS?

Vsakdo lahko prispeva k zaustavljanju širitve aidsa, tako da se seznani z resnostjo bolezni, možnostjo zaščite in da pomaga drugim, da se bodo vedli enako. Vsako leto je svetovni dan aidsa (1. december) posebna priložnost, ko lahko usmerimo pozornost na ta problem, ki nas vse prizadeva. Po vsem svetu se bodo vrstila srečanja, ki naj bi prispevala k večanju pozornosti in izražanju solidarnosti in sočutja. Tudi vi se lahko na letošnji svetovni dan aidsa – pa tudi vsak drugi dan – pridružite splošnemu naporu – zaustaviti aids.

SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA

V spomin na Vukovar, Osijek, Vinkovce, Karlovac, Dubrovnik, Zadar, Šibenik... v podporo Hrvatom in Hrvaški, srbskim mirnikom (kot so Nenad Čanak, Svetlana Slapšak, Đorđe Balašević...), kot svarilo Miloševiću, Adžiću, Kadijeviću, Sešlju in drugim norcem ter kot poziv Slovincem, naj pomagamo Hrvatom na vse načine (z zbiranjem oblačil, obutve, z denarnimi prispevki, z obiskom koncertov, kulturnih in drugih prireditev za mir na Hrvaškem)... pesem Boba Dylana Mojstri vojne:

»Pridite, mojstri vojne. Vi, ki delate vse te

vam verjel. Toda vidim skozi vaše misli, vidim skozi vaše oči, prosijo tančico izginjajoče vode.

Vi polnite puške, drugi naj streljajo; potem sedete vstran in gledate, gledate in štejete mrtve. Skrivajte se v svojih dvorcih, ko se kri mladih izteka iz njihovih teles, ki bodo za vedno pokopana v blatu.

Vi sejete največjo grozo, ki si jo lahko zamisli človek. Grozo, ki grozi mojemu otroku, nerojenemu in neimenovanemu. Vam ni mar krvi, ki se pretaka po naših žilah.

Naj vas vprašam, ali je denar res tako

Mojstri vojne

puške, vi, ki gradite načrte smrti in se skrivate za visokimi zidovi. Sedite v udobnih naslonjajah. Želim, da spoznate, da vidim skozi vaše maske.

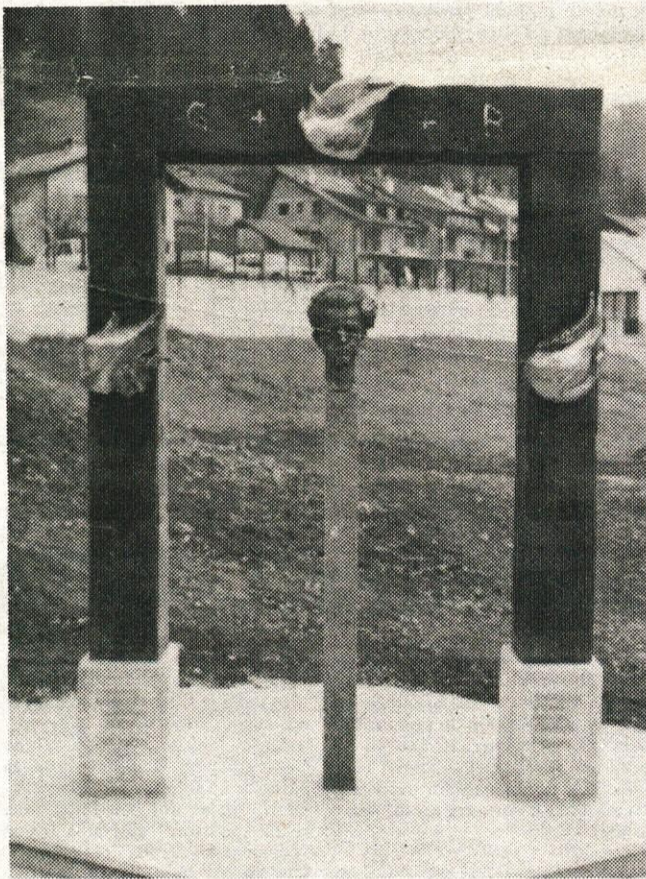
Vi, ki niste nikoli naredili ničesar, toda gradite uničenje, se igrate z mojim svetom, kot da bi bil vaša igračka. Porinili ste mi puško v roke in se skrili pred mojimi očmi. Obrnili ste mi hrbet in zbežali, ko so krogle švigale mimo moje glave. Lažete in goljufate: »Vojna lahko prinese zmago.« In jaz naj bi

dober, da vam bo kupil odpustanje? Res mislite tako? Ko bo smrt zvnila na vaših vratih, si ne boste mogli, z vsem nagrabljenim denarjem, kupiti svoje duše nazaj.

In upam, da boste umrli. In vaša smrt bo prišla kmalu. Hodil bom za vašo krsto, v megletem popoldnevu, in gledal, kako umirate na svoji smrtni postelji, in stal bom ob vašem grobu, dokler ne bom prepričan, da ste mrtvi.

Ravnikar Rok

Kamnik svojemu poetu

terih vrh je bil v soboto s spominsko mašo na Šutni, slavnostno akademijo v Srednji šoli Rudolfa Maistra in odkritjem spomenika, dela akad. kiparja Draga Tršarja, pred lipo v Novem trgu v bližini rojstne hiše.

Tragičen lik je bil mladi poet; ves vase zavzet, v neskončnosti išče – poiščimo ga v intimi svojih trenutkov; glasno besedo – hvale ali sovraštva – zamolčimo... raztrgala bi tišino.

TINA ROMŠAK

Zaostren socialni položaj

Člani Izvršnega sveta so obravnavali poročilo o izvajanju socialnega programa v letošnjem prvem polletju ter ga dali v obravnavo občinski skupščini.

Iz poročila je razvidno, da se je poprečno število zaposlenih v občini v enem letu zmanjšalo kar za 7,6 odstotka. Nezaposlenih je bilo za 126 odstotkov več kot lanskega septembra. Septembra je zaposlitev iskalo 1324 oseb, med njimi jih je skoraj polovica brez poklica. K temu je velik delež prispeval stečaj v Utokovi usnjarni. Med nezaposlenimi 254 oseb išče prvo zaposlitev.

Denarno pomoč je v desetih mesecih prejelo 50 upravičencev; sedmim občanom je bila edini vir preživetja.

V tem času je bilo soudeležbe pri plačilu zdravstvenih storitev oproščenih 1479 upravičencev (lani 929). Delno nadomestitev stanarine pa je prejelo 300 upravičencev.

Program obravnava tudi druge oblike razreševanja socialne problematike oz. nezaposlenosti.

Tako je bilo iz občinskega proračuna namenjenih posojilom za pospeševanje razvoja obrti in podjetništva 2,4 milijona SLT. Sedem obrtnikov je tako zaposlilo 13 delavcev.

Izvršni svet je tudi sklenil, da bo od 1. novembra dalje znašala denarna pomoč tistim občanom, ki jim je to edini vir preživetja, 4.800 tolarjev.

F. S.

Naslednja številka Kamniškega občana bo izšla 19. decembra. Prispevke sprejemamo do 11. decembra; uglese, zahvale, obvestila, čestitke pa do vključno 13. decembra.

Delegati sprašujejo

Kako je bil oddan Titov trg

Kakšni so bili razpisni pogoji za oddajo Titovega trga v najem in kako je bila opravljena izbira najboljšega ponudnika, je med drugim vprašal pristojne občinske organe delegat družbenopolitičnega zbora Matevž Skamen.

V dodatnem odgovoru na to vprašanje je občinski sekretariat za gospodarstvo in družbene dejavnosti v začetku novembra odgovoril:

Na razpis za oddajo Titovega trga v najem sta se prijavila samo TP Kočna in Janez Repanšek, ki sta izpolnjevala pogoje, navedene v natečaju. Javni natečaj je bil objavljen v časopisu Delo, dne 16. 5. 1991, z naslednjo vsebino:

- prostor se oddaja v najem za čas od 1. 6. 1991 do 30. 10. 1991
- izključna cena za mesečno najemnino znaša 1.000 DEM mesečno
- interesi naj k vlogi predložijo program prireditev oz. vsebino ponudbe
- priloga k vlogi naj bo doka-

zilo o izpolnjevanju pogojev za pridobitev obrtnega dovoljenja oz. potrdilo o opravljanju obrtne dejavnosti

– vloge sprejema Sekretariat za prostorsko urejanje in varstvo okolja v roku 8 dni po objavi.

Iz najemnih pogojev je razvidno, da je Janez Repanšek sklenil pogodbo za 200 m² Titovega trga, Kočna Kamnik pa za 100 m², s ceno 5 DEM/m² v dinarski protivrednosti. Najemnika sta dolžna plačati vsak polovico stroškov za kulturno zabavne prireditve. Pri ureditvi zemljišča mora najemnik zagotoviti nemoten prehod na Prešernovo ulico ter dostop do lokalov, ki imajo vhod s Titovega trga. Kočna Kamnik je dolžna po pogodbi nuditi svoje

sanitarije vsem gostom Titovega trga.

Zavedamo pa se, da je problem sanitarij še vedno odprt. To so samo nekatera določila najemne pogodbe, obe stranki izpolnjujeta predpisane pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti, s tem, da si je Kočna Kamnik pridobila dovoljenje za postavitve miz na delu Titovega trga, št. 332-6/91, z dne 22. 7. 1991, Janez Repanšek pa dovoljenje za izvajanje gostinske dejavnosti izven poslovnega prostora, št. 332-2/91, z dne 18. 7. 1991. Glede vprašanja o merilih za izbiro in pogojih, ki jih mora kandidat izpolnjevati, naj poudarimo, da sta oba izpolnjevala pogoje razpisa in bila oba izbrana, ker ni bilo več prijav za razpis, pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti pa prav tako izpolnjujeta.

F. S.

Po petdesetih letih se je v svoj rodni kraj vrnil pesnik France Balantič.

Rodil se je 29. nov. 1921 v Novem trgu, v delavski družini. Zaradi nadarjenosti so ga poslali v Ljubljano, kjer je obiskoval klasično gimnazijo, se učil slovanskih jezikov, prebiral poezijo v izvirnikih in tudi sam pesnil.

Leta 1939 je svoje pesniške prvece poslal reviji Mladika, vendar je objav prvih treh pesmi dočkal šele naslednje leto v Zborniku kamniških študentov – Bistrica. Prve tiskane pesmi pa so izšle leta 1941 v katoliški reviji Dom in svet.

Po okupaciji se je iz Kamnika umaknil v Ljubljano, kjer je nameraval končati gimnazijsko šolanje in študirati slavistiko; uredil je svojo zbirko MUŽEVNA SEM STEBLIKA, vendar so ga Italijani že 1942. leta odpeljali v Gonars. Po petih mesecih trpljenja v taborišču se je vrnil

v Ljubljano, se pridružil prijatelju Kremžarju v grahovski domobranski postojanki in 24. nov. pet dni pred svojim dvaindvajsetim rojstnim dnevom, zgorel v plamenih Krajčeve hiše.

Vsa povojna leta je bil pesnik Balantič neznan znanec mnogih izobražencev in ljubiteljev poezije, čeprav je bilo njegovo ime uradno zamolčano in v domovini prepovedano tiskanje njegovih pesmi.

1989. leta je kamniški rojak prof. France Pibernik, pesnik in literarni zgodovinar objavil Temni zaliv Franceta Balantiča, ki ga je skromno podnaslovil Portret na skica. To in njegovo nadaljnje delo pri odkrivanju življenja in dela kamniškega poeta je v največji meri vplivalo tudi na Kamnik, da je odrgnil zaveso molka z njegovega spomina. Svojega rokaja je počastil ob njegovi sedemdesetletnici s celotedenskimi prireditvami in slovesnostmi, ka-

S seje izvršnega sveta

Pripombe k ureditvenemu načrtu K-1 center

K osnutku ureditvenega načrta za Kamnik so občani v javni obravnavi dali kar 35 bolj ali manj tehtnih pripomb. Z njimi ter s strokovnim stališčem izdelovalca tega akta se je seznanil Izvršni svet na seji 20. novembra.

Odgovore na posamezne pripombe so pojasnjevali predstavniki Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, Zavoda za urbanistično načrtovanje in komisija za revitalizacijo Kamnika.

Poglejmo na kratko nekatere pripombe in strokovne odgovore.

Zeleni Kamnika pogrešajo koncept rasti mesta. So proti pozidavi za občinsko hišo, podaljšku Malograjskega dvora in ponovni postavitvi Rotovža. Avtorji osnutka odgovarjajo, da je razčlenitev razvoja in sedanega stanja mesta narejena.

Skupina liberalne stranke Prostor med drugim ugotavlja neuklajenost študije, prometa v mestu in na območju K-1 ter pogreša načrt revitalizacije mesta. Avtorji pojasnjujejo, da je v posebnih strokovnih podlagah upoštevana zasnova prof. Fistra o revitalizaciji mesta.

Postavitev novih objektov (Rotovž, Dom za občinsko hišo) so variante, njihova realizacija ni nujna, tudi namembnost je mogoče spremeniti. Prometna rešitev se opira na znani prometni elaborat. Ukinitve parkirišč bodo možne šele takrat, ko bomo zgrajena parkirišča na obrobju mesta.

Na pripombe Bojana Pollaka, da želje in potrebe stanovalcev niso upoštevane, da je potrebno namembnost pritličij bolj splošno določiti in izločiti le ekološko sporne dejavnosti, ukiniti prehod za pešce iz Parmove ulice na avtobusno postajo in na Trgu prijateljstva ne graditi trgovskega centra, so izdelovalci načrta odgovorili, da revitalizacijski načrt teži k širšim interesom mesta in da se to včasih ne ujema povsem z individualnimi interesi. Ohranjanje »vrtičkov in plank« v srednjeveškem mestu ni utemeljeno. Pripombe glede namembnosti pritličij za javno in nadstropij za stanovanjsko funkcijo pa so sprejemljive.

Predlagatelji so upoštevali tudi pripombo krajanov Mekinj, ki so proti trasi severovzhodne obvoznice. Na pripombo SGP Graditelj, zakaj ni na prostoru, kjer so sedanje skladišča KOČNE v Tomšičevi ulici, predvidena trgovina, saj so bili za to že izdelani idejni načrti, sestavljalci osnutka menijo, da je treba upoštevati širši družbeni interes, ne pa ozkega interesa gradbene firme. Predlagane variantne rešitve so neprimerne za načrtovano zasnovo ureditvenega območja. Zato so bile predlagane nove zasnove možnega objekta.

Peter Gabrijelčič, dipl. ing. arh., predstavnik FAGG je po-

udaril, da ureditveni načrt razkrija predvsem možnosti za požidavo oz. uporabo prostora, kaže torej neko vizijo, kaj ta prostor še prenese glede dograditve in kako se bo mesto razvijalo. Kdaj pa se bodo posamezne zamisli uresničile, pa je seveda odvisno od časa in denarja.

Na seji je bil govor tudi o enem najbolj žgočih vprašanj Kamnika, o prometu skozi mesto. Po sklepu občinske skupščine bo potrebno o vprašanju ureditve prometa v mestu odločiti z referendumom. Ker gre v tem primeru za zelo strokovno vprašanje, ki narekuje postopno reševanje, je pomembno, o čem bodo občani določali.

Po mnenju članov Izvršnega sveta bo treba občane vsestransko obvestiti o možnih rešitvah in

o postopnosti urejanja posameznih zadev.

Gre za to, da je za oživitve mestnega jedra nujno potrebno urediti sistem napajanja, torej parkirišče oz. parkirnih žepov na obrobju. Na vprašanje, kaj storiti do takrat, nekateri menijo, da bi bil za mesto primeren vsaj enosmerni promet.

Izvršni svet je predlagal, naj predlagatelji dopolnijo osnutek ureditvenega načrta za vsemi, strokovno sprejemljivimi pobudami. Sprejel je tudi strokovne predloge za revitalizacijo Kamnika, ki zadevajo vse ureditvene enote v širšem območju starega mestnega jedra Kamnika. O njih bodo povedali svoje mnenje tudi občani, saj bodo mesec dni razpravljeni v občinski hiši.

F. S.

Odgovori na vprašanja

Kdaj, kje in po čem do telefonskih priključkov?

Dne 25. novembra je Sklad stavbnih zemljišč (SSZ) potrdil izračun končne cene izgradnje telefonskega omrežja za področje central Bakovnik, Center in Stranje.

Po skoraj trimesečnem zadevnem delu Sklada je ta številka znana. Potrebni pa so bili izračuni tudi za vnaprej, torej za dela, ki bodo opravljena šele prihodnje leto, ko naj bi bila akcija izgradnje na področjih imenovanih central zaključena.

Ko je poleti SSZ poslal vsem telefonskim naročnikom iz te akcije, ki so že dobili telefonske priključke, v podpis še dodatek k osnovni pogodbi s položnicami za plačilo druge akontacije, so mnogi negodovali. Prejeli smo kar nekaj vprašanj, na katera pa lahko odgovorimo šele danes. Zahtevali so na primer izračun vseh dosedanjih in bodočih stroškov izgradnje telefonskega omrežja v okviru te akcije, skratka, izračun ne ponovno neke akontacijske, temveč končne cene. Nekateri niso bili zadovoljni, ker niso dobili priključkov do konca leta 1990, ampak šele v prvih mesecih leta 1991.

Kakšna je končna cena?

V času od jeseni 1987 pa do 31. oktobra 1991 je bilo za izgradnjo telefonskega omrežja v okviru te akcije stroškov za 203.435.058 SLT (ta in vsi kasnejši zneski so revalorizirani z indeksom rasti industrijskih izdelkov v tem obdobju na vrednost tolarja 31/10-1991). Izračunani stroški od 31/10-1991 do konca izgradnje tega omrežja (predvidoma do konca l. 1992, pa so 55.044.236 SLT.

Skupaj torej 258.479.294 SLT.

Od tega zneska je bilo pokritih iz občinskega proračuna oz. iz drugih družbenih sredstev 66.719.063 SLT, delež PTT Ljubljana pa znaša 21.728.681 SLT.

Ostanek stroškov, to je 170.031.550 SLT (nominalna vrednost 31/10-1991), pa odpade na pokrivanje s strani naročnikov, bodisi direktno bodisi tudi še preko vplačil za krajevni samoprispevek oz. kakršnihkoli ostalih prispevkov v posameznih krajevnih skupnostih.

Na enega naročnika (vseh bo-

mo pri Skladu stavbnih zemljišč lahko sprejeli do konca l. 1992 4200) pride tako znesek 40.484 SLT (va. 31/10-1991), to je 170.031.550 : 4200.

Od tega zneska se bodo vsakemu naročniku pri izračunu končne vplačila odštela vsa dosedanja revalorizirana (po indeksu rasti ind. izdelkov) vplačila: tako npr. za vplačilo ob podpisu pogodbe, za vplačilo krajevnega samoprispevka in morebitnih ostalih prispevkov v neki krajevni skupnosti kot tudi že vplačani revalorizirani obroki iz druge akontacije.

Kdo bo dobil oz. lahko imel priključek?

Tisti, ki bo v predpisanem roku vplačal izračunani končni znesek oz. sklenil s Stanovanjsko komunalnim gospodarstvom pogodbo o obročnem plačevanju z upoštevanjem eventualne revalorizacije (največ do 10 mesečnih obrokov).

Zakaj obračun šele sedaj?

Prvotno zamišljeno število telefonskih priključkov iz akcije, ki so jo v Kamniku začeli v lastni režiji, zato da bi mnogi sploh prišli do telefonov, se je v nadaljevanju zelo povečalo (na 6103). V letošnjem letu je bila s PTT Ljubljana dogovorjena razširitev central, in to v Centru z novo centralo za 9000 priključkov in v Stranjah za 1000 priključkov. Veliko zanimanje novih naročnikov je velevale razširitve projektov do vsega gospodinjstva, hkrati pa je bilo potrebno prvotno zasnovo »po zraku« zamenjati z moderno položitvijo kablov v zemljo, razen med redko posejanimi oz. težko dostopnimi naselji. S tem omrežjem bo sedaj pokrito področje vse do Srednje vasi, v Črni, Stolniku, Stranjah, Tunjicah, na Žalah, v Novem trgu, seveda v samem središču Kamnika (kjer so bili položeni večerni kablovi), v Mekinjah, Godiču, Nevljah, na Vrhpolju, Zapricah, Perovem, Bakovniku vse do Duplice, Šmarce, Volčjega potoka, Nožic in Vrane peči.

Vse to je zahtevalo seveda več časa, nekaj zamud pa nastaja tudi zaradi zamud pri financiranju, ne nazadnje zaradi slabega plačevanja naročnikov s področja central Bakovnik, saj ti nikakor ne bi bili opeharjeni, četudi bi redno vplačevali prispevke iz druge akontacije.

Zelo verjetno bomo tisti, ki so te akontacije redno plačevali, celo na boljšem, saj inflacija vsaj za sedaj raste hitreje kot pa osebni dohodki.

Seveda pa je, kot smo povedali že uvodoma, sam dokončni izračun že v tej fazi izgradnje, upoštevaje se potrebno projektiranje, zahteval kar več kot tri mesece intenzivnega dela, tako Upravnega odbora našega sklada, strokovnjakov pri PTT Ljubljana in seveda strokovnjakov pri SKG. Slednje pri tem obsebnem delu pri izvajanju inženiringa neobhodno potrebujemo. V informaciji: SKG se plačuje za njihovo delo 1,5% pri izgradnji KKO (krajevnega kabelskega omrežja) in 3% pri izgradnji RNO (sekundarnega omrežja do hišne omarice) vse od celotne vrednosti izgradnje.

Roki priključevanja

V prvi fazi, to je v decembru, kolikor se bo plačevanje hitro odvijalo, bodo najprej na vrsti v Mekinjah, nato pa še v Godiču in Nevljah in pa na Vrhpolju ter v Novem trgu. Drugi čakajoči pa še v prihodnjem letu.

MILAN WINDSCHNURER,
predsednik
Sklada stavbnih zemljišč

Utok in 373 nezaposlenih

Za vse ne bo dela, ne kruha!

V najboljšem primeru se jih bo v Usnjarno vrnilo le 170. Že tretji mesec, natančneje od 3. septembra, so delavci po stečaju Usnjarne na cesti in več kot polovici delavcev se obeta, da bodo tam ostali še naprej. Prav za gotovo pa nikoli več ne bodo stopili skozi vrata lužilnice, ker je mokri del proizvodnje za vselej ukinjen.

Pričakovani delavci, ki so se na povabilo sindikata zgodaj popoldne 21. novembra zbrali v Utokovi sortirnici, so obvisela v nabito polnem prostoru. Kajti nič takšnega niso slišali, da bi si oddahnili od tiste velike skrbi, ki jim leži na duši. Vsem 373...

Stečajni upravitelj Zdravko Kremlj tudi sam ni pričakoval tolikšne zadolženosti Usnjarne. Do 18. novembra, ko je potekel čas za prijavo terjatev, se je ta številka vrtela okoli dvesto milijonov tolarjev. Seveda bo številka zaradi obresti še naraščala, natančno pa bo znana šele po temeljitnem pregledu vseh terjatev. To pa ne bo lahko delo, saj nekateri zahtevki sodijo še v čas, ko je bil Utok – Utok in ne znameniti holding, ki je Usnjarno spravil na beraško palico.

Vsekakor bo podoba o dolgovih jasna drugi teden v novem letu 92., ko bo pred sodiščem nova razprava.

Za začetek – daleč od praga rentabilnosti!

Seveda je število 170 zaposlenih delavcev zaenkrat še samo dobra želja, kajti toliko bi jih delo dobilo, če bi proizvajali 84.000 kvadratnih metrov svinjskega usnja. A za začetek bo ta številka bistveno nižja – le 30.000 m², to pa ni niti polovica, da bi dosegli prag rentabilnosti. Zato načrto-

vanje proizvodnje, katere osnovna surovina bo svinjski vetblue (polpredelana koža iz Rusije), ne obeta zvezd na poslovnem nebu, a naznanja začetek nekega novega obdobja v Utoku, kar je dovolj za postopno oživiljanje Utokove Usnjarne.

Za zdaj – delavci Usnjarne četrti največji upnik

Ze, že, a njihove terjatve, »težke« okoli 22 milijonov tolarjev, ne bodo spremenile bolečega spoznanja, da delavci ne bodo nikoli več lastniki svoje Usnjarne. Njeno »srce« bo bilo v rokah novega lastnika, to pa bo morda postal največji upnik (po doslej zbranih podatkih je to neuradno Ljubljanska banka – Investicijska banka). Le kaplja olajšanja v morju gorja bo poravnava dolgov delavcem (razlika izplačil

(Nadaljevanje na 3. strani)

ČRNE GRADNJE

Jih bomo podirali ali legalizirali?

Če spremljamo v zadnjih letih naša slovenska sredstva obveščanja, dobimo lahko vtis, da je Kamnik pravi slovenski, če že ne svetovni rekorder v »črni« gradnjah. Pa je to tudi resnično tako? Koliko je res pravih »črnih«, to je nelegalnih gradenj, koliko pa je takih, ki samo zaradi kakšne malenkosti ne morejo biti »bele«, to je legalne. Koliko od teh »črnih« gradenj je resnično takih, da motijo okolje, delajo škodo in so sploh narobe? Koliko teh »črnih« gradenj pa je takih zaradi neživiljskega odnosa nekaterih struktur v sistemu oblasti oziroma zaradi neživiljskih zakonov, ki so se v bistvu izrodili.

Vse preveč pozabljamo, da imamo oblast in zakone zato, da bi laže živeli, da bi bili v pomoč ljudem. V anarhiji bi bilo življenje težje od življenja v džungli, kjer imajo kljub vsemu le določene zakone, ki se jih pa vsi držijo. Drugače ne preživijo.

Kako je pa pri nas? Če hočes graditi, potrebuješ »malo morje« dovoljenj in soglasij. Najprej za lokacijsko dovoljenje, nato pa še enkrat za gradbeno dovoljenje. To zahteva ogromno časa. Veliko teh dovoljenj je pa praktično namenjenih samim sebi. Saj je popolnoma razumljivo, da v prostoru, kjer nismo sami, ampak nas je veliko z različnimi interesi, mora prihajati do usklajevanja teh interesov, da zaradi visokih stroškov komunalne infrastrukture in podobnega res ne more graditi vsakdo ravno tam, kjer se je spomnil, in ravno tisto, kar se je spomnil. Toda kar je preveč, je le preveč.

Kako je s črnimi gradnjami v kamniški občini? Zakaj ene tako hudo preganjamo, vlačimo po časopisih in še druge, druge gredo pa

mirno mimo nas, pa čeprav zaradi njih nastaja lahko še večja škoda.

Toliko je bilo prelitega črnila, porabljenega časa in ne vem česa vsega še okoli Petkove hiše v Kamniku. In naj nam sedaj eden od takratnih pobornikov tako široke in burne kampanije okoli te hiše pove, kakšna škoda se je naredila v tej hiši oziroma s to hišo in kolika je ta škoda zato, ker je to bila (je še?) »črna« gradnja?

In kaj je tako hudo narobe s pravilom Korobačeve hiše, ki ne menda tudi »črna« gradnja, če ne »črna«, pa vsaj »grešna«? Kaj je tisto, zaradi česar naj bi tudi ta hiša postala »črna« gradnja in kakšna škoda je zaradi tega že narejena in kakšna še bo, če bo še naprej ostala »črna« gradnja? In kaj je tako hudo narobe in kakšna škoda je narejena, če je namesto »lepih«, toda nevarnih in za hojo neprijetnih granitnih kock uporabljen »grd«, toda za hojo mnogo prijetnejši in varnejši asfalt.

Kaj je narobe s tistimi nekaj vikendicami nad Slevim, ki so lepo skrite med dreve in v pobočju?

Kakšna škoda je bila narejena s tem in kakšna škoda se še dela?

In kako je s tistimi gradnjami, ki res kazijo svoje okolje, kot npr. betonski hlev s cementno kritino sredi travnika oziroma širokega pašnika, ki ga je videti nekaj kilometrov daleč kot beli tujek sredi zelene površine? Kaj je s tistimi kočami na Veliki Planini, ki nimajo klasične ovalne oblike? So tudi »črne« gradnje? Če so, zakaj se nihče ne spotačne ob njih?

Zakaj so vsi postopki tako dolgi in s tem tudi dragi? Če se kdo v teh težkih časih odloči po regularni poti zgraditi določen objekt, mu inflacija požre cel kup denarja, preden sploh lahko začne z deli. Zato večina ravna racionalno in dela prej, preden dobi vsa potrebna dovoljenja. Jasno da dela na »črno«. Pa so ljudje tudi sami krivi za to? Pravno formalno so, toda so krivi tudi zares?

Zakaj jim ne bi dali malo več svobode. Zakaj nekateri, ki imajo določeno oblast v rokah, mislijo, da so pobrali vso modrost sveta in da drugi ničesar ne vedo. Čemu »vsevedneži« pod plaščem pravnih formalnosti dušijo stvari, ki bi jih mogli hitreje in morda celo bolje razviti. Čemu mi morajo narekovati, kakšno obliko moram narediti, če mi pa le-ta ne ustreza in mi ni všeč, če sam vem, kaj potrebujem in kaj bi bilo zame bolje. Mar niso minili časi »velikega brata«, ki

je mislil namesto mene in skrbel zame?

V občinski skupščini bo spet nadaljevanje razprave o črnih gradnjah, razprave, ki jo je novinar za prejšnji sestanek Skupščine označil kot mlačno. Čemu bi se morali o tem pripraviti in stvari ne urediti po pameti, v zadovoljstvo ljudi, s katerimi živimo in se vsak dan srečujemo.

Stroka že mora reči svoje. Samo da prav ta velikokrat pozablja na ljudi, da je ona ta zaradi njih in ne ljudje zaradi nje. In ravno tu stroka grobo posega v integralno celovitost osebnosti posameznika, ko ga sili graditi tisto, kar si je kdo, ki je sicer strokovno dobro podkovan, zamislil, a pri tem ni prisluhlil ne pokrajini, njeni duši, ne tistemu, za katerega naj bi gradnjo načrtoval. Da marsikdo postane »črnograditelj«, je med drugim tudi posledica upora proti ozkemu, birokratskemu odnosu stroke do graditeljev. Zakaj ne bi bil mogel vsak, ki gradi hišo, jo popravljati, dati stvari tudi osebnostni navdih, nekaj svoje duše. Saj ne gradi hiše za en dan, leto, ampak za vse življenje, zase, za svoje, ne za tuje.

Je že res, da mora biti osnovni stil, osnovna usmeritev. Toda pogledjmo, kaj so nam pustili naši predniki v Kamniku: niti dve hiši nista enaki, še podobnih je bolj malo. Imajo pa dušo. Danes je pa tako, da se je razčlovečenje v obliki uniformiranosti ravno zaradi

stroke preselilo v naša naselja, v njihov videz, v hiše.

Kakšne težave so bile zaradi čisto administrativnih, pravnobirokratskih zadev. Ker ni bilo dovolj prijav, ni bilo mogoče izvajati gradnje, dokler se ni spremenil zaidalni načrt, je samo en primer. Lahko bi jih navedli še veliko in različnih.

Da ne bom jadikoval in spraševal še naprej.

Predlagam, da bi res po pameti pregledali vse črne in »črne« gradnje v kamniški občini in da bi vse tisto, kar res ne spada v okolje, popravili, preuredili, podrli ali pa na kak drugačen način sanirali. Za vse drugo pa naj bi uredili vse potrebne papirje in dovolili plačati vse potrebne prispevke in druge dajatve. Srpijazniti se bomo pač morali, da je šla »država delavcev« dokončno k vrugu in da si zidave hiše pač ne bo mogel privoščiti skoraj vsak, ki je bil le dovolj pogumen, kot je bilo to do še pred kratkim.

Za bodoče graditelje, če jih bo še kaj tako pogumnih, glede na čase, ki se nam obetajo, pa naj bi poenostavili vse te postopke in predpise, sprostiti oblikovanje in dali ljudem več svobode. To velja tako za predpise, ki jih izdaja država Slovenija, kakor za tiste, ki so v pristojnosti občine, pa tudi v pristojnosti projektantov in načrtovalcev.

B. POLLAK

NOVE STRUJE V GOSPODARSTVU

Alprema ne vodi sindikat, ampak profesionallec!

G. Zoran Vatovec je tisti direktor, ki mu je, po njegovem prihodu v podjetje, celotni kolegij ponudil odstop. S soglasjem članov delavskega sveta in podporo samostojnega sindikata je odstop – v presenečenje in začudenje marsikoga – sprejel!

Je bila odločitev o sprejetju nenavadne »ponudbe« težka?

Delo v Alpremu sem sprejel profesionalno. Če veš, kaj to je, delaš, ne da bi gledal na težave. Takrat enostavno – zmores! Če ne, nisi profesionallec! Če človek to osnovno logiko sam pri sebi sprejme, je lahko le zmagovalec ali poraženec – a to le sam pred seboj. To pa je najhujša sodbata! **Torej nečete biti poraženec (predvsem em) sam pred seboj?!**

»Absolutno! Vsak, ki ima pred seboj jasne cilje, ki temeljijo na zavestnih ugotovitvah in na določenem znanju, te dileme ne more imeti. Ampak pojem »zmagovalec« ne pomeni, da bi morala biti druga stran poražena v najslabšem pomenu besede – zaničevana in podobno. Nasprotno! Treba je pripeljati situacijo do tega, da rečemo: jaz sem zmagovalec in ti si zmagovalec. To je ta pozitivni pristop do stvari, kajti v vsakem človeku je nekaj pozitivnega, in to je treba izrabiti. V odnosu zmagovalec-poraženec pride do konfliktnih situacij – to pa ni dobro in nikoli ne bo.

Zato je tako pomemben odnos zmagovalec – zmagovalec. To hkrati tudi pomeni, da je v okolju (čeprav morda negativnem? – op. p.) treba iskati vse pozitivne elemente, ki bi lahko dali neke rezultate in neko sinergijo, ki jo pozna svetovna filozofija tako: 1 + 1 = 3. To je rezultat odnosa zmagovalec – zmagovalec! **Že, že, če zmores to filozofijo...**

Kakšen človek jo zmores?

»To zmores, če si enostaven človek, s širokim pogledom in nisi sam sebi dovolj in všeč!

Se dobro, da imamo nekaj velikih Slovencev (le od kod jim takšna duša?), ki so nas in nas še kar naprej opozarjajo, kako samovšečni smo. Včasih ta samozadostnost že prehaja v bolezen.

Takšni smo tudi v odnosu do znanja. Veliko znanja imajo naši ljudje, a kaj, ko ga tako malo »maramo«. In še tega zelo poceni plačamo. Zato nas odprti lov na »sivo maso« ne sme čuditi, kajti tuji znanje ceniti zanj in ga tudi dobro plačajo.

Čeprav je to nerazumljivo, so razlage vendar preproste: Doma znanja nečemo! Predvsem zato, ker ga sami nimamo in ker smo vsak zase najbolj pametni. Sami sebi smo dovolj in všeč!

Jaz, jaz... A svet ne upošteva individualuma, temveč samo rezultat! In dokler to spoznanje ne bo dozorlo v nas samih, toliko časa bo ta samovšečnost in samozadostnost zavirala naš napredek.

Vrniva se nazaj k vprašanju – vas je odstop kolegija presenetil, prizadej?

»Odgovor se ne vrača nazaj, to je iskanje pravega odgovora v razglabljanju resnic.

Torej če me je Alprem najel kot profesionalca in če sem, potem me nič ne sme presenetiti.

Skupinski odstop (če to ocenjujemo kot skupinsko dejanje, ne individualno, čeprav imajo vsi delavci kolegija sklenjene individualne pogodbe o delu) vodilnih delavcev po eni plati kaže na izsiljevanje, po drugi pa na nerestnost in nedoraslost teh ljudi. Če to tako ocenjujemo, potem niso sposobni kreativno in kvalitetno voditi dela, ki so ga opravljali. Sicer pa je bilo dejanje samo sprejemanje njihove želje po odstopu, zato je – odločitev normalna.

Vsi Alpremovi vodni delavci so imeli absolutne možnosti za delo. S principi dela so bili seznanjeni prvi dan mojega prihoda v Alprem. Dve uri sem bil skupaj z vsemi vodilnimi in vodstvenimi delavci. Točko za točko sem razlagal misli in način svojega dela. Sprejeti so bili nedvomno in nihče ni imel niti najmanjše pripombe. Ko pa je bilo potrebno po teh jasnih načelih delati, so se začeli problemi...

Vsekakor je bila odločitev njihova, Alprem pa ni »hiša«, ki bi imela odstop koga za nenadomestljivega. Trenutno stoji na zdravih nogah, in je dolžna poiskati najboljše ljudi!

Kakšni ljudje pa so najboljši?

»Ljudje, ki imajo znanje. Pri nas so razmere katastrofalne. Naj se vsi, ki vodijo gospodarstvo, vprašajo, koliko so vložili v stroje, stavbe in zunanji blis, in koliko v ljudi. Odgovori so jasni, vzroke pa lahko poiščemo v prevladujoči miselnosti, da izobraževanje ni vse (in spet smo pri znani ugotovi-

tvi, ker sami nismo za to, tudi drugim ni potrebno, op. p.).

V svetu pa je ravno obratno. Znanje je vstopnica, da se sploh lahko nekaj »greše«. Mladi začnajo svoje delo na najnižji stopnji, z velikimi zahtevami in hitrim ritmom. Če je njihovo delo povezano s tehnologijo, komercialno, razvojem, potem morajo poleg svojega osnovnega znanja temeljito obvladati še dva tuja jezika. Veliko prostega časa med tednom posvečajo izobraževanju. Od 8. do 17. ure delajo, od 19. ure dalje so na izobraževalnih tečajih, in to največkrat – na svoje stroške.

Je tuji jezik res tako pomemben?

»Res, in prav žalostno je, kako nam je Slovincem tuji jezik – deveta skrb. Pri poslovnih ljudeh pa je prava katastrofa (še posebno v renomiranih podjetjih), saj se s tujimi poslovnimi partnerji ne znajo pogovarjati že v osnovi. Tako že na samem startu izgubljajo 50% borbenih zmogljivosti, sklepanje poslov s tujimi partnerji pa je – borba. Najbolj žalostno pa je, da še tistega kar dobro naredimo, ne znamo dobro prodati. Ista usoda doleti nabavo, in nemalokrat kupimo prvo, kar nam je ponujeno, da se le izognemo dialogu.

Poleg tega pa so pri odnosih s tujimi partnerji izredno pomembni strategija, vedenje poslovnih razgovorov in še posebej strategija pogajanj.

To je bistveno znanje za vodilne delavce, še posebno za komercialiste.

Torej je številka ena v svetu – ZNANJE?

»Seveda! In to osnovno in nadgradnja z novimi! V Sloveniji imamo dovolj možnosti zanj, vendar jih ne izrabimo, že zaradi znanje – samozadostnosti in prepričanja, da vse znamo.

Treba je tudi vedeti, da je fizičnega dela v svetu vedno manj. V sistemu informatike je vrednost fizičnega dela v produktu le en do tri odstotke, kar šestdeset odstotkov pa je znanja.

Kaj bo torej človek delal z dvema rokama? Vedno manj in manj!

Poleg znanja, kje še vidite rezerve?

»V rezervah! Od štirinajste ure dalje! Vsi po vrsti delamo; eni vrtnarijo, drugi gojijo razne konjčke – vendar oboje za družino ni produktivno, ker ni ustvarjanje nove vrednosti. Veliko več je tistih, ki »fušajo«. Pri večini teh se pravi »siht« začne šele po štirinajsti uri... In kaj imata podjetje in država od takega delavca? Ljudje pridejo na delo počivat, odstotek bolniške je bistveno večji; ker dela »na črno«, gre seveda ves zaslužek v njegov žep in državnega pa nič.

Da so stvari še bolj zapletene, je tak delavec v svojem okolju deležen priznanja, ker se je tako »dobro« znašel. V svetu take filozofije in načina dela ne poznamo.

Gre torej tudi za pomanjkanje moralno etičnih vrlin?

»Seveda. Če ne damo teh na pravo mesto in ne postavimo določenih družbenih norm in pravne institucije z vsemi instrumenti, toliko časa ne moremo pričakovati sprememb.

V svetu cenijo državo po urejenosti davčne politike! Če je ta urejena, je urejena tudi država in ima dober socialni program.

Pa se ozirimo v našo ljubo Slovenijo. Ni je fakultete in znanstvene ustanove, ki bi znala izračunati pot, po kateri se pripelje človek z avtom, vrednim 40.000 DM, na delo, če zasluži samo 200 do 300 DM na mesec?

Ali drugi primer: nihče se v službi ne sekira, če zvoni »v prazno« službeni telefon, gorje pa, če koga niso poklicali k privatnemu razgovoru, da bi se dogovoril o najpomembnejšem – kaj bo delal popoldne.

Tako je pri nas in dokler ne bomo imeli pravne države z dobrimi zakoni, bo vsak brez posledic delal – po svoje.

Zato trdim, da so Slovenci genialni ljudje!

V čem je še genialnost Slovencev?

»Vsi imajo svoje hiše, lepo opremljena stanovanja, dopust imajo pozimi (smučanje) in poleti (ob morju). Vsega tega standarda si zunaj ne privoščijo, denar pa si hranijo za petinšestdeseta leta, za življenje v pokoji.

To je za naše razmere genialno in s to genialnostjo bi morali preživeti!

Alprem – v Sloveniji in svetu?

»Alprem stoji na dobrih temeljih. Njegova moč je v programu, ki ga ima, saj je zanimiv in ima »tehnologijo«, kot jo ima ves svet – ročno delo.

Montaža oken je enaka vsepovsod; ni »bližnjice«, ni tehnologije, ki bi nadomestila ročno delo.

Končni izdelek trgi sprejema kot kvalitetnega in na trgu, vendar prav ta skrbi slabosti v sistemu celotne organizacije proizvodnje. Seveda to ne

gre v nedogled, saj vsak organiziran sistem teži k razpadu – entropiji. Zato mora struktura zaposlenih stalno na novo graditi vitalnost tega sistema.

Zato je motor – glavni živčni sistem podjetja menedžment – vendar v smislu vodilnih delavcev na vseh nivojih. Ti so odgovorni, ali podjetje dobro dela ali slabo.

O pravem menedžmentu pri nas malo vemo, zunaj pa so menedžerji ljudje, ki imajo bajneslovne plače. Pa ne zato, ker bi si bili všeč ali zaradi prijateljstva (tega zunaj sploh ni!), ampak zaradi tega, ker imajo sposobnosti in znanja, zaradi česar dajejo rezultate – to pa se v svetu nagradjuje.

Pravi menedžment mora odmisлити objektivne okoliščine. Če poslovni svet slovenskega gospodarstva trdi, da se je jugoslovanski trg zaprl, in pravi temu objektivne okoliščine, je to v najboljšem primeru le polovica resnice. Kajti najmanj dve leti se je to pripravljalo, torej je bil čas za iskanje alternativnih tržišč oziroma rešitev.

Zopet prisegate na znanje in sposobnosti?

»Da, vedno znova. Zato je nerazumljivo, da imajo ljudje v proizvodnji večje možnosti za zaslužek kot pa učitelji, ki uči naše otroke in jih pripravlja za življenje. Ne tej državi ne narodu se ne piše najbolje, če je temu tako, še toliko slabše pa je, če tega nečemo priznati.

Vrniva se k Alpremu, bo preživel?

»Odgovorili bodo drugi. Zahtevati od drugih boljše delo ni dovolj in zamenjava kolegija ne pomeni, da bomo živeli boljše. Potrebno je začeti misliti v prvi osebi! Tudi sindikat, ki je tako odločno stal za zahtevami po odgovornem in strokovnem delu, se bo moral dokazati. Sam sebi je to naložil, in upam, da bo nalogi kos.

To so pravila igre, ki smo jih sprejeli. Ne bo vedno prijetno. Tisti, ki so jih sprejeli, bodo hoteli naprej v prihodnost in jaz jim kličem – dobrodošli. Tisti, ki menijo, da je »fajn«, da se bo drugače delalo in da so spremembe – vendar ne pri meni«, so že danes »napol mrtvi«.

Vendar druge poti ni. Življenje ta trenutke zahteva hitro reagiranje, da preživimo in vsi skupaj dokazemo, da se da času in prostoru primerno živeti.

Samostojni sindikat; vas je presenetila njegova silovita odločitev?

»Ko smo se prvič srečali, smo se gledali nekako postrani. Nismo vedeli, kaj drug od drugega hočemo in pričakujemo. Ko smo se končno spoznale, smo že med prvimi srečanjem postavili pravila igre in mejo.

Organiziran sindikat je pravica delavcev; le da ni politična podružnica. Sindikat in menedžment morata živeti v prostoru, kjer živita – v sožitju. Treba je le določiti pravila igre in ločeno, do kam kdo sme.

Po načinu delovanja, mišljenja in predstavitve je sindikat prej skupnost ljudi, ki išče neke osnovne pravice. Še zdaleč to delovanje ni podobno tistemu zunaj, in ta protest ni bilo izsiljevanje. Določeni problemi in dogodki so povzročili revolt, reakcijo v ljudeh, ki so se organizirali, ker je bil to edini način v smislu zavarovanja osnovnih delovnih pravic. Če bi veljale neke moralnoetične in pravne norme, bi do vsega tega ne prišlo.

»Šnelkurs kapitalizma« – to je...

»...lastninstanje, ki burka slovensko »vodov«. Le od kod slovenskemu menedžmentu takšno razumevanje in dojemanje lastninstanja, ko pa je njegova glavna in edina dolžnost vsaj minimalno ohranjati ali pa še povečevati kapital in dobrine, ki so mu dane v vodenje. Menedžment se sploh ne sme ubadati z vprašanjem, čigavo je to, kar vodi. Za profesionalnega menedžerja je lastnik kapitala – nepomemben.

V slovenskem prostoru pa je vse postavljeno narobe, in to je »šnelkurs kapitalizma«.

Tudi to je zakladnica za raziskovanje sociologov in ekonomistov.

Sedimo na ladji, ki se potaplja, med seboj pa se tepemo, kdo bo sedel spredaj in kdo zadaj, kot da je to sploh pomembno. Sanjamo o tujem kapitalu, nikogar med nami pa ni, ki bi upal vložiti vsaj 1000 DEM v domačo produkcijo. V teh istih sanjah pa veliko denarja vlagamo čez Karavanke.

Tako ne gre. Vse svoje rezerve bi morali investirati vase, da bodo stvari normalno stekle. Šele potem – tuji kapital, in še to pod določenimi pogoji.

Ste v tem kratkem času »spoznali« svoje podjetje? Vam je uspelo izluščiti dobro od slabega in kaj to je?

»Prednost Alprema je v fleksibilnosti in programu, ki je v svetu konkurenčen in priznan. Cena surovine je

v padu in najlažje je delati brez velikih kapitalnih vložkov v zahtevno tehnologijo. Zato pa bo potreben izredno sposoben »živčni sistem« – menedžment.

Slabosti – ha, ha, kakšen profesionallec bi pa bil, da bi konkurenci zaupal, kje smo šibki!?

Kaj pa Alprem »jutri«?

»Za slovenski prostor je Alprem »prevelik«, zato bo potrebno iti čez mejo. Ne predaleč – najprej v Vzhodno Evropo, nato še v Zahodno.

Standardne poti ne bodo zadostovale. Treba bo uporabiti tudi požarne stopnice in včasih bo to prava dirka. Čim prej tem bolje. Zdravi del »črede« se bo rešil, nekateri bodo na poti omagali ali pa omahnili na cilju. To je zakon narave. Če človek ni telesno treniran in naenkrat začne teči na vso moč – omaga ali pa preprosto takega tempa ne vzdrži.

Glede na to, da Alprem ni najbolje »treniran«, lahko pričakujemo tudi take posledice. Vendar se celota ne more podrediti posamezniku.

IS o povzročeni škodi

Deset milijonov SLT škode v gozdovih

Komisija za ugotavljanje škod zaradi naravnih nesreč, ki jo vodi Peter Berlec, je v svojem poročilu Izvršnemu svetu ugotovila, da je julijsko neurje na gozdnem drejvu povzročilo za 10 milijonov tolarjev škode. Zaradi tega je Izvršni svet predlagal, da bi vsaj del te škode pokrili iz republiških solidarnostnih sredstev. Te škode namreč v občini sami nismo v stanju pokriti.

Izvršni svet bo iz rezervnih sredstev delno kril le stroške

Prihodnost Alprema ima, poti in možnosti je več, ki jih bomo poskusili izrabiti, naročila so in... delamo!

Več o Alpremovi bodočnosti ne želimo izdati, kajti tudi to je znanje, in ko ga bomo pripravili posredovati, bo takšna konzultacija – zelo draga!

Kako boste še gradili bodočnost?

»Najboljša naložba je naložba v človeka. Graditi na ljudeh – to je bodočnost.

Motivacija ljudi za dobro delo (50–60%) je pravočasna in pravilna obveščenost ljudi. Jasno je treba določiti cilj in ljudi nenehno obveščati, kako se temu cilju približujejo. Šele temu sledijo drugi motivi...

Med katerimi je tudi plača?

»Ja, vendar v bistveno manjšem deležu. Seveda, vsi radi zaslužimo, vendar to ni glavni motiv za delo.

Kakšna pa je plača Alpremovega monterja?

»Kar dobra, če primerjam to plačo s plačo inženirja v Ljubljani, ki zasluži samo okoli od 10.000 do 12.000 SLT. Seveda to ni veliko denarja, a to je tržna cena. Ni dvojne morale; denar in plača ni od Boga dana, treba jo je zaslužiti. Ko bomo začeli razmišljati tudi pri plači – zaslužku na delu, tako kot da bi delali za lastni žep, bo marsikaj drugače.

Boste še kaj storili v prihodnosti?

»Boljša, več in kvalitetnejša bomo delali in naredili. Doseči moramo faktor konkurence – 1:2! To pa pomeni, da bomo morali biti dvakrat boljši od tuje konkurence, da bomo dosegli njihove profite. Da si utrdimo ime in kvaliteto. To bo zelo hudo. Vendar se da ta cilj doseči po lažji, počasnejši in

daljši poti, – le omisliti si jo je potrebno!

O sebi g. Zoran Vatovec ni želel govoriti iz preprostega razloga – kot osebnost, privatno, sploh ni pomemben. Pomemben je le kot delavec – profesionallec – direktor.

Ima veliko let delovnih izkušenj v zastopništvu multinacionalke v tujini. Delal je ob izviru kvalitetnih vrednot in se napajal z znanjem in sistematičnim šolanjem na najbolj specializiranih institucijah tega sveta. Pravi, da je imel »srečo«, ker je sodeloval na prvem seminarju »PROIZVODNI IZZIVI DANES«, kjer so predavali vodilni evropski strokovnjaki proizvodnje velikih koncernov o strahovitih koraku – kako dobiti in prehiteti Ameriko in Japonsko. Omenjal je tudi enega izredno uspešnih seminarjev »ANALIZA REŠEVANJA PROBLEMA«, kjer so bile podane rešitve, kako določene probleme analitično reševati v nekem danem trenutku.

To so izredno dragi tečajji, po učinku pa izredno poceni, saj so bila v nekaj dneh skoncentrirana leta in desetletja izkušenj in spoznanj. Pomembno je spoznanje, da se določenih zadev ne da reševati na teoretični način, ampak samo z izkustveno metodo. Učenje na tujih izkušnjah in tujih napakah pa je vsekakor boljše kot na lastnih.

Je mar g. Zoran Vatovec eden tistih redkih Slovencev, ki sam sebi ni bil nikoli dovolj, zato se je sistematično šolal, in kot je sam dejal – »hočeš ali ne, nekaj ti od tega ostane!« Naj torej tisto, kar je »ostalo« (in v dveh urah in pol sem se prepričala, da je tega kar precej) – bogato obrodilo!

IVANA SKAMEN

(Nadaljevanje z 2. strani)

osebni dohodkov za leto 1991, jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi, regres za prehrano, prevozi in podobno), če jih bo seveda sodišče priznalo v stečajni masi.

Nič ne bo več tako, kot je bilo. Ob vsem tem delavcem ne preostane drugega, kot da si zahtevajo pot k temeljnemu cilju, to pa je ohranitev tovarne, v kateri naj bi našlo delo čimveč delavcev.

Kdo pomaga delavcem Usnjarne?

Sindikat USnjarne je poiskal pomoč pri Službi pravne pomoči Svobodnih sindikatov Slovenije, ki je za delavce na Temeljnem sodišču v Ljubljani že prijavila upniške terjatve. Tega popoldneva je bila med delavci tudi njihova predstavnica Andreja Toš, ki je poudarila, da se s tem njihova pomoč ne končuje. Nasprotno, izrazila je veliko razumevanje za stiske delavcev. Zato bodo v njihovi »hiši« dobrodošli vsi (ne glede na to, ali so slovenski delavci ali delavci iz drugih republik), ki bodo iskali pot iz stiske s samozaposlovanjem ali iskanjem dela pri drugem delodajalcu. Dela in denarja pa jim tudi sindikat ne more nuditi.

Potem so spraševali delavci

Pričakovala sem da se bo sprožil plaz vprašanj. A sem vsa lahko prešla na prste obeh rok.

Skrbi jih, kako bo z zaposlitvijo zakoncev, ki sta izgubila delo v Usnjarni (Odgovor: Sindikat si bo prizadeval, da bo vsaj eden spet dobil delo oziroma da bodo pri zaposlovanju delavcev upoštevali socialne razmere njihovih družin); Kdaj pa bodo začeli prihajati na delo prvi delavci? Od-

traktorske vleke in za nakup gozdnih sadik za potrebe krajanov Gozda v znesku 240.000 SLT.

Ni pa sprejel predloga komisije, da bi delno kril tudi škodo posameznim lastnikom hiš, kozocev in kmetijske mehanizacije z območja KS Črna v zneskih od 1.600 do 120.00 tolarjev in da bi kril stroške za nabavo sadik sadnega drejva.

Člani Izvršnega sveta so bili namreč mnenja, da ni mogoče

pokrivati vsake, tudi najmanjše škode iz občinskih sredstev, pač pa naj komisija predlaga določena merila za kritje škode. Lani je bil najmanjši znesek, ki ga je IS upošteval, 20.000 din.

Zadnje vremenske razmere so povzročile nove škode zaradi zemeljskih plazov, ki bodo prav tako zahtevale dodatno pomoč občine. Sredstva pa so zelo omejena.

F. S.

Kaj je to – »UTOK 2000«?

Tako se imenuje načrt prihodnosti s pompozim trgovskim centrom. Ostal je v predalih načrtovalcev, ki jih ni več. Morda se bo zanj navdušil novi lastnik. Za zdaj je v načrtih proizvodnje le primarna pridelava usnja brez lužilnice.

Le kdo bo tebe, »sirotica« vodil

Mogoče pa so se delavci oddahnili vsaj ob odgovoru na to vprašanje, da stara vodstvena »garnitura« za gotovo ne več. A to je skrb bodočega lastnika, kateremu bodo vsekakor v pomoč dobri mojstri, ki si želijo vrniti na delo.

Srečanje delavcev je bilo kratko, saj je trajalo le dobro uro. Pričakovala sem vihar čustev in izbruhov. A dotaknila se me je le sapica, ki mi je kljub vsemu potrdila staro spoznanje: kadar sta bolečina in razočaranje zelo velika, besede niso iz ust. Ali pa je bilo upanje pri množici zbranih tako silno, da so molčali in se potihoma tolažili: morda bom pa ravno jaz med tistimi, srečnimi stosedemdesetimi...

IVANKA SKAMEN

ELEKTRO SERVIS
Marjan Plemeniti
Vrhpolje 73
Tel. 831-058

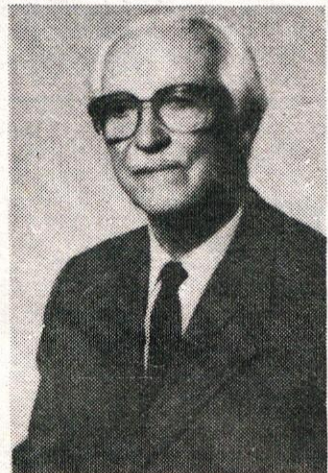
POPRAVILO
pralnih strojev, boilerjev, gospodinskih aparatov, napeljava in popravilo elektro inštalacij in ostalih elektro naprav.

Pridem tudi na dom.
Se priporočam!

V spomin

V torek, 26. avgusta 1991, je bilo na kamniških Žalah v družinskem krogu zadnje slovo od profesorja Bojana Krauta. Tako je želel sam.

Profesor Bojan Kraut je bil rojen 12. aprila 1908 v Kamniku. Po osnovni šoli v rojstnem kraju in maturi na ljubljanski realki sta ga zanimanje in želja pripeljala na vseučilišče v Zagreb in tam je leta 1932 diplomiral za inženirja strojništva. V svet ustvarjalnega dela je vstopil v obmorskem Tivtu v Boki Kotorski, nato pa je bil od leta 1933 konstruktor pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Zaradi neugodnih razmer v domačih krajih je odšel v Slavonki Brod za konstruktorja v Tovarno vagonov in lokomotiv. V Slavonkem Brodu je bil obratovni inženir in vodja orodjarne. Med vojno vihro je bila tovarna porušena. Po vojni mu je bilo zaupano mesto šefa obnove tovarne.

Prof. dr. h. c. Bojan KRAUT

Hrepenenje po Kamniških planinah ga je zvalo nazaj v Slovenijo. Pred njim so bile pomembne naloge pri postavljanju temeljev naši novi strojni industriji. Najprej je vodil demontažo obdelovalnih strojev dveh tovarn v Nemčiji, ki sta nam bili dodeljeni na račun vojne odškodnine. Nato je delal najprej pri postavitvi organiziranja in graditve Tovarne avtomobilov in motorjev TAM v Mariboru in zatem kot tehnični direktor Litostroja v Ljubljani.

Profesor Kraut je bil po drugi svetovni vojni med prvimi imenovanimi profesorji na oddelku za strojništvo Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Predaval je predmete tehnologijo kovin, tirnična vozila in termotehniko. V raznih obdobjih je bil prodekan, dekan, predsednik Fakultetnega sveta in ravnatelj Inštituta za strojništvo.

Nadaljnje področje dejavnosti profesorja Krauta je sistematično delo za strojniško literaturo, od standardov, normativov do stro-

kovne revije za strojništvo. Bil je strokovni urednik za strojništvo pri Tehnični enciklopediji Leksikografskega zavoda v Zagrebu. Najpomembnejše pa je, da je leta 1955 v okviru Društva (sedaj Zveze) strojnih inženirjev in tehnikov pripravil izdajanje Strojniškega vestnika. Redkokatera revija je tako povezana z osebnostjo glavnega urednika, kakor je bil s profesorjem Krautom povezan Strojniški vestnik. Strojniški vestnik je prav po njegovi zaslugi dosegel strokovno raven, ki mu je utrla pot v skupino evropskih in svetovno priznanih revij s področja strojništva.

Izjemen spomenik profesorju Krautu pa je prav gotovo Strojniški priročnik, njegov največji in trajni prispevek k znanju in stroki strojništva. Kako potrebno je bilo to delo strojnikom na njihovih delovnih mestih in študentom na šolah vseh stopenj, izpričuje dejstvo, da se že vrsto let prodaja na slovenskem in tudi na jugoslovanskem knjižnem trgu kot kaka leposlovna uspešnica. Prvi izdaji, izšli v slovenščini leta 1954 v 10.000 izvodih in v enem letu razprodani, je sledilo še šestnajst izdaj in (trije ponatise) s skupno naklado 270.000 izvodov, od tega devet slovenskih izdaj in osem hrvaških. Prav gotovo pa priročnik ne bi bil narasel do tolikšnega obsega (od prvotnih 228 strani do današnjih 685), če že njegova prva izdaja ne bi bila sprejeta z vsestranskim priznanjem. Krautov Strojniški priročnik je dejansko priročnik in pravem in dobrem pomenu besede.

Kot človek iz prakse je profesor Kraut dobro vedel, kaj potrebujejo inženir, tehnik, študent in dijak. V »Krautu« zanesljivo najdemo to, kar iščemo, vsi podatki so jasni, popolni in vedno usklajeni z veljavnimi tehničnimi normami in standardi. Priročnik, kakršnih imajo malo tudi veliki narodi.

Profesor Kraut je uredil in pripravil za tisk tudi Livarski priročnik, ki ga je leta 1960 izdalo Društvo livarjev Slovenije.

Vnet za lepo slovensko besedo je bil vselej voljan razpravljati o jeziku, o rabi tehniških besed. Zavzeto je zagovarjal, da je slovenski jezik izraz strokovne zavesti oziroma samozavesti in ustvarjalne izvirnosti.

Profesor Kraut je prejel za svoje univerzitetno delo in uspehe pri razvoju strojništva številna priznanja. Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani mu je leta 1978 podelila naslov zaslužnega profesorja kot družbeno priznanje za izjemne uspehe pri vzgojno-izobraževalnem in mentorskem delu ter pomemben prispevek k znanosti in širjenju naprednega pogleda na svet. Tehniška fakulteta Univerze v Mariboru pa mu je leta 1984 ob proslav-

ljanju svoje 25-letnice podelila častni doktorat zaradi izjemnih zaslug za razvoj in napredek strojništva, uspešnega sodelovanja in dela v industriji ter povezovanja tehnične znanosti s prakso.

Leta 1978 smo ob 70-letnici, upokojitvi in podelitvi častnega naslova zaslužni profesor o profesorju Bojanu Krautu obširno poročali tudi v Kamniškem občanu.

Po upokojitvi se je profesor Kraut vedno bolj vračal v rodni Kamnik, na domači vrt pod močeno Krautovo hruško na Šutni in pod Kamniške planine. Pogosto smo ga srečevali na kamniških ulicah in vsak pogovor z njim nam je bil doživetje. Tako živ je pred nami, da slišimo latince, kako so pravili: ni umrl, odšel je. Odšel je profesor Kraut, ostal pa nam bo njegov svetel življenjski vzor. ALBERT ČEBULJ

Socialdemokrati

Konferenca SDSS

Slovenski socialdemokrati smo se 23. XI. 91. zbrali v Kopru, našem oknu v svet, na programski konferenci. V glavni temi je minister za promet in zveze Marjan Kranjc seznanil delegate s problemi, s katerimi se srečuje pri svojem delu. Še tako dobrih načrtov pač ni moč uresničiti, če jih ne podpre (z denarjem) finančni minister. Tako se dogaja, da celo denar, ki je strogo namenjen za izgradnjo cest, ne pride na pravi naslov. Zato je pozval stranko, naj ga podpre pri zahtevi, da njegovo ministrstvo dobi nadzor nad denarjem, ki mu je namenjen. Tako bi dosegli boljše in hitrejšo izvedbo načrtov, ki so v grobem naslednji: Kot je Koper okno v svet za Slovenijo, pa je lahko Slovenija okno v svet za

velik del Evrope. To pa seveda ni mogoče brez dobrih prometnih povezav. Poleg že znanih variant sever-jug je postala zelo aktualna prav povezava z vzhodom. Tu se odpirajo nova tržišča, ki bi naj nadomestila zmanjšanje poslov na Balkanu. Mislim na direktno cestno in železniško povezavo Slovenije z Madžarsko. Minister Kranjc je predvsem poudaril dejstvo, da se vsak vložen dinar v prometne zveze zelo hitro in večkratno povrne. Izgradnja cest in modernizacija železnic bi predvsem pritegnila tuji kapital in poživila omrtvičeno slovensko gospodarstvo. Za Kamničane je morda zanimivo, da bi ta pomembna avto cesta šla tudi preko kamniške občine (predvidoma nekje pri Motniku), kar bi ned-

vomno koristilo tudi našemu gospodarstvu in turizmu. Zato se bomo kamniški socialdemokrati zavzemali, da bi trasa teka kar najbolj ugodno tudi za našo občino.

V nadaljnjih razpravljanih smo ugotovili, da je Slovenija nedvomno zelo zanimiva za poslovnike z vsega sveta. Navidezno ignoranco in nerazumevanje pa verjetno povzroča prav naša politična nezrelost. Obnašanje poslancev v parlamentu je, milo rečeno, neodgovorno, včasih celo primitivno nizkotno. Vedno bolj je jasno, da bi tisti, ki jim je bila oblast obljubljena že v zibelki, po vsej sili hoteli vladati, pa čeprav na pogorišču.

AV za SDSS PRESS.

Zeleni svetujejo

Reciklirani papir

Recikliranje pomeni iskanje ekonomsko sprejemljivih in okolju prijaznih proizvodov in materialov ter zmanjševanje izrabe naravnih virov surovin.

Poraba papirja v svetu in pri nas še vedno narašča. Les, osnovna surovina za papir, je skoraj do nedavnega veljal za obnovljivi vir, vendar postaja zaradi velike izrabe in ekološke ogroženosti gozdov vse bolj dragocen. Problem lahko delno rešujemo z uporabo starega papirja za proizvodno recikliranega papirja. Države, ki imajo manj gozdov in

manj osnovne surovine za papir, so hitreje prešle na proizvode, ki nadomeščajo brezlesne papirje (Nizozemska, Koreja, Tajvan).

Proizvodnja recikliranega papirja ima zelo dolgo tradicijo, vendar so v preteklosti dodajali star papir novi masi ter tako proizvajali papir nižje kakovostne vrste. Proizvodnja kvalitetnejših recikliranih grafičnih papirjev pa je tehnološko zahtevnejša, in se je v razvitih državah uveljavila šele v zadnjem desetletju. Z uporabo nove tehnologije je takšen papir primeren za plakate, knjige, zvezke, brošure, fotokopira-

nje... V letošnjem letu so tudi naše tovarne pričele z redno proizvodnjo visokokakovostnega, okolju bolj prijaznega papirja. Od snežnobelega papirja se razlikuje v barvi, je večinoma v nežnem sivkastem ali rumenkastem tonu. Branje besedil na takem papirju je zaradi manjšega kontrasta manj utrudljivo.

Že tile podatki potrjujejo pomembnost predelave starega in uporabe recikliranega papirja: za tono brezlesnega papirja porabi- jo 5,5 prostorninskih metrov lesa, medtem ko se pri recikliranih

papirjih ta vedno vrača v proizvodnjo. Proizvodnja recikliranega papirja prihrani 4.000 kilovatnih ur energije, poraba vode je za približno 28.000 litrov manjša, onesnaženost zraka je manjša za 75, onesnaženost vode pa za 35 odstotkov. S predelavo starega papirja v naši republiki vsako leto prihranimo 3.000 hektarov gozda, to je toliko kot meri 15 km dolga in 2 m široka cesta.

Zbiranje odpadnega in uporaba recikliranega papirja navidez sodi v mala ekološka dajanja, s katerim pa neposredno ohranjamo čistejšo naravo, zrak, vodo in naravne vire. Če je v naši zavesti skrb za okolje in ohranjanje narave, potem ne bo problema, kje in kako zbirati star papir ter kupiti in uporabljati izdelke iz recikliranega papirja.

ZELENI KAMNIKA

LJUDSKI OBIČAJI

Adventni čas

Zima prekrije naravo s snežno odejo, dnevi se zmerom kasneje prebujajo in zmerom prej prehajajo v hladni somrak večera. To je čas, ko se v hladu in temi skrivata skrivnost in groza. Človek je trepetal pred duhovi svojih prednikov, ki naj bi ga v tem času obiskovali, trepetal je v strahu pred pojemajočo močjo sonca.

Da bi se ubranil neznane moči, ki jo je čutil v naravi, se je zatekel k čaru, s katerim si je razmaknil skrivnostno zaveso, ki mu je zagrnjala pogled v prihodnost.

Vera v duhove prednikov, ki da se v tem času pogostejše vračajo na ta svet, je bila zelo močno zakoreninjena med našimi predniki. Stoletja krščanstva je niso mogla iztrgati. Cerkev pa ji je uspela dati nov smisel. Na mesto nejasnih, grozljivih predstav je stopila svetla in topla vera v rojstvo Odrašenika in v odrešenje slehernega človeka. Nekdanji strah se je umaknil in v temi sijalo luč iz jaslje.

Ob začetku zime Cerkev z adventom (lat. adventus = prihod) začne svojo cerkveno leto. To je čas duhovne in zunanje priprave na božič, ki obsega štiri tedne pred božičem (včasih jih je bilo pet) in ima še posebej simboličen pomen.

Najstarejši način priprave na božični praznik je bil post, ki se je ohranil pri nas do nedavnega. Še dandanes pa ljudje po stari navadi obiskujejo adventne zornice, s ka-

terimi simbolično obujajo Kristusov prihod kot dan odrešenja. V cerkvi vlada vijolična barva, ženitovanj ni, tudi fantovsko petje je v tem času zamrlo.

V spomin na pričakovanje obljubljenega Odrašenika se je šele med prvo in drugo svetovno vojno začela uveljavljati šega pletenja adventnega venca in prižiganja štirih

svečic na vsako adventno nedeljo. Šeg in običajev, ki so v navadi na Slovenskem, je ob godovanju adventnih svetnikov (sv. Barbare, sv. Miklavža, sv. Lucije in sv. Tomaža) še več, vse pa imajo podobno stremljenje, da bi pregnali temo in strah in užili svetlobo in veselje.

MATEJA RADEŽ

NOVO V KAMNIKU Na Steletovi 25 (naspr. SKG) TRGOVINA Z BARVAMI, LAKI, LEPILI, ČISTILI IN PRIBOROM

Po ugodnih cenah barve, čistila, pribor, pralni praški (posebej ugodna cena PERSILA) itd. Material pripeljemo tudi na dom.

V decembru možnost plačila na dva čeka. Priporočamo nakup aranžiranih praktičnih božičnih in novoletnih daril! Odprto od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, v soboto od 8. do 12. ure.

Okrogla miza

Razmere v turizmu zahtevajo učinkovitejše delo

Odstop Toneta Steleta, člana Izvršnega sveta, odgovornega za obrt in turizem, naj bo izhodišče za učinkovitejše uresničevanje sprejetih programov na tem področju. To je bila ena izmed ugotovitev ob nedavni okrogli mizi, ko jo je pripravil DEMOS na Kamniškem zaradi njegovega odstopa. (Njegovo odstopno izjavo in obrazložitev smo objavili v prejšnji številki Kamniškega občana).

Organizatorji okrogle mize so k razpravi povabili nekatere člane Komisije za obrt in turizem pri Izvršnem svetu in predstavnikih Komasa iz Ljubljane, niso pa bili povabljeni tisti, na katere je v odstopni izjavi in v razpravi letelo največ kritičnih pripomb: predsednica Izvršnega sveta in predstavniki Sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti.

Verjetno bi na tak razgovor sodil tudi kdo od Turističnega društva in Turističnega biroja Kamnik in še kdo.

Tone Stele je v uvodu povzel razloge, zaradi katerih se je odločil za nepreklicni odstop.

Med njimi izstopajo zlasti naslednji: na občini še niso zaposlili svetovalca za drobno gospodarstvo in turizem, kot je bilo dogo-

vorjeno, novoustanovljeni Turistični biro nima prostora za te namene, (predvideni lokal Golf-turista je šel v druge roke).

Predlogi odbora za Veliko planino glede zapore ceste na Kranjskem Raku niso bili upoštevani itd. Vse te naloge je vseboval s strani Izvršnega sveta in Skupščine sprejeti program razvoja turizma, ki ga je pripravil odbor za turizem in obrt.

Po mnenju Bojane Repovž iz Komasa samo naravne lepote in prednosti Kamnika niso dovolj. Turizem zahteva profesionalen pristop. Več bo treba storiti za

promocijo Kamnika ter njegovih naravnih in kulturnozgodovinskih znamenitosti.

V Kamniku je bilo na področju turizma nekaj le narejenega. V kratkem bo izšla tudi monografija Kamnika, je povedal Tone Ftičar in poudaril, da bi bilo treba ugotoviti vzroke, zakaj na področju turizma ne zmoremo večjih korakov. Povedati je tudi treba, kdo je odgovoren, da nekatere naloge še niso uresničene.

Tone Stele je pojasnil, da so Turistični biro nameravali odpreti že 1. januarja letos, nato 1. maja, končno 1. septembra, na-

zadnje pa je bil predvideni lokal brez njegove vednosti namenjen drugemu najemniku. »Za kakšne zakulisne igre gre, še nisem raziskal,« je dodal.

Igor Podbrežnik, ki je posebej poudaril, da ne bo govoril kot podpredsednik Skupščine, pač pa kot predstavnik Demosa, je kritično ocenil delo občinskih upravnih organov, ki imajo vpliv tudi na delo Izvršnega sveta. Člani IS, ki jih je predlagal DEMOS, že dlje časa ne nastopajo v njegovem pač pa v svojem lastnem imenu.

DEMOS je podprl zamisel o občinskem sekretariatu za obrt

in turizem, danes pa član IS za turizem nima niti svoje pisarne.

K temu je Tone Ftičar dodal, če Izvršni svet ne more nadzorovati, kako se uresničuje njegov program, naj odstopi.

Kot je povedal Janez Podjed, so bili obrtniki zelo veseli, da so dobili svojega predstavnika v Izvršnem svetu. Zato se je treba resno lotiti razlogov za sedanje stanje, katerega posledica je odstop njegovega člana.

Udeleženci okrogle mize so bili soglasni, da samo načelna podpora tudi kateremukoli Steletonemu nasledniku ne bo dovolj, če ne bo dobro organizirana strokovna pomoč. Če smo turizem zapisali v naše programe kot prednostno gospodarsko panogo, ki naj bi počasi prevzela delež industrije v zmanjšanjem družbenem proizvodu, potem se bomo morali vsi skupaj tega bolj zavdati in tudi kaj narediti.

O vsem tem naj pove svoje mnenje tudi občinska skupščina, ki pa mora slišati obe prizadeti strani.

F. S.

O lokalni samoupravi — nekoč in danes!

»Namesto sedanje štiri občine?« tako se glasi naslov zanimivega in hkrati vznemirljivega prispevka v Kamniškem občanu, 7. novembra 1991, ki povezuje misli kar precejšnjega dela razpravljalcev z okrogle mize o lokalni samoupravi v Kamniku.

Okroglo mizo je pripravilo predsedstvo kamniške občinske skupščine 29. oktobra 1991, k sodelovanju pa je povabilo predstavnike političnih organizacij, poslanskih klubov in klub intelektualcev. Vabilu so se odzvali tudi republiška poslanka g. Darja Lavtižar-Bebler, predsednica odbora za lokalno samoupravo skupščine Republike Slovenije, z njo pa tudi trije sodelavci, ki strokovno pripravljajo gradivo za imenovani republiški zakon.

Razen redkih posameznikov, ki so v pravem času izvedeli za vsebino in čas te okrogle mize, je ostal precejšen del funkcionarjev neobveščen, in s tem izključen iz neposredne obravnave. Upamo, da bo v bodoče drugače, da se bodo vsi, ki to želijo in ki so sposobni ustvarjalnega sodelovanja, lahko vključili in s tem razširili krog tudi v zaledje občinskega središča. Nazadnje bo o novi lokalni samoupravi na referendumu vendarle odločal vsak ljudski glas iz vsakega naselja. V predlogu USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE z dne 28. oktobra 1991, ki je dan v (razpravo) in sprejetje skupščini Slovenije, je v zvezi s tem v 138. členu zapisano:

Občina je samoupravna lokalna skupnost.

Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev.

Občina se ustanovi z zakonom, po predhodno izvedenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju.

Zakon tudi določa območje občine.

SPREMINJANJE UPRAVNO-ADMINISTRATIVNIH OBMOČIJ V ZADNJIH PETDESETIH LETIH (od leta 1941–1991)

Podobno kot večina dežel v Evropi je tudi Slovenija doživela v zadnjih petdesetih letih izjemno veliko upravno-administrativnih, pa tudi političnih sprememb, z njo vred pa tudi Kamniško. Ker bi obravnavala slovenske regionalne celote bistveno prese-

gla tu zadano nalogo in postala preobsežna, se bomo na tem mestu omejili le na bližnje komendsko in kamniško okolje — o prvem podrobno, o drugem povezovalno.

Območje farne skupnosti Komenda obsega 14 naselij in je imelo na dan zadnjega ljudskega štetja, 31. marca 1991, 4.064 prebivalcev. V primerjavi z občino Kamnik, ki šteje 115 naselij, in je imela na isti dan 28.927 prebivalcev, predstavlja prvi podatek za Komendo 12,2 odstotni in drugi 14,0 odstotni deslež. Iz tega sledi, da so naselja na Komendskem po številu prebivalstva v povprečju nekoliko večja, kot so le-ta na celotnem območju občine.

Predno preidemo k upravno-politični razdelitvi na območju farne skupnosti Komende po letu 1945, se poglobimo v seznanim z vojnim (okupacijskim) štiriletnim obdobjem. Ko so Nemci zasedli naše ozemlje, aprila 1941., so kmalu za tem ustanovili občino (Gemeinde) Komenda, s čimer so zadržali kontinuiteto s predvojno — staro jugoslovansko občino. H Komendi so bili tedaj priključeni naslednji kraji: Breg, Glinje, Gmajnica, Gora, Klanec, Komendska Dobrava, Križ, Lahovče, Mlaka, Moste, Nasovče, Podboršt, Potok, Suhadole, Vopovlje, Zalog, Žeje, Cerkljanska Dobrava in nenazadnje tudi Kapla vas, ki je kmalu zatem prišla v sestav naselja Komende. Ker pa so partizani v začetku leta 1944 odnesli iz občine pisalne stroje in še nekaj drugega materiala, se je sedež občine iz Komende zato v avgustu 1944. leta iz varnostnih razlogov preselil v Mengeš, v poslopje, kjer je bila tedaj tudi nemška posadka žandarmerije. Vaščanom Komende in okoliških krajev se je s tem, v tedanjem nevarnem vojnem času, podaljšala pot do preseljene občine v Mengeš za več kot 5 km.

Takoj po vojni, leta 1945, so na osvobojenem Komendskem nastale povsem spremenjene upravno-politične razmere. Bivša občina Komenda je razpadla na celo vrsto izjemno majhnih

krajevskih ljudskih odborov: Nasovče in Breg, s sedežem v Nasovčah; Komenda in Potok, s sedežem v Komendi; Mlaka, Gmajnica in Podboršt, s sedežem na Mlaki; Križ in Gora, s sedežem na Križu. Klanec in Komendska Dobrava, s sedežem na Klancu; Moste, Suhadole in Žeje, s sedežem v Mostah, če naštejemo le tiste kraje, ki so bili nato v letu 1952 ponovno priključeni občinskemu ljudskemu odboru Komenda. Vzporedno s temi krajevnimi ljudskimi odbori, ki so spadali v upravno območje okrajnega ljudskega odbora Kamnik, je bil 28. avgusta 1945 ustanovljen tudi mestni ljudski odbor Kamnik. Ker je bilo tedaj v okrajnem ljudskem odboru Kamnik kar 52 krajevskih ljudskih odborov, torej veliko preveč za uspešno upravljanje, je prišlo v maju 1946 do združitve nekaterih krajevskih ljudskih odborov. Podatki iz leta 1948 povedo, da

je bilo v tem letu na območju okrajnega ljudskega odbora Kamnik samo še 39 krajevskih ljudskih odborov; na območju komendske župnije pa sta ostala dva: Komenda z enajstimi naselji in Moste s tremi naselji.

Takšna upravno-administrativna razdelitev je ostala na Komendskem do 1. maja 1952, ko je bil ustanovljen občinski ljudski odbor Komenda. Ta je deloval do septembra 1955, nato je bil ukinjen, njegovo območje pa priključeno občinskemu ljudskemu odboru Kamnik. Po letu 1955 je ostal v Komendi le krajevni urad, ki opravlja nekatere upravne funkcije še sedaj, vendar v zelo zoženem obsegu; hrani pa tisti kamniški občinski arhiv, ki ni bil poslan Zgodovinskemu republiškem arhivu v Ljubljano. S 1. januarjem 1987 pa so v Kamnik preselili tudi matično službo.

Deset let za tem, to je leta 1965, je prišlo na Komendskem

do ustanovitve dveh krajevskih skupnosti: Komenda in Moste; za krajevno skupnost Moste so se krajani Most, Suhadol in Žej odločili na svojem zboru 2. februarja 1965, za krajevno skupnost Komenda pa krajani Komende, Brega, Gmajnice, Gore, Klanca, Komendske Dobrave, Mlake, Nasovče, Podboršta, Potoka in Križa 22. februarja 1965. Ti podatki povedo, da je tedaj pristopilo h krajevni skupnosti tudi prebivalstvo iz naselja Križ, ki se je nato približno deset let kasneje (25. aprila 1975) odločilo za samostojno krajevno skupnost.

Današnja občina Kamnik, ki obsega 289,27 kvadratnih kilometrov, je nastala leta 1955 po združitvi občin Kamnik, Komende, Kamniške Bistrice, Srednje vasi, Tuhinja, Motnika in mesta Kamnik.

Kot na Komendskem so nastajale krajevne skupnosti tudi dru-

god v občini Kamnik; teh je 25, poimensko pa so naslednje: Črna pri Kamniku (770 preb.), Duplica (4.382 preb.), Godič (715 preb.), Kamnik Center (2.622 preb.), Kamniška Bistrica (1.715 preb.), Komenda (2.216 preb.), Križ (437 preb.), Mekinje (1.405 preb.), Moste pri Komendi (1.389 preb.), Motnik (354 preb.), Nevlje (1.433 preb.), Novi trg (527 preb.), Perovo (2.059 preb.), Podgorje (228 preb.), Pšajnovica (165 preb.), Sela pri Kamniku (528 preb.), Srednja vas pri Kamniku (612 preb.), Šmarca (1.221 preb.), Šmartno v. Tuhinju (691 preb.), Špitalič (284 preb.), Tuhinj (1.027 preb.), Tunjice (597 preb.), Volčji Potok (344 preb.), Vranja Peč (256 preb.) in Zaprice (2.380 preb.). Podatki v oklepajih se nanašajo na zadnje ljudsko štetje — 31. marca 1991.

Po sedaj veljavni ustavi je tem teritorialnim enotam dana skrb za urejanje komunalnih zadev, socialno in otroško varstvo, izobraževanje, kulturo, telesno kulturo, varstvo okolja, družbeno samozaščito... To so zelo zahtevne naloge, ki jih prebivalstvo v teh najmanjših teritorialnih enotah večinoma ne zmore zadovoljivo rešiti. Nekako podobno je za občino, ki pa nima težav zaradi majhnosti, temveč zaradi preobilice nalog, ki presegajo, kljub precejšnji velikosti, njeno funkcionalno in ekonomsko moč. Ne more tudi zadovoljivo rešiti potreb manjših krajev ozioroma območij. Po podatkih (glej prispevek v Slovenscu, dne 19. novembra 1991, pod naslovom: »Občine prilagoditi ljudem«) je za takšno stanje verjetno iskati razloge tudi v preobsežnih občinah v Sloveniji, ki so po številu prebivalstva petkrat, po površini pa kar desetkrat večje od povprečne evropske občine. Gotovo je, težave so in bodo; z naslonitvijo na izkušnje bolj razvitih dežel, kjer velikosti občin praviloma ne presegajo 8 ali 10 tisoč prebivalcev (v nekaterih državah so ta merila celo dva ali trikrat nižja), pa je pričakovati, da so prizadevanja za zmanjšanje občin v tej smeri na pravi poti.

Dr. MARKO ŽEROVNIK

Socialdemokrati

Pripombe na ustavni koncept lokalne samouprave

V soboto, 30. 11. 1991, so bili kamniški, domžalski in litijski aktivisti Socialdemokratske stranke v gosteh pri občinskem odboru Ljubljana — Moste. Srečanja, ki postaja ena redkih oblik skupnega dela socialdemokratov v drugi volilni enoti, se je udeležil tudi France Tomšič, poslanec družbenopolitičnega zbora Skupščine Republike Slovenije.

Udeleženci srečanja so posvetili posebno pozornost osnutku nove ustave in se pri tem posebej pozorno lotili razprave o bodoči lokalni organiziranosti in medobčinskemu povezovanju.

Razpravljalci so opozorili na odkriti namero, da se uvedejo pokrajine kot vmesni povezovalni element med novimi občinami in državo. Zdi se jim dobro, da se ohranja politični koncept države, ne morejo pa se strinjati z razmišljanjem o povezavah, ki jih poznamo še iz polpretekle dobe kot skupnosti občin. V konkretnem primeru gre za povezavo sedanjih občin Kamnik, Domžale, Litija, Grosuplje, Ribnica, Kočevje, Vrhnika in Logatec. Omenje-

na povezava, ki je poznana tudi kot skupnost obljubljenjanskih občin, geografsko ni utemeljena, kot tudi ni zgodovinsko potrjena. Obstaja sicer več verzij delovnih gradiv bodočega zakona o občinah, ki pa zelo podobno opredeljujejo naloge širše lokalne skupnosti. Med najpomembnejše naloge vsekakor sodijo: gradnja in vzdrževanje komunalnih, energetskih, prometnih in drugih infrastrukturnih objektov regionalnega pomena; gradnja in delovanje družbenih dejavnosti, pomembnih za regijo; odstranjevanje komunalnih odpadkov ter druge oblike varstva okolja z napravami regionalnih zmogljivosti. Poleg tega je širša lokalna skupnost nosilec planiranja v regiji in izvajalec državne uprave na prvi stopnji.

Socialdemokrati predlagamo, da se pred sprejemom nove ustave določi tudi število in ozemeljska razdelitev novih pokrajin. Predlagajo, da eno od pokrajin tvorijo tudi sedanje občine Kamnik, Domžale in Litija. V to povezavo pa naj se vsekakor vključi tudi primestna naselja sedanjih občin Ljubljana—Moste in Ljubljana—Šiška, ki ne bodo zajeta v pokrajino Ljubljana. Moščanski socialdemokrati še posebej poudarjajo, da je bila dosedanja razdeljenost Ljubljane neizvlečljiva in mačehovska do primestnih naselij. Omenili so tudi, da so bila mestna naselja vedno v prednosti, obmestna pa so zaostajala. Zato se bojijo, da bi predlagana širša povezava s Kočevjem in Ribnico le podaljšala agonijo primestnih naselij.

Udeleženci sestanka se bojijo, da je njihova pobuda nekoliko poznata, saj je ustavno besedilo skoraj usklajeno. Kljub vsemu pričakujejo podporo vodstva stranke in poslanskega kluba SDSS, da bi se s tako pomembnim vprašanjem za celotno pokrajino vključili v ustavno razpravo. Podporo pričakujejo tudi od drugih poslancev slovenskega parlamenta. Menijo, da bo ta razprava vzpodbudila podobna razmišljanja še kje v slovenskem prostoru. Sedaj je sporno, da se sicer govori, da se bodoče občine »lahko povezujejo« v širše skup-

nosti, v isti sapi pa naj bi bil drugi zbor med drugim sestavljen iz predstavnikov enajstih regij. V trenutku, ko pa bi se te pokrajine sestavile, pa bi pričeli ugotavljati, da so povezave neizvlečljive in negospodarne.

Zato so socialdemokrati sklenili, da je potrebna hitra in učinkovita akcija, in to takoj.

IGOR PODBREŽNIK

O kulturi pogovarjanja in dogovarjanja

Ob pretekli stavki prosvetnih delavcev na Kamniškem, posebno še ob sestanku med predstavniki kamniške občine in prizadetimi (glej oddajo CATV o tem)! mi že dalj časa da mislimi predvsem tole:

1. Čas, v katerem živimo, je enkratno odločilen za celotno slovensko nacijo. Podvig, ki smo se ga lotili — doseči suverenost, samostojnost, od sveta priznanje in na vseh področjih uspešno državo. Za uspešen zaključek tega podviga pa je nujno sodelovanje vseh tvornih sil našega naroda. To sodelovanje pa bo lahko uspešno le ob medsebojnem zupanju in prepričanju v končni uspeh: tu zdaj ni mesta za omahovanje, strah, obup, tarnanje in metanje polen pod noge (to zadnje je na žalost dokaj priljubljen »šport« pri nas).

2. Seveda je to čas, v katerem nam niso prihranjeni najbolj strah vzbujajoči problemi in pojavi. Od teh smo že uspešno prestali vojno in se tudi s svojo lastno nacionalno valuto, svojo vojsko — da omenim le nekaj atributov, ki nas ob uspešni zunanji politiki — postavljajo v vrsto de facto že samostojnih držav.

3. Logično pa je, da se v takih prelomnih časih vse ne more idealno iziti. Mislim na gospodarske težave, ki jih doživljamo, na različno pojmovane rešitve finančnih vprašanj, na zakon o lastnini, njeni denacionalizaciji, na ostre debate o nekaterih ustavnih določilih. In te dajejo priložnost za zbruh nesoglasij, ki jim vedno nismo kos.

4. Če pa že nismo isti misli in to je življenjsko! — moramo vedeti, kako do nekih skupnih rešitev in kako do komuniciranja, ki nas ne bo še bolj razdvajalo. Ob stavki kamniških prosvetnih delavcev je človek postal pozoren na te pojave:

a) pomanjkanje korektnosti (»na sestanek se niste pripravili«: tudi če ni bilo to res, se da izraziti bolj nevtrarno!); ki že rahlo prehaja v nesramnost!

b) Pomanjkanje konkretnih dokazov (»večji kos pogajanja...«) ne omogoča učinkovitega dogovarjanja, saj pri nas tudi precizno navedeni odstotki (povišanje plač) bolj malo povedo! — (ali: »šole zahtevajo le to, kar jim pripada« — fraza).

c) Prevelika osebna nota, ki prehaja v pogosto neučinkovito in nesmiselno ostrino (očitek M. N.-u: Vi berete! kot da morda ravno to branje ne dokazuje pripravljenosti! — ali: »Vi živite na naš račun!«).

č) Nestrojnost v pričakovanju sprememb (»pred volitvami so stranke obljubljale vse mogoče — zdaj je pa tako!«).

To in še kaj kaže nepripravljenost na korektno komuniciranje — kar le onemogoča uspešno reševanje skupnih problemov.

In na koncu vseh koncev se vpraša človek, če je na področju šolstva, vzgoje in varstva, zdravstva — v teh časih, ko nam gre dobesedno za obstanek — stavka res edina in najbolj učinkovita pot do boljših časov.

Prof. EMIL NAVINŠEK

Odmev na članek

Sizif o Sizifu!

Ne glede na to, da v članku Sizifovo delo nisem bil omenjen z imenom in priimkom, sem brez težav razbral misli, kritike in pripombe, ki jih je name kot voditelja oddaje CATV Impulza Sizif: Demos proti SKG, naslovlila avtorica članka v prejšnji številki Kamniškega občana.

Omenjeno oddajo smo pripravili na željo kamniškega Demosa, ki je želel svojo pobudo predstaviti širši javnosti, CATV Impulz pa je to omogočil.

Če avtorica članka meni, da sta bila sogovornika mlačna in nedorečena, je to po mojem mnenju njun problem. Kolikor sta mislila povedati, sta povedala, menim pa, da so bile nekatere obtožbe tudi po reakcijah gledalcev preveč ostre in neresnične, vendar za izjave v javnosti vsak odgovarja sam. Če bi oddajo pozorno spremljali, bi videli in slišali, da je bila razprava v skupščini v pravem pomenu mlačna in nedorečena, zato smo te posnetke tudi uporabili.

Ne vem, zakaj je avtorica članka tako cinična do zahvale direktorja SKG naši televiziji, mogoče meni, da bi bilo potrebno predstaviti samo eno stran, obtoženi pa naj bi ne imel pravice, da se brani. Očitno jo preveča staro sovraštvo do te ustanove. Tudi sam sem slišal, da vsi posli SKG v preteklosti niso bili čisti, vendar če kdo že vnaprej dvomi v pošten namen, kot to delate vi, bo težko napisal objektivno kritiko.

Poleg vsega se spuščate tako daleč, da vas moti celo vrstni red govornikov. Naj povem še enkrat, oddajo smo pripravili na željo Demosa,

če pa smo želeli prikazati še drugo plat, smo jo lahko slišali od pristojnih v SKG. Po tej oddaji nismo izključili možnosti TV »dvoboja« Demos — SKG, saj je k dialogu pozval celo direktor SKG g. Grilj, vendar s strani Demosa ni bila izražena želja o nadaljevanju polemike.

Vprašanja so bila natanko takšna, da so vse obtožbe in kritike briljantno ovrgla, piše v svojem članku Ivana Skamen. No, verjetno ne bi bilo ustrezno postavljati vprašanj o vremenju in podobnih rečeh, če smo hoteli pomiriti bodoče kupce stanovanj.

Prenekanjem kupcem so res stopile solze v oči, ampak ne zaradi izjav SKG, marveč jih je dobrodu prestrašil g. Meršak. Še posebej so bili prestrašeni tisti, ki so že imeli sklenjene pogodbe, saj tako poceni stanovanj ne bodo kupili nikoli več (seveda to ne opravičuje nepravilnosti, če seveda so, da ne bo pomote).

Oddaja očitno ni prepričala samo vas, čeprav je prepričala (vsaj kaže tako) celo tiste, ki so polemiko sprožili in je ne želijo nadaljevati, čeprav so imeli in še vedno imajo možnost.

Oddaje nikakor nisem hotel spremeniti v Sizifovo delo, mogoče bi res bolj ustrežal ODPRT EKRAN, vendar ne spreminjajte mojega dela s svojim pisanjem v Sizifovo delo. Lahko pa se preizkusite v TV ustvarjanju tudi sami, razpis CATV Impulza za nove novinarje in voditelje še vedno velja, mogoče vam bodo potem nekatere stvari bolj jasne.

DAMJAN GLADEK

Srečanje foto in filmskih skupin Gorenjske

V razstavišču Veronika v Kamniku je bila ob srečanju foto in filmskih skupin Gorenjske 1991 od 15. do 24. novembra na ogled razstava izbranih fotografij okrog štiridesetih avtorjev. Srečanje so organizirali ZKO Gorenjske in Kamnika ter foto kino klub Mavrica iz Radomelj. Osrednja prireditelj s projekcijami in podelitvijo priznanj je bila 22. novembra 1991, v kulturnem programu je Lado Jakša predstavil svoj glasbeni projekt »Fotogenična glasba«. Strokovna žirija, v kateri so bili Vlastja Simončič, mednarodni mojster fotografije, Lado Jakša, fotograf in glasbenik, in Dušan Lipovec, akademski slikar in likovni kritik, je izbrala ter podelila nagrade za fotografije in diapozitive. Za filme in video filme je bil selektor filmski publicist Naško Križnar.

Fotografije in diapozitive so predstavili člani fotoklubov z Jesenic, iz Kranja, Koroške Bele, Radomelj, Radovljice, Škofje Loke in samostojni avtorji iz Kamnika: Danijel Arčiček, Marko Trobešek in Andrej Schlegl, v članski kategoriji. V mladinski

sestavi pa so s svojimi fotografijami sodelovali člani fotokrožkov šol z Jesenic, Koroške Bele, Moravč in Radovljice. Žirija je soglasno podelila sledeča priznanja: nagrado Janezu Koželju iz foto kluba Jesenice za fotografijo Črni maček, Toniju Igliču iz fotokino kluba Mavrica iz Radomelj za Podoknico in samostojnemu avtorju iz Kamnika Marku Trobešku za Biševo I, II, III pa priznanji. Med mladimi je dobil nagrado Uroš Černuta za fotografijo Vdor svetlobe, član foto krožka OŠ iz Koroške Bele, priznanji pa Polona Malenšek za Staro ljubezen in Gašper Svetlin za Vrata, oba iz foto krožka Bratov Rupar iz Centra srednjega usmerjenega izobraževanja z Jesenic. Za diapozitive je bila podeljena nagrada Janezu Kosmaču za Na soncu in vetru, priznanje pa Aleksandru Čufarju iz foto kino kluba Janez Puhar iz Kranja za Apollo 33. Za film sta prejela priznanji Janez Kosmač za Zbiratelj in Darko Zore za film Run, oba iz Foto-kino kluba Mavrica iz Radomelj.

DUŠAN LIPOVEC

Barvne študije Milana Goloba

V novembru (od 4. 11. do 13. 11. 1991) se je v razstavišču Veronika v Kamniku, na svoji prvi samostojni razstavi, predstavil študent četrtega letnika slikarstva Kamničan Milan Golob (Matjaž). Še pred študijem slikarstva je tudi že diplomiral na FNT VTOZD-fizika na ljubljanski Univerzi leta 1987 pri prof. dr. Normi Mankoč-Borštnik.

Slike z razstave so nastale lani in letos in so rezultat poglobljene študija na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost v razredu prof. Metke Krašovec. Razstava je sicer stilno precej nenotna, kar razodeva avtorjeva študijska iskanja. Časovno je najzgodnejša slika Portret – glava še iz leta 1989, ki je tudi edina še »realistična« podoba na razstavi, ki pa že nakazuje kasnejše Golobovo slikarsko iskanje. Nadaljnje Golobovo raziskovanje v slikarstvu je šlo v smeri barvne ploskovitosti v smislu abstraktnega ekspresionizma oziroma informela. Triptih z modro, rumeno in rdečo sliko je po avtorjevih besedah pravzaprav paradija na slike ameriškega slikarja Barnetta Newmana.

Vse Golobovo likovno snovanje je sicer treba brati v kontekstu vsice problematizacije ab-

straktnega (konkretnega) slikarstva, pa čeprav večina njegovih slik do neke mere še vedno asociira na pokrajino ali figuro. Njegove slike na ravnih površinah, predvsem diptihi in triptihi, so radikalna barvna preintepretacija vidnega sveta. V njih suvereno razpolaga s slikovnim poljem in barvnimi nanosi in se ne ozira na nikakršne imperativne. Te barvno bogate, pastozno nanesene površine so na trenutke celo reminiscenca ali bolje (morda zavestna?) paradija na način impresionističnega, celo pointilističnega načina slikanja. Najznačilnejše in najbolj sugestivne so Golobove slike na ukrivljenih površinah. Tudi v njih se z bogato barvno poslikavo (izrednim občutkom za barve) prepušča vzvodom svoje imaginacije.

Slikar sam pravi, da je njegovo slikarstvo revolt proti klasičnim modernizmom in da skuša slikati čimbolj spontano, brez kakršnihkoli obremenitev in omejitev. S tem se v bistvu navezuje na trditev Herberta Marcuseja, da nas tisto, kar se dogaja v umetnosti, ne obvezuje k ničemu. Slikarstvo naj bi bilo predvsem užitek za ustvarjalca in gledalca in čim manj ali skoraj nič filozofska kategorija.

DUŠAN LIPOVEC

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ KAMNIK

VABIMO VAS...

Dvorana Veronika, Kamnik
TOREK, 17. decembra 1991, ob 17. uri
V okviru naših veselih srečanj vabimo otroke na **POPOLDANSKE ČAROVNIJE Z MIRANOM ČANAKOM**

Vstopnina: 20,00 SLT
Razstavišče Veronika, Kamnik
SREDA, 18. decembra 1991, ob 18. uri
Odprije razstave **SKUPINA »NOVA« – 20 LET POZNEJE**

Razstavljajo: Gregor Avbelj, Stane Balantič, Lojze Berlec, Boris Bratuž, Miha Kač, Dušan Lipovec in Dušan Sterle

Razstava bo odprta do 10. januarja 1992
Velika dvorana kina DOM, Kamnik

PETEK, 20. decembra 1991, ob 19. uri
PRAZNIČNI KONCERT MESTNE GODBE KAMNIK

Dirigent: Franci Lipičnik
Solisti: Janez Krt, trobenta

Igor Zajc, trobenta
Jernej Pikl, klarinet

Robert Kodrič, klarinet
Luka Einfalt, bariton

Silvo Smrekar, tenor
Vstopnice dobite uro pred koncertom pri blagajni kina DOM!

Velika dvorana kina DOM, Kamnik
ČETRTEK, 26. decembra 1991, ob 19.30

BOŽIČNI KONCERT
Izjava: Prvo slovensko društvo Lira iz Kamnika

Dirigent: Samo Vremšak.
Franciška cerkev Kamnik

PETEK, 27. decembra 1991, ob 20. uri
TRADICIONALNI, XXI. NOVOLETNI KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA

Domžale – Kamnik
Dirigent: Tomaž Habe

Solisti: Irena Vremšak-Baar, sopran
Pavla Uršič-Kunej, harfa

Janez Klobčar, violina
Zoran Potočan, bas

Program: Grieg, Mascagni, Bach – Gounoud, Strauss, Schubert, Monti, Iovanovitschi, Albenitz, Kreisler, Delibes, Haydn

Preprodaja vstopnic (à 300,00 SLT): ZKOI Kamnik, Japljeva 2,

od srede, 18. decembra, naprej.
Informacije po tel. 831-612.

VABLJENI!

MATIČNA KNJIŽNICA

prireja
URE PRAVLJIC za predšolske otroke od 4. do 7. leta v prostorih knjižnice; otroci poslušajo pravljice, glasbene kasete, pojejo ob kitari, rišejo, rešujejo uganke, prebirajo knjige...

Srečali se bomo v torek, 10. 12. 1991, nato 7. 1. 1992 obn 17. uri.

10. decembra bo še posebej veselo, saj je pred nami Božič in Novo leto...

OTROCI, PRISRČNO VABLJENI!

Cantemus na evropskem glasbenem festivalu

Glasbeno združenje nemške pokrajine Baden-Württemberg vsako leto prireja srečanje ljubiteljskih glasbenih skupin iz vse Evrope. Zbor Cantemus iz Kamnika je bil 20.–22. septembra letos že drugi gost prireditve »Eurotreff Musik«.

Festivala se je udeležilo štirideset skupin, ki so prišle prav iz vse Evrope, od Portugalske do Novosibirsk. Sodelovalo je sedemnajst pevskih zborov, folklorne skupine ter godalni in pihalni orkestri. Majhno mesto Buchen, ki leži jugovzhodno od Frankfurta, je sprejelo 1500 glasbenikov iz sedemnajstih držav. Letos so med sodelujočimi pevskimi zbori prevladovali mladinski, zato smo bili mešani sestavi v manjšini. Imel sem občutek, da so bili zbori nekoliko v senci nekaterih za oko atraktivnih folklornih skupin in izvrstnih orkestror.

Koncerti so čez dan potekali kar po mestnih ulicah. Na več trgih so organizatorji postavili odre, na katerih so se vrstile vse skupine. Pevci Cantemusa smo prvič nastopili v soboto, 21. septembra, popoldne na trgu pred staro mestno hišo. Zvečer pa smo sodelovali na koncertu v Eberstadtu skupaj z godalnim orkestrom iz Madžarske (z njimi smo se dogovorili za sodelovanje, in upamo, da jih bomo v prihodnjem letu slišali tudi v Kamniku). »Evropskim zborom« iz Freiburga in odlično domačo godbo Musikkapelle Eberstadt. Predstavili smo pesmi iz slovenske zborovske zakladnice od Gallusa do umetnih in narodnih. Brez pretiravanja lahko rečem, da je Cantemus tokrat prekosil samega sebe, saj je naš nastop

izzval hrupne ovacije v prepolni dvorani. Za nami je nastopil domači pihalni orkester, ki je še stopnjeval vzdušje v dvorani in povzročil, da se je koncert čisto spontano spremenil v vsesplošno rajanje. Res, nepozabno doživetje!

Naslednji dan, v nedeljo, smo nastopili še na zaključnem koncertu v veliki športni dvorani pred 2500 poslušalci. Že sama uvrstitev na zaključni koncert je bila za nas priznanje. Še bolj smo bili presenečeni, ker smo nastopili kot zadnji. Težko je opisati, kaj se je dogajalo v nas, ko nam je ploskalo toliko navdušenih poslušalcev. Časopis Fränkische Nachrichten je dne 23. 9. zapisal: »Nastala je tišina, ko je Steger za zaključek koncerta najavil zbor Cantemus iz Jugoslavije. Imamo pregovor, ki pravi: Kdor spi, ta ne greši. Sedaj bi lahko rekel: Kdor muzicira, se ne more hkrati vojskovati.« Dodal je še: »Naš zbor prihaja iz Slovenije, kjer je bila pred kratkim vojna, in upam, da bo kmalu zavladal mir.« (Gospod Helmut Steger je dirigent, ki je lani vodil glasbeno delavnico, v kateri je sodeloval Cantemus, in nas zato že dobro pozna.)

Pevci smo se zavedali, da bomo letos na festivalu ambasadorji samostojne Republike Slovenije. Na to smo se dobro pripravili: oskrbeli smo se s slovenskimi zastavami, enotnimi majicami z na-

pisom Samostojna Slovenija, plakati in kasetami. Mislim, da smo svoje poslanstvo (po pisanju časopisov sodeč) dostojno opravili.

O organizaciji srečanja lahko rečem, da je bila vzorna. To dokazuje tudi dejstvo, da so nam organizatorji mesec dni kasneje poslali vso tiskovno in slikovno dokumentacijo. Zato lahko navedem še dva odlomka iz njihovega časnika Rhein-Neckar-Zeitung, ki dne 23. 9. 91 piše: »Za skupino Cantemus je bila na drogu ena zastava preveč. Pevci iz Slovenije so se zaradi vojnih spopadov v njihovi deželi uprli nastopiti pod jugoslovansko zastavo. Ko so buhenski organizatorji sneli vse jugoslovanske zastave, smo lahko opazili zadovoljne obraze Slovencev.« In na drugem mestu: »Med najbolj prizadevne obiskovalce evropskega srečanja

štejemo Cantemus Kamnik iz Slovenije. Pevski zbor je zdaj drugo leto naš gost, ki ga imamo radi in ga radi slišimo na evropskem glasbenem festivalu.«

Vse, kar smo v teh dneh doživeli v Buchnu v Nemčiji, je pevcem in pevkam Cantemusa vilo novih moči in energije za naporno delo, ki nas čaka. O novi pomladi v zboru pričta tudi novica, da se je v tej sezoni pridružilo šestnajst novih pevcev. Nimamo časa za počivanje. Na povabilo lanskih gostiteljev se že 2. januarja vračamo v Nemčijo na božično koncertno turnejo. Vam bomo ta program predstavili 30. decembra letos v franciški cerkvi v Kamniku. Večje načrte imamo za pomlad. Čaka nas še daljša turneja, še dlje iz Slovenije, kam, pa naj zaenkrat ostane skrivnost. **JANEZ KLOBČAR**

Kultura

Kamnik – mesto mladih pesnikov

Osemnajstega novembra se je v Ljubljani odvijalo 19. srečanje mladih pesnikov in pisateljev Slovenije. Udeleženci srečanja smo bili s svojimi deli pred tem izpostavljeni dvakratnemu kritičnemu očesu selektorjev. Najprej na šestih območnih srečanjih, ki so se od aprila do septembra letos dogajala po vsej Sloveniji. Za območje Gorenjske je bilo srečanje 12. 4. 1991 v Kranju. Selekcijo sta opravila Miha Mohor in profesor Marija n Pušavec. Že tam smo Kamničani dosegli viden uspeh, saj nas je bilo od enajstih prisotnih kar šest iz Kamnika.

Republiški selektor dr. Denis Poniž je izbral mene kot najboljšega predstavnika Gorenjske, izbrani pa so bili še Samo Rugelj iz Ljubljane, Djurdja Strogilec iz Celja, Matjaž Šalej iz Velenja, Patricija Vinšek iz Ilirske Bistrice in Tjaša Žgavec iz Prestranka.

Zbrali smo se v hotelu Lipa na Celovški, kjer je dr. Denis Poniž vodil okroglo mizo o literarni ustvarjalnosti mladih. Razprava

se je iz predavanja voditelja razvila v burno polemiziranje udeležencev.

Največkrat je bilo omenjeno vprašanje – čemu pisati? in – če je pisati za denar še »visoka« umetnost?

Po okrogli mizi smo se odpravili v Cankarjev dom, kjer je bila ob sedemnajsti uri v Štirovi dvorani literarno pesniška prireditelj.

Takoj na začetku so podelili letošnje Trubarjeve nagrade, v nadaljevanju pa so mladi igralci predstavili pesmi avtorjev 19. srečanja mladih literatov Slovenije in 13. srečanja literatov drugih narodnosti. Tako se je dogajanje v Ljubljani končalo.

Posebna nagrada ZKO Slovenije za izbrane avtorje je bila brezplačna udeležba v literarni koloniji na Ptuj. Tam sem srečal dva rojaka Iztoka Čebaška in Metko Tušarjevo.

Enaindvajsetega novembra smo bili na literarnem večeru Društva slovenskih pisateljev v ptujskem gledališču. Predstavili

so se Mila Kačičeva, Marjan Tomšič in Marjan Pungartnik. Zadnja ustvarjalca sta naslednjega dne vodila na ZKO Ptuj literarno delavnico. Brali smo svoja dela in jih nato kritično vrednotili. Spet smo se Kamničani dobro odrezali, saj smo, po mojem mnenju, dosegli najboljše ocene med vsemi udeleženci.

ANDREJ RIFEL-FELAN

Tudi letos

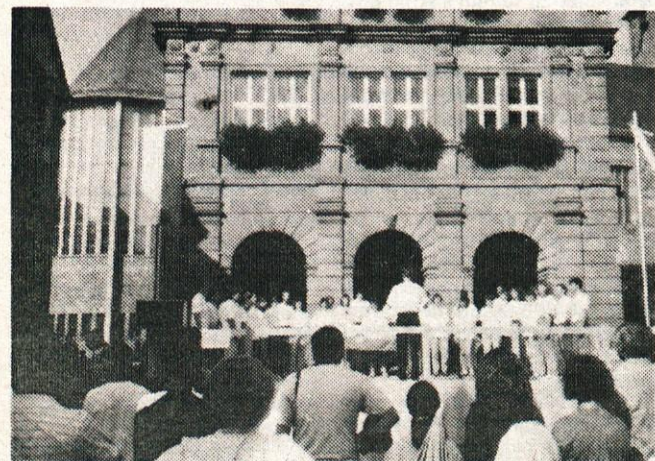
SILVESTROVANJE

v športni dvorani v Kamniku

Ansambel BRATOV POLJANŠEK organizira SILVESTROVANJE

na enak način kot lani. Gostje prinesejo s seboj hrano in dobro voljo. Vstopnice po 300 SLT so na voljo v trgovini Gašper v Srednji vasi in bifeju Emona na Trgu talcev v Kamniku.

Informacije na tel.: 812-370, 847-101.

Pisali so zgodovino

Spominjam se, ko je v Starem gradu pel divji petelin

V našem mestu je veliko ljudi, ki so z njim delili dobro in slabo, ljudi, ki so na nekaterih področjih aktivni več kot 50 let. Prav tem ljudem in njihovem življenju bo namenjena rubrika »Pisali so zgodovino.« Pri izbiri sogovornikov nam lahko pomagata tudi vi; veseli bomo vsakega nasveta.

Prvi gost rubrike je **John Nograšek**, ki bo letos praznoval prvih 90 let svojega življenja, a je še vedno aktiven godbenik in lovec. Ker sem ga pred šestimi leti že predstavil kot najstarejšega aktivnega B-basista v Jugoslaviji, sva se tokrat pogovarjala o lovstvu:

Po prvi vojni sem imel svojo jago

Z lovsko puško me je seznanil oče, ko sem bil star 12 let. Lahko rečem, da sem imel veliko srečo, ker je bil oče lovski čuvaj in se je kot gonjač udeleževal pogonov v zasebnih jagah. Pred prvo vojno so bili namreč lovski revirji razdeljeni med najbogatejše lovce, ki so si lahko privoščili najem jage, za dobo petih let. Razen stroškov najema lovci niso plačevali drugih obveznosti, imeli pa so pravico loviti brez vseh omejitev, prav tako tudi njihovi prijatelji, ki so se odzvali vabilu na pogon. Čeprav so povabljeni lovci lahko streljali, pa je bil ves plen last najemnika jage, ki ga je lahko prodal in tako nadomestil denar, ki ga je vložil v najem.

Orožni list sem dobil leta 1917, jago pa sva s prijateljem Mihom Erjavškom za 500 dinarjev najela po prvi vojni na Gojski planini. Tiste čase je bil lov res pravi užitek, saj je bilo veliko divjadi in malo lovcov, tako da niti ni bilo težko biti dober gospodar. Spominjam se pogona v Cerkljah, ko sem, kot gonjač, ki navadno ni streljal v divjad, ustrelil pet zajcev, prijatelj pa celo deset. Danes je odstotek odstrela povsem drugačen, saj v desetih pogonih šestdeset lovcov ustrelil le načrtovanih osem do deset zajcev.

Tudi druge divjadi je bilo na pretek, tako da smo prirejali tudi po dva pogona na teden. Nedelja je bila, tako kot še danes, naš najljubši dan, lovili pa smo tudi ob četrtnih. V Špitalcu, nad Česnjicami, se nas je nekoč zbralo deset, čakali pa smo srne. Ker je bil sneg precej nizko, so živali prišle iskat hrano skoraj do vasi in kar verjeti nismo mogli, da je bilo lahko toliko srn na kupu. Bil je res enkrat pogled na te prelepe živali in nikdar prej niti pozneje jih nisem videl toliko. Kot zanimivost naj povem še to, da je bilo včasih več jerebic, prepelice, lisic in jerebov, danes pa divjih prašičev in fzanov.

Prebrisani lovci in družabno življenje

Ker so pogoni nekoč trajali tudi po več dni, smo imeli lovci tudi

zelo razgibano družavno življenje. Lovci, z malo debelejšim mošnjičkom, so si včasih na prežah privoščili tudi žensko družbo. Gostilničarjev nečak iz Ljubljane si je tudi naročil gospodično, ki naj bi mu krajšala čas. Imela pa je gospica smolo, da je prišla do prebrisanega »jagra«, ki ji je seveda sveto obljubil, da je

on gospodič iz Ljubljane. Da ni pravi, je opazila šele, ko je bilo že prepozno. V znak kesanja jo je srečnej napotil k pravemu naročniku, vendar po ovinkih, kar pomeni, da je prej obiskala še dva njegova prijatelja. Ko je končno našla pravega, ji je bilo zabave dovolj in četrti je ostal z dolgim nosom.

Drugi dogodek se je pripetil v Tuhinju, kjer je bil najemnik jage Cibrov Francelj. Kot dober gostitelj je imel s seboj vedno precej veliko steklenko domačega žganja, katere vsebina pa je vedno precej hitro izginila v želodcu žejnega gonjača Grabnarja. Francelj je tej razvadi želel narediti konec, in je nekoč namesto žganja vanjo nalil čisti petrolej. Grabnar je spet korajžno segel v prijateljev nahrbtnik, izvel steklenico in napravil korenjaški požirek. Stresel se je, požrl petrolej in s »srečnim« pogledom ponudil steklenico naprej. Preselečenju lovcov, da ima Grabnar tako hitro dovolj, ni bilo konca, kot tudi njihovi grozi ne, ko so okusili »domače žganje.« Vendar se nihče ni izdal, vsak je med zadovoljnim godrnjanjem podal steklenico naprej in v mislih preklel prebrisanega gonjača. Mlaskanju in pohvalam odlični kapljici ni hotelo biti konca niti ta-

krat, ko je steklenica že prazna in pozabljena ležala na tleh. So pa bili lovci od tistega dne mnogo bolj previdni, ko jim je Grabnar ponudil pijačo.

Nova lovška zakonodaja po drugi vojni

Leta 1947 je nova zakonodaja prinesla ustanovitev lovskih družin. Sam sem bil eden od soustanoviteljev LD Stranje, ki je imela takrat v upravljanju ogromno lovišče. Stranjska jaga, kot smo jo takrat imenovali, je segala od Gojske na Malo planino, preko Kališča do ceste na Črničev, naprej na Gozd, po cesti do Stranj in naprej proti KIK, mimo Stolnika do Pokovža. Vključevala je še Senožeti, Osredek, Kamniški vrh in se preko Rohata zaključevala v Kamniški Bistrici. Na našo

žalost pa je Kozorog ob razširitvi gojitvenega lovišča velik del jage nacionaliziral, tako da bi LD Stranje razpadla, če ji ne bi LD Kamnik odstopila lovišča na Brezjah. Stranjska jaga tako danes obsega okoli 2300 hektarov lovišča od Stranj preko Brezij na Gozd.

Nova zakonodaja pa ni preprečevala članstva v več družinah, zato sem bil od vsega začetka tudi član LD Kamnik, v osemdesetih letih pa še član LD Motnik. Verjetno bi bil še dandanes član motniške družine, če se ne bi smrtno ponesrečil lovec in logar Vinko Kvas, s katerim sva vedno lovila skupaj.

Od žene sem dobil pisno potrdilo
Danes sem član LD Kamnik in še vedno mi je v največje veselje,

če se udeležim jage v okolici. Res da je danes skoraj več lovcov kot divjadi, vendar meni lovstvo danes pomeni vse kaj drugega kot streljanje. Rad se poveseim s tovariši, ga popijem kozarček ali pa zapojem v veseli družbi. Med samim lovom pa raje opazujem živali in naravo, saj včasih puške sploh ne nabijem. Bil sem navdušen kunar, saj sem uplenil okoli sto kun, od katerih sem jih več kot 90 ujel v past. Največja, ki sem jo ujel je merila 110 cm, skupaj še z dvema pa sem jo nesel prodat v Ljubljano. Ker so bile lepo zvite in v suknji varno shranjene, sem se lahko najprej pozanimal za ceno, potem pa ponudil prvo, najmanjšo. Trgovci jo je odkupil za 1000 din, pol ure kasneje sem mu prinesel še drugo in na koncu še tretjo, največjo. Začuden me je pogledal in vprašal, od kod hudiča jih jemljem, potem pa plačal še zadnjo.

Res lepo se je dalo nekoč zaslужiti z lovom, saj sem za tri kune zlatice iztržil toliko, da bi lahko kupil skoraj dve kravi. Z zaslužkom je bila zadovoljna tudi žena Pavla, čeprav pred poroko nisem bil ravno prepričan, da bo razumela moje ljubezen do lovstva. Zato sem jo tudi prosil, če mi podpiše dokument, v katerem je črno na belem pisalo, da bom lahko tudi po poroki še hodil na jago. Kar rada je podpisala, pa vseeno sem jo pred cerkvenimi vrati še enkrat pobaral, če misli, da se je pravilno odločila. Leto so pokazala, da moje jage najinega zakona niso motile. Verjeto pa bi me imela še rajši, če bi kakšna kuna okrasila tudi njen vrat. Le redko namreč pozabi omeniti, da si je morala svojo, kupiti sama.

Spominjam se časov, ko sem poslušal velikega divjega petelina, ki je v Starem gradu pel svojo pesem, dni, ko so živali, kljub redkim lovcem, v gozdu imele svoj mir. To so bili časi, ko si v gozdu lahko slišal le glasove narave, živali in sem ter tja še drdranje lesenega kmečkega voza. Kje pa danes še poje divji petelin? **MATIC ROMŠAK**

Marko Prezelj o svojem himalajskem vzponu

Quo vadis – alpinist?

Do odhoda mi je uspelo, pogosto prav ponižujoče, »napehtati« potrebno vsoto denarja, čeprav so me nenadejano razočarali tisti, ki alpinizem dobro poznajo, a ga preveč pionirsko dojemajo, in navdušujoče razveselili tisti, ki o alpinizmu nimajo pojma, a nanj gledajo s simpatijami. Še najbolj pošteti pa so bili tisti, ki so pomoč iskreno obljubili, a je zaradi lastnih težav sploh niso mogli dati. Hvala prav vsem!

Slabo vest je kmalu pregnal občutek, da je odprava taka, kot sem si želel. Glavnina je odšla štirinajst dni pred nama in v nepalski prestolnici opravila vse sitnosti, tako da sva midva že tretji dan zapustila Katmandu, skupaj s Stipetom, ki naju je počakal.

Hoja po vijugastih, strmih, zaraščenih in vročih poteh vzhodnega Nepala je bila čudovita. Z Andrejem sva se odlično razumela. Brezskrbno sva hodila med terasami in zaradi pomanjkanja filmov krotila svoje fotografske strasti ob številnih romantičnih prizorih.

Šesti dan, včasih res pravilne hoje, smo ujeli glavino. Veselili smo se drug drugega, govorili, se smejali, si pravili vice, ki bi kakšnim starim ženičkam jemali sapo, in cvrli pijavke nad razbeljeno plinsko lučjo. Midva sva prinesla sveže vesti od doma, oni pa so imeli ves komfort, ki ga lahko nudi velika odprava. Predvsem dobro kuhinjo.

Šotor, v katerega se mi je zvečer uspelo naseliti, je bil že poln,

poleg tega pa je skozenj tekel droben, a vztrajen potoček, ki naju je z Vanjo, za razliko od Daretia in Robija, zabaval vso noč. Kljub temu da sva bila premočena do kože, nama dobre volje ni zmanjkalo.

V zaspanem jutru, ko sem premočen in premražen, v Damijanovih hlačah, opazoval zaspane nosače, mi je postalo jasno, da je pravilnice hoje konec. Velika ekipa pač mora imeti svoja pravila. Kolona nosačev je hojo tako upočasnila, da sem lahko razmišljal tudi o domu! Priznati moram, da mi je to kar prijalo.

Po dveh dneh hoje ob reki navzgor, v pretežno turobnem vremenu, smo dosegli planino Ramze (4360 m). Sneg, veter in mraz so od tod v dolino pregnali vse slabo opremljene nosače. S preostalimi tridesetimi smo se domenili, da bodo, za dober zaslužek, postopoma znosili vse tovore do baze, do koder je bilo dva dni zopre hoje po ledeniku. Nekaterim članom je to povzročalo nekaj nerazumevanja in hude krvi. Z Andrejem pa sva samostojnost vzela zares, zato naju to ni motilo. Celu nasprotno – postanek nama je zaradi aklimatizacije zelo ustrežal.

Že naslednji dan smo se z Urošem odpravili na aklimatizacijsko turo proti 6156 m visokemu Boktohu. Sprva nismo niti pomislili na vrh, saj smo tabor zapustili šele okrog desete ure dopoldne, postopoma pa je vrh prihajal vse bliže in bliže. Sledečji smo stopili

nanj. Zadnja ura vzpona je sicer minila v megli in sneženju, vrh se je neprestano izmikal, za vsakim robom se je pojavil nov. Pa vendar je bil to zame najlepši dan na odpravi. Brez naprežanja in pohlepa po vrhu smo se v pičlih šestih urah povzpeli za tisoč osemstov metrov. V megli in snegu sem brezskrbno sestopal, vse dokler nisem z nogami obvisel prek majhnega seraka na grebenu. S težavo sem se ujel in ne močno visel na cepinu.

»Pa sem ti rekel, da pojdi bolj levo!«, je vpil Uroš, ki se je pred tem rešil iz podobnega položaja. Paranoično sem bral po zraku. S cepinom, ki mi ga je podal Uroš, sem si pomagal iz težav, na bolečine v levi roki pa sem pri tem povsem pozabil. Kmalu sem pozabil tudi na ta dogodek, čeprav se mi srce ni umirilo, vse dokler nismo prišli na razdrapano pobočja ledenika ob vznožju.

Vsi trije smo bili zvečer pošteno utrujeni, tako da si jaz nisem delal skrbi zaradi vijaka, ki sem ga izgubil s čevlja nekje med kamnitim labirintom pred Ramzejem. Ta, ne tako majhen problem mi je rešila Wanda v bazi. Poklonila mi je vijak s svojega rezervnega para čevljev. Kasneje, ko sem vijak ponovno izgubil, pa kar komplet par, na katerem je na koncu od štirih ostal le en vijak, saj so vijaki z mojega čevlja neopazno padali kot zrele hruške z drevesa. Hvaležnosti nisem znal pravilno izraziti.

(Se nadaljuje)

OBVESTILO

Uredništvo glasila Kamniški občan obvešča vsa zainteresirana podjetja, firme in posameznike, da lahko svoje dobre želje za leto 1992 posredujejo v novoletni številki, ki bo izšla 19. decembra. Naročila sprejemamo do vključno 13. decembra na sedežu glasila (na občini) ali na tel. 831-3111.

PRODAM njivo na Duplici, 2.200 m². Tel. 711-890, zvečer. **PARCELO** 2.097 m² v Šmarci prodam z vso gradbeno dokumentacijo, narejeni temelji in stene 2,70 m, gradbeni material. Vse za 60.000 DEM. Tel. (064) 421-271.

PARCELO z gradbenim dovoljenjem, 703 m², v Stahovici prodam. Tel. 841-027.

INŠTRUKTORJI tima AS poučujejo matematiko, fiziko, kemijo in osnovne elektrotehniko. Tel. 831-597, 831-182.

ODDAM garsonjero na Grabnu, 32 m², centralno ogrevano. Ponudbe pod »večje predplačilo« na uredništvo Kamniškega občana.

PRODAM zidano garažo na Porovem (v bližini Titana). Tel. 811-944.

GARAŽO oddam v najem. Tel. 831-954, 825-026.

REJCE prašičev obveščam, da imam novega merjasa za prirast svinj. Hribar Marija, Pirševo 2, Laze v Tuhinju.

Iz preteklosti

Bistriški gozd

Leta 1931 so v okolici Kralovega hriba prvič izdelali v teh gozdih bukovino v tehnični les (300 m³ hlodovine za žago). Ves les so do leta 1932 plavili, tega leta pa so zgradili enosmerno cesto od Stahovice proti Kopsičem, do tu v letu 1934 (Kamniški zbornik 1. 1959 str. 277), od tu do izvira pa je bila kolovozna pot. Po tej cesti so potem vozili les, vendar s plavljenjem niso popolnoma prenehali (Inž. Ivan Kelih, Lesce). Zgradili so tudi pot od te ceste do vodne drče v Korošici (Ribja peč) ter zemljato drčo iz Dola v dolino. Obstojno gozdno pot od Kopsič do planinskega doma so po drugi svetovni vojni razširili za enosmerni kamionski promet. Dokončno je bila zgrajena cesta do planinskega doma leta 1958.

V letu 1946 je bila izvedena rekonstrukcija vozne poti od pla-

ninskega doma do Konca (Žmavcarji), tako, da je bil možen kamionski prevoz lesa. Naslednjega leta zgrade še odcep preko Ribje peči v Korošico vse do Gradišča. Meščanska korporacija je imela za gospodarjenje z bistriškimi gozdovi vse do avgusta leta 1929 nameščenega gozdarja z visoko strokovno izobrazbo. Prvi gozdarski inženir v bistriških gozdovih je bil Viktor Rebolj. Varstveno službo so opravljali trije gozdni čuvaji. Pred inženirjem Reboljem sta gozdno gospodarstvo Meščanske korporacije vodila dva gozdarja s srednjo strokovno izobrazbo: Zegnar in Drasal (vir: Kelih Miloš, Lesce). O reviziji elaborata iz leta 1938 so obstojali dvojni podatki. Načrt je v času 1939/40 izdelal inženir Milan Šter ob pomoči inženirja Joška Šnajderja. Po letu 1936, ko odide inženir Rebolj za banovinskega

gozdarja v Črno na Koroško, ga namreč nasledil inženir Šter, po rodu iz Trziča. Načrt naj bi veljal za obdobje 1939–1948. Že v letu 1938 pa je bil izdelan tudi numerični opis sestojev v velikosti žepnega formata, katerega je verjetno izdelal inženir Viktor Novak. Ta opis je vseboval po oddelkih in odsekih površine z ugotovljenimi lesnimi zalogami, tako skupnimi kot po hektaru, vrste drevja po procentnih deležih, bonitetnem razredu, starosti, zarasti, povprečnem sečnem prirastu (skupnem in po ha) ter predpise o izkoriščanju, oziroma gospodarjenju nasplošno. Etat in posek tu nista bila prikazana. Primerjava stanja v letu 1938 napram letu 1929 ne prinaša bistvenih razlik, če seveda ne spregledamo povečanja lesne zaloge iglavcev za 80 procentov (!), kar pa je v popolnem nasprotju s pla-

7

niranim etatom, oziroma dejansko izvršenim posekom, ki je imel tendenco znižanja lesne zaloge iglavcev (inž. Sgerm – osn. GG načrt po 2. sv. vojni) V letu 1938 so posekali 7.490 m³ iglavcev in 3.662 m³ listavcev, v letu 1939 pa 6.106 m³ iglavcev in 4.040 m³ listavcev. Vendar pa ta »žepni« načrt ni zanesljiv predvsem zaradi višine lesne zaloge, prirastka ter razmerja iglavci: listavci. Kot sem že omenil, je pooblaščen gozdarski inženir in upravitelj gozdnega obrata Kamniška Bistrica, inženir Milan Šter, po rodu Trzičan, ob pomoči Joška Šnajderja, v letu 1939 začel z novim urejanjem. Lesno zalogo so ugotavljali s polno premerbo, delno tudi destmetrskimi programi na 12-tih procentih površin gozdomskih gozdov. Za nemerjane sestojne so lesno zalogo ugotovili z bilančno metodo. Tudi višine dreves so merili. Načrt je bil v letu 1940 predložen Banski upravi v odobritev, ki pa ga je zavrnila in zahtevala določene popravke. Postopek je preprečila druga svetovna vojna. Podatki iz Šter-Šnajderjevega načrta so bolj

sprejemljivi in realnejši od onih iz »žepnega formata«. Vsi naštetih elaborati, piše inženir Sgerm (sestavljalec prvega povojnega GG načrta), so v jeseni leta 1949 še obstojali, nakar so jih verjetno kot star papir odpeljali v papirnico na Vevče! O razlstitvi bistriških gozdov pa naslednjič.

Prvega julija leta 1951 je gozdove od Gozdnega gospodarstva Ljubljana prevzela gozdarska fakulteta v Ljubljani skupaj z žago v Stahovici, a brez kakršnegakoli elaborata. Za upravljanje in gospodarjenje s temi gozdovi je bil ustanovljen zavod, oziroma podjetje SILVA. Med drugimi so bili direktorji tega fakultetnega podjetja: prof. inž. Šlander, inž. Krebelj, zadnji pa je bil Stane Goršič. Prvi vodja žage v Stahovici je bil nekako do leta 1954, kot je bilo že omenjeno, inž. Viktor Rebolj, med upravitelji revirja Kamniška Bistrica pa so bili kasneje še naslednji gozdarski strokovnjaki: inž. Saša Bleiweis (umrl 14. jan. 1991), Drolc in zadnji osemnajsti: inž. Jože Kovač.

Fakultetno posestvo SILVA je

bilo ustanovljeno z odločbo vlade LRS (št. II. 1712/4-51 z dne 16. 6. 1951) za potrebe znanosti, študija in prakse. Objekti in zemljišča se oddajo v upravno-operativno vodstvo agronomski in gozdarski fakulteti v Ljubljani. V posest SILVE spadata gozdna revirja Kamniška Bistrica in Velika Nedelja ter lesnoindustrijski obrat v Stahovici. Z odločbo z dne 3. 8. 1951 št. III. 990/t7–51 pa je ob ustanovitvi gozdnega in lesnega gospodarstva agronomsko gozdarske fakultete v Ljubljani SILVA določen tudi namen tega posestva. Z odločbo iz leta 1956 je bila zaradi splošne uprave in gospodarske decentralizacije izvršena reorganizacija podjetja SILVA na področju gozdnega okrožja Kamniška Bistrica, obsegajočega približno 3200 hektarov skupno z lesnim obratom Stahovica, dočim je OLO Ptuj osnoval zavod s samostojnim financiranjem – DRAVINJA s pripadajočo posestja 3.600 hektarov gozdov za učne namene Fakultete za agronomijo in gozdarstvo Univerze v Ljubljani.

T. K. (Se nadaljuje)

Planinski kotichek

Marko Prezelj dobil francosko priznanje

Francoska planinska revija »Montagnes magazine« in organizacija vrhunske alpiniste »Groupe de haute montagne« sta v okviru filmskega festivala v Autransu v Franciji organizirali tudi mednarodno žirijo za oceno svetovnih alpinističnih dosežkov. Ta je med vsemi alpinističnimi dosežki v letu 1991 kot najboljšega ocenila vzpon Marka Prezolja in Andreja Štremfelja po jugozahodnem razgu 8476 m visokega južnega vrha Kangčendzenga v vzhodni nepalski Himalaji.

To alpinistično pomembno dejanje se je zgodilo v okviru slovenske odprave »Kanč 91«, ki spada nedvomno med najuspešnejše na svetu v tem letu, ta dosežek je pa po mnenju mednarodne žirije tudi najboljši na svetu. Sama odprava je bila kljub nesreči resnično izredno uspešna, saj je poleg prvenstvene smeri po JZ razgu v svojo bilanco vpisala še eno prvenstveno smer, vzpon na dva sedemstisočaka, vzpon na tri osemstisočake in izredno drzen poizkus v vzhodni steni Džanuja (Kumbakarne).

Marko Prezelj iz kamniškega AO in Andrej Štremfelj iz kranskega AO sta ta svoj vzpon izvedla od 26. do 30. aprila letos, in to v čistem alpskem stilu. To pomeni, da sta v enem zamahu, brez vmesnih, vnaprej pripravljenih taborov, preplezala celo smer. Zal je bila naša javnost po vrnitvi odprave preveč pod visom nesreče Frantarjeve in Rozmana, nato je pa prišla še vojna, tako da takrat ni mogla povsem primerno oceniti vrednost tega alpinističnega uspeha. Tako nam je sedaj tujina ponovno pokazala njegovo pomembnost in veličino in s tem še utrdila naše spoznanje, da je alpinizem resnično naš, slovenski šport, v katerem se lahko maloštevilni slovenski narod popolnoma enakovredno postavi ob bok še tako velikim narodom sveta.

Organizator je povabil oba alpinista v Francijo, kjer jima je v soboto, 24. novembra letos, tudi izročil posebno priznanje »Piolet d'or« (zlato cepin) 1991.

Nova alpinista kamniškega alpinističnega odseka

V soboto, 18. novembra, so bili v Ljubljani izpiti za alpiniste. Po dolgih letih so bili namreč spet organizirani enotni izpiti na republiški oziroma državni ravni. Ti izpiti so bili do letos namreč dolgo časa v domeni samih alpinističnih odsekov. Ker pa je

bila raven dejanskega pokazanega znanja na odsekih izpitih kljub pravilniku in neštetim dogovorom zelo različna, je komisija za alpinizem pri Planinski zvezi Slovenije organizirala enotne izpite za vso Slovenijo, in sicer po regijah. Tako sta bili tega dne pravzaprav dve mesti izpitov: za Kranjsko s Primorsko v Ljubljani in za Štajersko s Koroško in Prekmurjem v Mariboru.

Iz Kamnika sta se preverjanja alpinističnega znanja udeležila dva pripravnika, ki sta z uspehom zadostila strogim merilom – in tako ima kamniški alpinistični odsek dva nova alpinista.

Takega izpita se ne more kar takoj udeležiti vsak, ki ga plezanje veseli. Pred mora izpolniti še celo vrsto pogojev. Popolnoma mora obvladati varno gibanje po gorah, kot so hoja, plezanje in tudi smučanje. Narediti mora več kot 40 alpinističnih tur v vseh letnih časih v najmanj treh gorstvih, od katerih jih mora biti najmanj pet višjih od 500 m in najmanj pet višjih kot 2000 m. Obvladati mora še vrsto drugih praktičnih znanj: od bivačarjenja poleti in pozimi sredi stene ali gozda, hoditi s pomočjo karte in kompasa po neznancem terenu, varno prečiti ledenike ipd. Na izpitu mora pa zadovoljivo odgovoriti na vprašanja iz 26 tem: od filozofije alpinizma, zgodovine, častnega kodeksa do poznavanja nevarnosti v gorah, prve pomoči, raznih plezalnih tehnik itd., skratka, pokazati mora kar precejšen obseg znanja.

In tako sta letos MATEJ HUMAR in PRIMOŽ BRIŠNIK izpolnila vse pogoje in tudi uspešno prestala sam izpit. Po tradiciji pa ju čaka še »interni« izpit – sprejem oziroma »alpinistični krst«. Ta bo predvidoma okoli 21. decembra tradicionalno v Kamniški Bistrici, in od takrat naprej bosta tudi »prava« člana AO.

Šola športnega plezanja

V kamniškem AO tečeta trenutno vzporedno kar dve šoli za alpinistični šport. Ena je šola klasičnega alpinizma, to je takega plezanja oziroma gibanja v gorah, kakor je bilo v preteklih sto in več letih, seveda modernizirano z vsemi dosežki. Vse to zahteva več odgovornosti in znanja z zelo različnih področij, zato je tudi najmanjša starost za vpis 16 let. To šolo vodi Stane Kranjec, obiskuje pa jo do šest tečajnikov.

Druga šola, ki se je začela 6. novembra, pa uči veščine športnega plezanja. Tej alpinistični usmeritvi

v Kamniku še pred nekaj leti niso posvečali veliko pozornosti. V zadnjem času pa se je tudi tu močno razmahnila in prvi rezultati so vidni tudi v uspehih mladega športnega plezalca Perka.

Da pa bi tudi v Kamniku ta smer alpinizma še bolj zaživela in dosegla tako raven, kot jo ima klasični alpinizem, je bila prva šola športnega plezanja že lani. Takrat jo je vodil TOMAŽ HUMAR. Letos pa se je na svoj način s tem spoprijel JANEZ BENKOVIČ. Ta ima vsako sredo od pol sedmih do osmih zvečer v športni dvorani šolo športnega plezanja z omejenim številom udeležencev, zato jo obiskuje samo pet otrok.

BOJČ

Naša kronika

V jesenskih dneh septembra smo bili na izletu, in to v dveh skupinah. V eni so bili tisti z invalidskimi vozički, ki jih je bilo 30, z njimi pa 17 spremljevalcev. Šli smo na lep cilj, na romarsko pot na Brezje, kamor so si nekateri zelo želeli. Potem pa še mimo Blejskega jezera do Bohinja. Spremljevalci so poskrbeli z vso pomočjo, da smo se dobro počutili. Treba je bilo bolnike dvigovati iz vozičkov, kar je zahtevalo veliko truda. Druga skupina lažje pokretnih je v oktobru šla na enako pot. Bilo je 38 stanovalcev s 6 vozički in 13 spremljevalci. Obakrat je vodil po poti gospod Ludvik Travnik, za volanom pa je sedel Lojze Travnik, za volanom pa je sedel Lojze Knave, ki je tudi sicer skrbel za dobro voljo.

Popeljali smo se mimo Brnika proti Kranju. V naravi je bila jesen. Pridelki že pospravljeni, njive zorane, že posejane. Vodnik nam je razlagal zgodovino Brezja, od nastanka te cerkve in romarske poti ter o čudodelni sliki Marije z Jezusom in njeni usodi. Naslikal jo je Leopold Layer v Innsbrucku po vzgledu avstrijske podobe (Cranah), a z milejšimi, poslovenjenimi potezami, ki je kmalu začela pritegovati romarje. Pozneje je bila kronana, 1907). Cerkev je bila v sedanji velikosti sezidana l. 1876 in pridružena frančiškanskemu samostanu. Kapelica z Marijino podobo pa je novejša gradnja. Marijina slika je povezana z usodo slovenskega naroda. Med vojno je bila prenesena v Ljubljano in se je vrnila leta 1947.

Na Brezje romajo bolniki vseh vrst. Tudi kot turistični kraj so Brezje zanimive. Od tu je lep pogled na gore in pogorje v okolju. Zanimivi so podobe za oltarjem in zahvalni darovi ozdravljenih bolnikov. Cerkev sama ima

LIGAŠKI REZULTATI

Super liga 4. kolo

Pionir : Novi graniti, Kamnik 3:1 (8, -11, 5, 6)

Kamničani se v Novem mestu niso predstavili v najboljši luči in so pustili, da so jih Novomeščani nadigrali. Malo bolje so zaigrali samo v drugem setu, ki so ga tudi dobili. Razmerje med dobljenimi točkami pa kaže na zanesljivo zmago domačih (56:34).

II. Slovenska liga center – moški
Kamnik II : Pan, Kočevje 1:3 (-9, -0, 12, -11)

Trener Škorjanc bo moral še kako spremeniti postavbo, da se bo kamniška ekipa rešila zadnjega mesta v drugi ligi.

Pri Kamniku je potrebno za prikazano igro pohvaliti le Aleša Škorjanc in Mitjo Vadvana.

II. Slovenska liga zahod – ženske
Kamnik : Koper Cimos II 0:3 (-10, -10, -9)

Kamničanke, ki se borijo za sam vrh lestvice, so proti prvouvrščeni ekipi prikazale dobro igro in le sodnikom je potrebno pripisati, da niso premagale ekipe iz Kopra. Najboljše pri domačih so bile Osolnik, Romih, Novak in Mušič.

Super liga 5. kolo

Novi graniti, Kamnik : Granit Preskr-

ba, Sl. Bistrica 3:2 (-9, -8, 7, 8, 9)

To je bila tekma, ki Kamničanom ne bi smela povzročiti težav. Bilo pa je ravno obratno. Kakih 450 gledalcev je nemo spremljalo prva dva seta. Kamničani se nikakor niso mogli razigrati in priti do svoje igre. V njihovi igri je bilo vse polno luknenj, in to so gostje s pridom izkoristili. Dobili so prva dva seta in gledalci so pričakovali gladko zmago. Vendar se domačini niso predali. Prišli so do svoje igre in razmerje na igrišču se je obrnilo. Prej uspešen napad gostov je sedaj ustavljal kamniški zid, napadi domačih so postali neustavljivi in gostje so se morali sprijazniti z minimalnim porazom. Potrebno pa je dodati, da so se tudi gledalci s dobrimi potezami domačih zbudili in v zadnjem setu uprizorili pravo navijaško vzdušje. Pohvaliti je potrebno Francija Obolnarja, Grega Hribarja in Matjaža Žagarja pri domačih in Mijoviča in Hojnika pri gostih.

II. slovenska liga

Tovil Olimpija III : Kamnik II 3:0

Kamničani so v Ljubljano pripotovali brez najboljših igralcev in poraz proti Olimpiji je bil neizbežen.

Šenčur : Kamnik 3:1

Kamničanke ne igrajo slabo, vendar

jim manjka kanček sreče in uspeh bi bil tu.

Vabilo!

V nedeljo, 8. 12. 1991, se začena tudi liga kadetov in kadetinj. KADETINJE imajo pravo tekmo oz. turnir doma, in sicer gostijo ekipi Braslovce, Tabor iz Ljubljane. Tekme se pričnejo ob 10.00.

Rokomet I. slov. liga

8. kolo

Kamnik : Ormož 28:23 (19:12)

Pred rekordnim številom gledalcev so Kamničani morali zmagati, če so hoteli zadržati stik z sredino lestvice. Niso razočarali in pokazali izredno lepo igro. Vodili so skozi vso tekmo, le v sredini drugega polčasa so se gostje približali na tri gole razlike. Najboljši: Avakumovič 11, Tekavčič 8, Levce 4, Grbec 4, Špur 1 in Bremsak 1.

9. kolo

Dobova : Kamnik 22:16 (13:6)

Že na začetku se je poskušoval eden od stebrov kamniške igre Boštjan Špur in le uspešnem vratarju Brglezu se imajo zahvaliti, da niso prejele še kakšen gol več.

Najboljši: Bremsak 7, Grbec 3, Avakumovič 2, Jeglič 2, Žumer 1, Levce 1.

CICO

Karnar občinski prvak

V organizaciji Šahovskega kluba Komenda je bilo 22. novembra občinsko hitropotezno prvenstvo v šahu. Turnir, ki je že tradicionalen, je bil zaradi znanih razmer v juliju prestavljen na november.

Za lepe majolike, rezervirane za prva tri mesta, in enajst praktičnih nagrad, ki so jih podelili kamniška podjetja in obrtniki, se je potegovalo dvajset šahistov.

Turnir je v zadovoljstvo vseh vodil Vido Vavpetič, ki smo ga povabili kot starega šahovskega prijatelja in dobrega šahista, in mu zaupali tudi sodniško nalogo.

Naslov občinskega prvaka je z veliko prednostjo 2,5 točke osvojil moj-

strski kandidat Marjan KARNAR pred domačinom soimenjakom Marijanom KERNOM (II), 3. in 4. mesto pa sta si delila Vlado Kohek (II) in Boris BAVČAR (MK), ki pa je zaradi boljšega rezultata dobil majolico za 3. mesto.

Vrstni red:

1. Marjan KARNAR 17,5, 2. Marjan KERN 15, 3.-4. Boris Bavčar 14,5, Vlado KOHEK 14,5.

Sledili so: SITAR 13, VIDIC 12,5, Štrajher 10,5, BERGANT 10, OGRI-NEC in SEMEJA 9,5 itd.

Nagrade, za katere se vsem najlepše zahvaljujemo, so prispevali (po abecednem vrstnem redu): AVTO-ELEKTRIKA PUCELJ Vrhpolje, AZUR Kamnik, ELEKTROELE-MENT-SVIT Kamnik, ETA Kamnik, GOSTILNA »PRI ČUBRU« Križ, KEMOSTIK Kamnik, PEKARNA HROVAT Komenda, Strugarstvo BERGANT Suhadole, SVILANIT Kamnik, ZARJA Kamnik.

CIRIL KRIŽELJ

Obnovljeno srce vasi

Komendski župnik in kamniški dekan Nikolaj Pavlič je na misi-jonsko nedeljo popoldne blagoslovil obnovljeno kapelico Srca Jezusovega na Mlaki. Lepo vaško slovesnost je s pesmijo obo-gatil Moški pevski zbor Komenda pod vodstvom inž. Baldomirja Kremžarja. Župnik Pavlič je svojo duhovno misel naslonil na po-men kapelic in drugih svetih znamenj za verne Slovence.

Prebivalce Mlake je povabil, naj si ob lepo prenovljeni kapelici prizadevajo za duhovno sozvočje v družinah ter medsebojno razumevanje in strpnost.

Vaščane je letos spomlad k obnovi kapelice spodbudila domačinka Milka Perne, nato pa so se sami lotili dela. Zahtevnejša prenovitvena dela so opravili soboslikar Ciril Zarnik, zidarja Janko Križman in Jože Žurič in krovca Janez Zgonc. Pri manj

zahtevnih pa so jim priskočile na pomoč še druge roke domačinov. Obnovili so jo v štirinajstih dneh.

Kapelica Srca Jezusovega na vaškem križpotju ima spoštovanja vredno preteklost. Na stari plošči piše: »Postavljeno leta 1735, preslikano leta 1866, s prostovoljnimi darovi prenovljeno 1909.« Tega leta so v kapelico namestili nov kip Srca Jezusovega, Križani, ki je bil prvotno v njej, pa je dobil primerno mesto na hrbtni strani kapelice.

Pri tej kapelici so se pred drugo svetovno vojno, med njo in še nekaj časa po njej vaščani v maju zbirali k šmarničnim pobožnostim. Na delavnice so molili rožni venec in litanije Matere božje, ob nedeljskih večerih pa tudi peli. Še danes se marsikateri od njih rad spominja teh lepih trenutkov, ki bi jih veljalo spet oživiti.

JOŽE PAVLIČ

Dupliški balinarji tretji v Sloveniji

Pokrito balinišče Virtusa na Dupliki

Ob zaključku letošnjega prvenstva v slovenski balinarski ligi se balinarji dupliškega VIRTUSA lahko pohvalijo z odličnim rezultatom.

Med enajstimi ekipami iz vse Slovenije so, čeprav so bili novinci v ligi, dosegli odlično 3. mesto za Slavijo in Iskro CEO, s katero imajo enako število točk (odločala je le razlika v setih).

Rezultati letošnjega, zdaj lahko že rečem državnega prvenstva, so bili naslednji:

Slavija 18, Iskra CEO 16, Virtus 16, Dolomiti 12, Partizan Trbovlje 12, Kranj Center 12, Čirče 8, Lesce 8, Loka 1000-6, 5. avgust Tržič 6, Angel Besednjak Maribor 6.

Potrebno je povedati, da člani Virtusove 1. ekipe v sestavi Cveto Lanišek, ki je tudi trener ekipe, Slavko Bizjak, Miro Semprimožnik, Stefan Ličen, Grega Golob, Janez Pavli, Milan Rutar, Sandi Joger, Andrej Šink in Jože Žirovnik, niso izgubili nobene tekme na domačem igrišču.

Tudi mlajši igralci, ki jih trenira Stane Rak in igrajo v II. ekipi, so se v II. ljubljanski ligi dobro odrezali. Dosegli so peto mesto.

Prizadevni dupliški balinarjem torej lahko samo čestitamo. Zaradi uspehov, ki jih dosegajo, tudi upravičeno pričakujejo, da bo v prihodnje občinska zveza za telesno kulturo, ki jim sedaj zagotavlja le približno desetino potrebnih sredstev, do njih nekoliko bolj radodarna.

F. S.

Rdeči križ pomaga

Število beguncev v kamniški občini, ki so prišli s kriznih področij sosednje Hrvaške, stalno niha, a hkrati nenehno narašča. Po podatkih občinske organizacije RK Kamnik je do 26. 11. 1991 dobilo status begunca 257 oseb, od tega se jih je 70 že vrnilo na svoje domove. Nekateri, ki so se vrnil domov, morajo zaradi širjenja vojnih razmer ponovno bežati. Nekaj se jih je tudi vrnilo v Kamnik, zlasti z zadrškega področja. V Kamnik bi prišli tudi z drugih kriznih področij, pa jim tega vojna vira ne dovoljuje. Vsi begunci v Kamniku imajo primerno urejene razmere; večina jih stanuje pri sorodnikih in znancih, nekaj jih je v samskem domu in v Mekinjskem samostanu.

Rdeči križ Kamnik nudi vsem beguncem delno materialno in skromno finančno pomoč.

Do sedaj je bilo razdeljeno 154.500 tolarjev. Izplačano je bilo po 1000 tolarjev na osebo vsem, ki so tu že več kot mesec dni. Poleg te pomoči so prejeli še pomoč v hrani in živilih. Razdeljeno je bilo 110 živilskih paketov, v avgustu je bilo nabavljeno še za 23.076 tolarjev hrane (še ni bilo živilskih paketov).

Vrednost razdeljene finančne in materialne pomoči znaša 450.000 tolarjev, od tega predstavljajo živilski paketi 209.000 tolarjev. V to pomoč je vključen tudi znesek 45.980 tolarjev za nočnine v samskem domu, 23.000 tolarjev za nastanitve v samostanu, potem so tu še izdatki za šolske malice (begunskih otrok) in drugi manjši izdatki. V znesek razdeljene pomoči pa ni vključena vrednost darovanih živil in drugih prehranskih artiklov, zbranih v KS.

Za pokrivanje izdatkov je RK Kamnik prejel 130.000 tolarjev iz RK Slovenije in 58.315 tolarjev kot darila dijakov in zaposlenih v SENŠRM in drugih darovalcev (navedli jih bomo drugič), vso razliko pa je pokrival RK Kamnik iz svojih lastnih sredstev, tako da je sedaj ostal skoraj brez denarja.

Omenili smo že, da so tudi begunci, nastanjeni pri sorodnikih in znancih ter pri drugih družinah, dobili materialno pomoč v živilih, ki so jih zbrali odbori RK v krajevnih skupnostih. Del živil so prejeli tudi begunci v samostanu, in sicer: 5 živilskih paketov, 120 kg krompirja in nekaj zelja.

Pri zbiranju materialne pomoči so se zelo dobro in uspešno angažirali KO RK v Motniku, Zg. Tuhinju, Šmartnem, Srednji vasi, Tunjicah, Mostah in v Komendi.

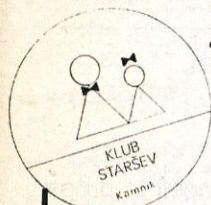
RK Kamnik, ki je odgovoren za organizacijo nastanitve, prehrano in administrativno urejanje, ima točno evidenco o zbrani pomoči in finančnih sredstvih in tudi točno evidenco o razdeljeni pomoči. Podatkov o zbiranju pomoči za begunce, ki jo organizirajo drugi dejavniki, RK nima.

RK želi takrat seznaniti občane Kamnika z nekaterimi vprašanji, ki jih zanimajo.

Ze prej smo omenili, da je RK razdelil beguncem denar in živila; druge pomoči jim ni mogel dati.

V skladišču RK Kamnik so na zalogi še nekatera živila, kot krompir, jabolka, fižol, nekaj živilskih paketov in drugih prehranskih artiklov. Zvedeli smo tudi, da primanjkuje pralnega praška, papirnih plenec za dojenčke in podobnih stvari.

STANE SIMŠIČ

Odprimo okna

Vedno vse narobe naredim!

To so besede obupanega otroka nad neuspehom v šoli. Besede, ki nas opozarjajo, da je nesrečnemu otroku treba pomagati!

A kako pomagati? Na to vprašanje smo iskali odgovor na srečanju Kluba staršev, ki smo ga tudi tokrat poimenovali ODPRIMO OKNA in spustimo skoznja spoznanja o motivaciji otroka za učenje, kajti eden od bistvenih dejavnikov učnega neuspeha je prav pomanjkanje motivacije za učenje.

Novih spoznanj nam je radodarno natresla g. Tereza Žerdin z Republiškega zavoda za svetovanje. Zapisane jih ponujamo tudi vsem, ki želite pomagati vašim malim, včasih tako težkim in obupanim glavicam.

Motivacija – kaj je?

Vzgon, ki človeka požene, da se česa loti. Je energija, ki jo posameznik potrebuje, da se stvari loti, vztraja in pride do cilja! Če je cilj zelo oddaljen in neopredeljen, je težje vzdržati; lahko obupaš sredi poti in odnehaš.

Zato je prvo pravilo motivacije – zastavljanje ciljev, ki niso

predaleč. Z majhnimi koraki jih je prav lahko doseči.

Primer: Otrok je neuspešen pri slovenskem jeziku. Pozablja na domače naloge, se ne uči in seveda ne zna; pa saj mu je tovarišica že tako ali tako nekajkrat dejala, da nič ne zna. Končni cilj – pozitivna ocena pri slovenskem jeziku – je seveda pred takšnim otrokom tako daleč, da sam ne more do njega. Potrebno ga je »zdrobiti« na krajše cilje; najprej, da se bo sam spomnil na domačo nalogo (pri kateri mu za začetek moramo pomagati), to mu bo čez čas prišlo v navado, in jo bo sposoben tudi sam opraviti. Tako se bo zanimanje povečevalo in z našo vzpodbudo in pomočjo se bo znova lotil učenja.

Zlato pravilo motivacije – pohvala

Vsak korak k cilju je potrebno nagraditi s pohvalo. Še posebno pri neuspešnem otroku; prav žalostno je, da na to preprosto in učinkovito sredstvo za motivacijo otroka tako redko uporabljamo.

Pri neuspešnem učencu je kritika vedno negativni motiv, in le vzpodbuda pozitivni motiv. Starši in učitelji prepogosto iščemo, česa otrok ne zna, in ne, kaj zna. Tako v otroku hote ali nehoti ustvarimo **samopodoba**, izredno pomembno za otrokovo samozavest oziroma mnenje o samem sebi. Otrok, ki o sebi misli najslabše, ne more biti motiviran za učenje.

Kaj je še bistvo motivacije?

Nujno potrebno je otrokovo sodelovanje pri odločitvah; spoznati mora, da je uspeh odvisen od njega samega, od njegovega truda (če se bo trudil pri učenju, bo ocena pozitivna).

Zelo pomembno je tudi doživljanje neuspeha!

Zelo vzpodbuden je primer iz življenja izumitelja Edisona: menda je kar tisočkrat poskušal narediti žarnico, pa se mu je to posrečilo šele tisoč prvič. Neuspeh ga torej ni potrl, ampak ga je gнал naprej. Ob doživljanju neuspeha se je ogromno naučil, saj je tisočkrat ugotovil, kako žarnice ni mogoče narediti.

Doživljanje neuspeha je torej lahko tudi pozitivno; potrebno je otroka pripeljati do spoznanja, da je neuspeh mogoče doživljati tudi na takšen način, torej kot vzpodbudo.

Če je strah pred neuspehom večji od želje po uspehu

se otrok zateče v beg, in je krog, iz katerega sam ne more več, sklenjen. Zato je nujno potrebno spremeniti miselnost odraslih ljudi, ki otroku lahko pomagajo na veliko načinov, če le vedo, kako.

Zato polagamo na srce staršem in učiteljem, naj pomagajo otroku k motivaciji za učenje. Naj poiščejo tudi gumbek, ki bo v otroku vzbudil željo po učenju in zadovoljevanju osnovnih človekovih potreb – po samopotrjevanju.

Le tako bodo naši otroci – srečni otroci!

Za konec le še to: zametek motivacije je **radovednost**. Zlato obdobje za njeno rast je v starosti od štirih do osmih let. Zalivajmo jo skrbno kot rožico. Kajti od tu naprej je ocena tista, ki otroka motivira ali za učenje ali zatre njegovo voljo. Z oceno pa je tako: slašba, kot je, bolj nas odrasle »kliče na pomoč«!

IVANA SKAMEN

Možnosti razvoja tuhinjske doline

Zakaj razvojni program in kdo ga pripravlja?

Novi Zakon o vzpodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij in območij z omejenimi naravnimi dejavniki za kmetovanje predvideva za ta območja različne oblike podpore in sovlaganja. Hkrati pa ta zakon, kot osnovo za vse oblike pomoči, zahteva, naj se za takšna geografsko (ali življenjsko) zaokrožena območja pripravi razvojni programi.

Ti programi morajo ugotoviti in utemeljiti razvojne možnosti posameznega območja, torej opredeliti potencialne (v prostoru, ljudeh, znanju...) in na osnovi teh možne perspektivne dejavnosti.

Razvojne programe pripravlja v Sloveniji več organizacij. Občina Kamnik je za avgusta letos odločila, da to delo zaupa nam, ki predstavljamo firmo NOV NA, Studio podeželja, d.o.o., doma pa smo na Ravnah na Koroškem.

Ena izmed osnovnih značilnosti našega dela je v zavedanju, da program pripravljamo ZA LJUDI, KI NA TEM OBMOČJU ŽIVITE, DELATE IN OBUČITE PROBLEME, ki tako ali drugače zavirajo ali onemogočajo drugačen razvoj, in ne (zgolj) zato, da bi zadostili merilom zakona. Skratka, hočemo, da je program, pod katerega se bomo podpisali, prikaz dejanskega stanja in resničnih možnosti za razvoj.

Glede na to pri pripravi razvojnega programa sledimo trem ključnim vprašanjem:

1. S KATERIMI POTENCIALI OBMOČJE RAZPOLAGA?

2. KATERE OVIRE OZIROMA PROBLEME ONEMOGOČAJO ALI ZAVIRAJO HITREJŠI RAZVOJ?

3. S KAKŠNIMI UKREPI, PODPORAMI IN VZPODBUDAMI BI TE OVIRE LAHKO ODPRAVILI OZIROMA VZPODBUDILI RAZVOJ PERSPEKTIVNIH DEJAVNOSTI?

Odgovorov na zastavljena vprašanja pa ne iščemo zgolj v obstoječih pisnih informacijah, ampak v pripravi razvojnega programa sodelujejo tudi strokovni delavci iz občine Kamnik za področje kmetijstva, obrti, turizma in infrastrukture.

Na pogovorih s člani te delovne skupine skušamo razvojni program pripraviti in argumentirati s strokovnega vidika.

In kakšni so bili prvi »odgovori« stroke na prej navedena vprašanja?

1. POTENCIALI obravnavanega območja so:

– položaj, možnosti za turizem, vrelci v Tuhinju, les in tradicija lesne predelave, kmetijstvo in domača predelava, storitvena obrt

– na osnovi tega PERSPEKTIVNE DEJAVNOSTI:

– kmetijstvo in predelava kmetijskih pridelkov, lesna predelava, storitvena dejavnost; vse skupaj pa povezano v turizem.

2. PROBLEMI – OVIRE za razvoj teh dejavnosti:

– motiviranost ljudi, znanje, kadri, organiziranost, sistemske ureditve, nejasna perspektiva, neurejena infrastruktura, pomanjkanje kapitala.

Glede na navedeno je kot OSREDNJI PROBLEM izpostavljen:

– pomanjkanje znanja, informacij in podpore.

3. In še PRVENSTVENE NALOGE za aktiviranje potencialov ter odpravo ovir za njihov razvoj:

– motivacija okolja (razvojni programi in strokovna pomoč), stimulativna razvojna politika ter urejanje osnovne infrastrukture.

Na prvem pogovoru s člani delovne skupine smo se dogovorili za način priprave osnovnih informacij za področje kmetijstva, turizma, obrti in infrastrukture. Za področje kmetijstva, turizma, obrti in infrastrukture. Za pripravo podatkov so člani prejeli vprašalnik in navodila za delo.

In ker trdimo, da problemi in programi pripadajo ljudem, ki pa se bodo tega lastništva zavedali le, če bodo pri razreševanju problemov oz. snovanju napredka aktivno sodelovali, smo se s predsedniki KS dogovorili za način sodelovanja oz. vključevanja prebivalcev.

S strokovnjaki načelno ugotovljene zmogljivosti in probleme smo torej šli preverjati med prebivalce obravnavanih KS.

Tako smo se ob večerih pogovarjali s krajanji Pšajnovice, Srednje vasi (17. oktobra), Šmartnega, Špitaliča, Motnika, Tuhinja (18. oktobra), Sel in Vranje peči (23. oktobra).

Večina krajanov je na te pogovore prišla bolj iz radovednosti, nekateri pa tudi kar s konkretnimi predlogi in vprašanji, marsikdo pa je pričakoval predavanje o tem, kaj in kako naj delajo. Zato je bilo tudi več kot le presenečenje, ko so spoznali, da ni smelo priti predavatelja, ampak smo jih prišli spraševati:

– Kje, mislijo, da so možnosti za razvoj njihovega kraja (naravne danosti, znanje, tradicija...)?

– s kakšnimi problemi se srečujejo, oz. kaj jih ovira pri hitrejšem razvoju (infrastruktura, davčne in druge obremenitve, neinformiranost, nezaupanje...)?

– kaj mislijo, da bi bilo potrebno spremeniti, da bi se njihove možnosti za razvoj povečale (strokovna pomoč, zagonska sredstva, stimulativna razvojna politika...)?

Kaj o vsem tem menijo in kako o lastnem razvoju razmišljajo prebivalci navedenih KS?

Stanje:

– največ dohodka pridobijo od gozda, predvsem s prodajo lesne surovine, predelave je bolj malo,

– drugi viri dohodka so še kmetijstvo, živinoreja (oboje je bolj samozadostno in ne za trg) in delno obrt,

– čistih kmetij je malo, pri večini je vsaj en družinski član zaposlen

– male kmetije, ponekod razdrobljena posesti,

– v nekaterih KS je dokaj pestra dejavnost na področju obrti in podjetništva,

– ponekod imajo neizrabljene objekte (bivše šole, razni obrati...)

Razmišljanja prebivalcev o možnih dejavnostih v Tuhinjski dolini:

– lesarstvo

– kmetijski turizem in dodatna ponudba (jahanje, smučanje, smučarski teki, lov, tenis...)

– prodaja kmetijskih produktov na domu (kmetije odprtih vrat)

– gojenje rakov in rib (– izkoriščanje tople vode)

– gobarstvo

– storitvena dejavnost: otroško varstvo, frizerstvo, vodoinstalat-

stvo, elektroinstalaterstvo, frizerstvo, trgovina

– pridelava zelenjave za trg (bližina večjih mest)

– kovaštvo

– vaška klavnica

– žganjkuha (za trg)

– izkoriščanje tople vode (Srednja vas) v kmetijske in turistične namene

– strojenje kože, krznarstvo

– sadjarstvo (sajenje sadja).

In kaj razvoj teh dejavnosti, prav tako po mnenju prebivalcev, ovira oziroma, s kakšnimi problemi se srečujejo?

– problemi so na področju infrastrukture (različno po KS, ponekod so problem ceste, druge vodna oskrba, elektro in PTT omrežje itd.),

– začetni kapital

– neurejen status dopolnilnih in drugih dejavnosti na kmetijah (dvojni prispevki, davki – npr. kmetija in žaga na kmetiji),

– velikost kmetij (povpr. 3,5 ha),

– neusposobljenost ljudi za opravljanje dejavnosti (npr. na področju turizma, lesne predelave),

– pomanjkanje storitvenih dejavnosti,

– nepovezanost nosilcev različnih dejavnosti za skupni nastop na tržišču, oz. skupno ponudbo (vsak se sam prebija na trg in vsi se srečujejo z enakimi problemi),

– strah pred rizikom, nezaupanje in nezainteresiranost ljudi, ki je posledica prej navedenega,

– neinformiranost ljudi o tržnih možnostih, potrebah, trendih,

– davčna politika (sedaj omogoča konkurenco fušarjem),

– problemi s pridobivanjem soglasij za obrtno dovoljenje,

– predolgi postopki pri pridobivanju lokacijske dokumentacije

– melioracije (samo za površine nad 10 ha)

– sprememba namembnosti na kmetiji, zazidljiva območja,

– lovski zakon (lovec omeni škodo kmetu) in problemi z divjadjo.

Z zadevnimi pogovori smo stališča stroke o razvojnih zmogljivostih, perspektivnih dejavnostih, problemih in tudi potrebnih ukrepih soočili z mnenji in razmišljanji prebivalcev obravnavanih KS oziroma jih preverili. Na teh pogovori so sodelovali tudi nekateri člani delovne skupine.

Rezultati pogovorov v KS v glavnem potrjujejo, predvsem pa dopolnjujejo načelne ugotovitve, do katerih smo prišli skupno s člani delovne skupine. Ugotovitve in predlogi s teh pogovorov bodo vključeni v delovni osnutek razvojnega programa. Tega bodo člani delovne skupine na prihodnjem pogovoru po potrebi še dopolnili in oblikovali v predlog razvojnega programa za Tuhinjsko dolino (v drugi polovici novembra).

Tako pripravljeno predlog razvojnega programa bomo objavili v Kamniškem občanu (v decembru), tako da bodo vsi, ki jih razvoj obravnavanih KS zanima, lahko na predlagani program pripravili pripombe, dodatne predloge ali vprašanja.

V tem času bomo namreč ponovno organizirali pogovore s krajanji, na katerih bomo preverili, ali je pripravljen program »ta pravi«. Glede na naše stališče bo »ta pravi« le-ta, ki ga bodo sprejeli oz. potrdili tudi prebivalci obravnavanih KS.

MARIJA PRAZNIK

Spominska maša na Kopiščih

Odslej bodo počivali v blagoslovljeni zemlji

Tiha žalost, zbranost, edinost v molitvi, predvsem pa pripravljenost odpustiti krvnikom, ki so se po drugi svetovni vojni znesli nad begunci in domačini, je prevečala vse udeleženci spominske in pravne maše na vernih duš dan na Kopiščih.

Pozabiti pa ne bo mogoče teh stotin, mogoče celo tisočev žrtev, ki so padli pod bičem boljševistične revolucije. Tudi zaradi tega ne, ker so bile med njimi nedolžne žrtve; otroci, žene in ostale. Žrtve, s katerimi stalinistični valpti niso vedeli drugega početi, kot znebiti se jih. Telo je mogoče ubiti, duha pa ne. Tudi spomina ne, ne utišati glasu vesti.

Množični grobovi na Kamniškem. Ob njih še posamični grobovi, vsi pa priče nekega sramovanja vrednega časa. Gorje premagancem, ko se nad njimi razlije žolč zmagovalcev. Zadnje postaje križevnega pota vseh, ki jih je kakorkoli zaznamovala vojna: Kopišča, Sidel, Kamnik, Podgorje, Žeje...

Med mašo na Kopiščih.

Mir, sprava, odpuščanje

Prizadevamo si za mir in spravo, utrjujmo ju, je ob množičnih grobovih pobitih vabil komendski župnik in kamniški dekan Nikolaj Pavlič. Nato pa v pridigi ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas: »Kaj nam danes govorijo vsi tukaj pokopani? Nismo umrli zaman. Umrli smo, ker smo hoteli izboljšati svet. Nadaljujte naše delo za boljši svet,« je spodbudil navzoče. Če hočemo to narediti, je treba začeti pri sebi.

»Danes so nam ti grobovi bližji. Pa ne samo telesni ostanki, ampak duše, ki živijo. Ne kličemo po maščevanju. Naj ta mučeništvu posvečeni kraj postane sve-

tišče miru, klic iz grobov pa naj bo klic sprave, sodelovanja in ljubezni. Samo tako bo svet postal boljši.«

Pobiti bodo odslej počivali v blagoslovljeni zemlji. Težko si je zamisliti lepši grob, če ta ne bi bil nasilno izkopen. Pod veličastnimi vrhovi, že rahlo potresenimi s snežnim puhom, v bližini šumeče Bistrice, sredi zelenega razkošja gozdov.

»Lep je molk s prstjo zasutih ust...«

Na minljivost življenja so opominjali tudi pesmi kamniškega rojaka pesnika Franceta Balantiča, ki je sam izdihnil sredi ognjene groze. Zadnje sonce in Zasuta usta, ter argentinskega pesnika Mirka Kunciča Ded se poslavljajo. Z veliko mero občutka jih je povedal Janez Majcenovič. Velik delež so k vsem prispevali člani mešanega cerkvenega pevskega zbora iz Tunjic pod vodstvom Anice Stele. Celotno slovesnost so pripravili kršćanski demokrati s Kamniškega.

V rahlo zemljo grobov so bili zasajeni leseni križi, krog njih veni, svečice... znamenja ljubečega spomina na svoje. Vrhovi so molče gostili mrak. Smreke so se še bolj stisnile vase, v svojo zeleno molčečnost. Kmalu bo mrak zajel dolino in s svojimi nevidnimi dlani božajoče objel prelep bistriški svet...

JOŽE PAVLIČ

Božična ekologija

»Spet je prišel med nas ta lepi božični čas, ko ob jaslicah se vsi zbero in izpod drevesčka darila pobero.« Da, res je, približujejo se božični in novoletni prazniki, ki nas vse navdajajo s toplino in domačnostjo, marsikoga pa še s čim drugim. In ta lepi čas, ko naj bi bilo vse v znamenju miru, ljubezni, domačnosti je tudi čas vandalizma. Da, prav ste prebrali, vandalizma.

Star običaj božičnih smrečic oziroma novoletnih jelk je bil v časih, ko nam gozdovi še niso umirali in je bilo smrek veliko, ljudi pa malo, lep in dokaj neškodljiv. Sedaj pa, ko je več kot 50 odstotkov dreves bolnih, pa je običaj, če pri tem še vedno okrašujemo naravne smrečice, v nasprotju z našo ekološko zavestjo, v nasprotju z mirom in ljubeznijo do narave, do sveta, v katerem živimo.

Iz gozdov v okolici Kamnika bodo izginile številne smrečice,

veliko jih bo pa ostalo posekanih tudi v gozdovih, kjer so rasle. Za okrasitev namreč ni dobra vsaka smrečica. Brezvestni sekalci namreč sekajo samo najlepše, samo najbolj zdrave, tiste, ki se jim je nekako uspelo prilagoditi našemu onesnaženemu zraku. Ne sekajo bolnih smrečic ali tistih, ki rasejo v gošči; ker so neenakomerno raščene, pač ne ustrezajo okusu in modi. Poleg tega pa delajo še tako: če je smrečica prevelika, odsekajo samo vrh, spodnji del se pa nato žalostno posuši.

Pred časom, ko avtomobilizem še ni bil tako razširjen, so ljudje sekali smrečice v svoji bližnji okolici, pa tudi vsak, ki so ga srečali, jih je videl, kako nesejo drevesce domov. Danes je pa to ropanje veliko bolj elegantno. Z avtomobilom se zapeljejo čim bližje primernemu kraju v gozdu, posekajo smrekico in jo nato lepo skrito v prtljajniku odpeljejo. Če bi v času pred božičem in

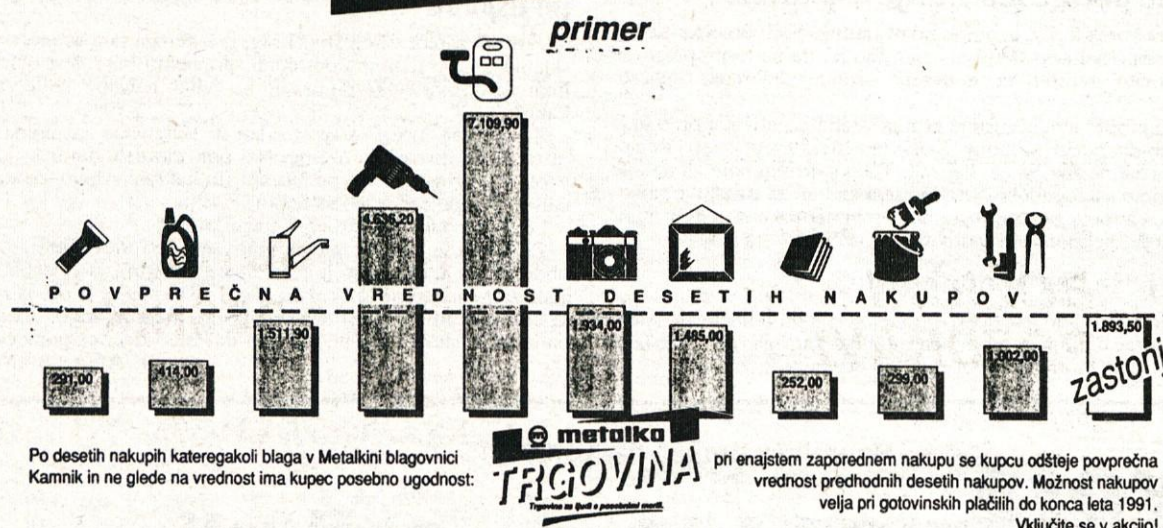
novim letom pregledovali avtomobile, ki vozijo iz Kamniške Bistrice, bi v marsikaterem našli »plen«, posebno ker se vedno veča, da so gozdovi v tem koncu državna last, ne pa last Kamniške meščanske korporacije, kateri so bili odvzeti.

Zakaj ne bi ta, drugače lep običaj prilagodili sedanjim časom in prebujanju ekološki zavesti. Zakaj ne bi namesto naravne smrečice, ki jo morajo zaradi naše nečimernosti dobesedno umoriti v njenih najzgodnejših letih, okrasili raje umetne »smrečice«? Ko je taka »smrečica« lepo okrašena, na pogled skoraj ni videti razlike. Običaj je ohranjen, otroci so srečni in zadovoljni (saj menda te stvari počnemo v največji meri prav zaradi njih?), po stanovanju ni nadležnih suhih igric; ohranili pa smo še eno drevo.

B. POLLAK

Končno nekaj zastoni!

v Metalkini blagovnici Kamnik

GOSTILNA PLANINKA KAMNIK CLUB MONTE CARLO

Titov trg 4, tel. 831-451

V prijetnem ambientu organiziramo ohceti in druga družabna srečanja. Z veseljem pa seveda postrežemo vsakega individualnega gosta.

Oblščite nas in prepričali se boste!

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža, našega ata in dedka

MIHA HUMARJA

se iskreno zahvalimo župniku g. Antonu Gosarju za poslovilni govor v cerkvi in vodenje cerkvenega bogoslužja s pogrebnim obredom ter pokojnikovima nečakoma duhovnikoma Mihi Kališniku in Tonetu Humarju za somaševanje in pogrebni obred. Hvala njegovim pevskim prijateljem in cerkvenemu pevskeemu zboru, ki sta ga s pesmijo, ki jo je vse življeje tako ljubil, pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala sodelavcem tovarne TITAN za darovano cvetje, posebna hvala g. Bojanu Pollaku za besede slovesa ob odprtem grobu. Se enkrat hvala vsem za cvetje, darove za maše in udeležbo pri pogrebu.

Žalujoci: žena Cecilija ter otroci Mihaela, Jože in Andreja z družinami
Mekinje, november 1991

ZAHVALA

Mnogo prežgoda nas je zapustil
naš dragi mož, oče in dedek

MARJAN KARNER

s Tkalske poti 4 v Kamniku

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, še posebej sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, podarili prekrasno cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Še enkrat vsem iskrena hvala.

November 1991

Tudi letos

SILVESTROVANJE

v športni dvorani v Kamniku

Ansambel BRATOV POLJANŠEK organizira
SILVESTROVANJE

na enak način kot lani. Gostje prinesejo s seboj hrano in dobro voljo. Vstopnice po 300 SLT so na voljo v trgovini Gašper v Srednji vasi in bifeju Emona na Trgu talcev v Kamniku.

Informacije na tel.: 812-370, 847-101.

Šahovski klub Komenda
organizira

v petek, 13. decembra ob 19. uri

OBČINSKO EKIPNO PRVENSTVO V AKTIVNEM ŠAHU

Vsaka ekipa šteje 4 člane. Igralni čas je 30 minut na igralca. Zmagovalna ekipa prejme pokal.
VABLJENI!

AVTOODPAD – AVTOTRGOVINA VRHOVEC, VIR PRI DOMŽALAH!

ponuja odkup in prodajo rabljenih avtomobilov, ima veliko zalogo skladiščenih vozil vseh vrst, novih in rabljenih avtomobilskih delov in tudi materialov za prikolice in kmečke vozove. Delovni čas od 8.30 do 12. in od 13. do 17. ure, v soboto od 8.30 do 12.30. Tel. 712-983.

ZAHVALA

V 68. letu življenja nas je po hudi bolezni zapustil dragi mož, ati, ata, brat, stric in tast

IVAN SLAPAR

krojač iz Kajuhove 9, Kamnik

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče. Lepo se zahvaljujemo sosedom iz Kajuhove ulice, še posebno Hribarjevim. Prav tako se zahvaljujemo Albinu Kladniku za tople poslovilne besede in pevcem Lire za ganljivo zapete pesmi.

Žalujoci: žena, sin in hčerka z družinami, brata in sestre ter drugo sorodstvo

November 1991

ZAHVALA

Ob tragični smrti najinega
ljubljenega sina

BOJANA ŠUŠTARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem za ustne in pisne izraze sožalja, za počastitev njegovega spomina, za darovano cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo dijakom in profesorjem Srednje agroživilske šole v Ljubljani, delavcem Zdravstvenega doma v Kamniku, profesorjem Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani in bivšim dijakinjam, kamniški godbi, katere član je bil tudi Bojan, njegovim prijateljem, prof. Janezu Majcenoviču za zapete pesmi v cerkvi, gospodoma Božu Matičiču in Tomažu Geršaku za poslovilne besede, hvala župnikoma iz Šmarce in Kamnika za pogrebni obred in besede tolažbe, vsem sosedom in zlasti sorodnikom, ki so nama stali ves čas ob strani.

Žalujoci mami Julka, oči Milan in sorodniki

Duplica, 25. novembra 1991

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 63. letu starosti nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ HRIBAR

Trebušakov ata iz Golice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred in govornikoma za poslovilne besede.

Žalujoci: žena Anica, sinovi Ivan, Marjan, Drago, Tone in hčerka Marjana z družinami ter drugo sorodstvo

November 1991

ZAHVALA

Tako kot reka se izgubi v daljavo,
odšla si tiho, brez slovesa,
za seboj si pustila spomin
na naša skupna srečna leta.

Ob boleči izgubi naše mame,
stare mame in prababice

FRANČIŠKE HRIBAR

Jernačeve mame z Velikega Hriba

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in za maše ter nam pomagali v težkih trenutkih. Posebna zahvala zdravnikom ZD Kamnik, ki ste jo obiskovali na domu in ji lajšali bolečine, g. župniku za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke in govornikoma g. Ivici Bajde in g. Antonu Modicu za ganljive besede. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoci: vsi njeni

Veliki Hrib, Liplje, Laze, Celje, Idrija, oktober 1991

ZAHVALA

Pomlad na vrt bo tvoj prišla
in čakala, da prideš ti,
jokala bo, ker tebe ni!

Ob nenadomestljivi izgubi
našega dragega moža, očeta,
starega očeta, brata, strica
in svaka

MILANA POHLINA

z Duplice, Jakopičeva 20

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sodelavcem iz Stola in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, pomoč ob tej težki izgubi in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za občuteno zapete pesmi, Antonu Modicu za besede slovesa, g. sosedi Vidi Rudič in Cvetki za pomoč na našem domu v težkih dneh. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Za njim žalujemo: žena Pepca, sinova Branko in Bojan, snaha Marija, vnučka Maja in Benjamin, brata Ivan in Franc z družinami in drugo sorodstvo

Duplica, 28. novembra 1991

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil

JANEZ VRHOVNIK st.

iz Tunjice

Zahvaljujemo se vsem sovaščanom in drugim, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, njegovim in našim sodelavcem. Iskrena hvala vsem, ki ste mu darovali cvetje v slovo, sosedom, ki ste ga ponesli v zadnji dom, Ivanu Nograšku za občuten oris pokojnikove življenjske poti, g. župniku za lep pogrebni nagovor in cerkveni obred, tunjiškimi pevcem za ganljivo zapete pesmi ob odprtem grobu in g. Modicu za slovo v imenu Društva upokojencev. Vsem in vsakomur posebej naša iskrena hvala.

Vsi njegovi

Tunjice, oktober 1991

Trgovina

»PRIZMA«,

Steletova 25, Kamnik (nasproti SKG)

December je mesec obdarovanja, zato vam nudimo pestro izbiro igrač, papirne galanterije in unikatne keramike po ugodnih cenah. Pričakujemo vas od 9. do 13. in od 15.30 do 19. ure, v sobotah od 8. do 12.30 S SEBOJ POVABITE TUDI BOŽIČKA IN DEDKA MRAZA

GOSTILNA

»ZA TUNCO«

Tunjice

PRI NAS SPET:

- jedi po naročilu,
- nedeljski menuji po ugodni ceni,
- odprta domača vina.

Za zaključene družbe sprejemamo naročila. Odprto od 14. do 23. ure, v nedeljo in praznike od 10. do 23. ure, v sredo zaprto. Se priporočamo!

TRGOVINA »MERY«

Kidričeva 14, Kamnik
tel. 831-703

V teh dneh še posebej priporočamo:

- pestro izbiro volnenega blaga za topla krila, kostume in plašče, meter od 400 do 500 SLT,
- dvajset vzorcev pliša po 652 SLT,
- podloge vseh barv po 146 SLT,
- veliko izbiro igrač.

Veselim se vašega obiska!

NOVA TRGOVINA Z OBUTVIJO

»COKLA«

Kamnik, Titov trg 22
(v nekdanjem lokalu Zmage)

PESTRA IZBIRA, UGODNE CENE:

- čevlji,
- škornji,
- šporna obutev,
- cikle, copati,
- bunde,
- konfekcija in še marsikaj.

Odprto od 8. do 19. ure, v soboto od 8. do 12. ure. **Pridite, ob naši ponudbi boste prijetno presenečeni!**

PREDSTAVITEV KNJIGE Ivana SIVCA: IN VEČNO BODO CVETELE LIPE v dvorani Glasbene šole, Kajuhova pot 11, v petek, 13. 12. 1991 ob 18. uri.

Predstavitel bo podprla knjigarna Kočna Kamnik.

VLJUDNO VABLJENI!

NOVOLETNI IN
BOŽIČNI
POZDRAVI

(prireditel leta)

V PETEK, 13. decembra ob 20. uri:

ŠPORTNA DVORANA KAMNIK

SODELUJEJO: ansambel LOJZETA SLAKA in Fantje iz Praprotna, ansambel Nagelj, Poljanski, Štajerskih 7, B. Wolfrend-Wolf, Franc PESTOTNIK-Podokničar.

Kegljaški klub Kamnik bo poskrbel za dobro postrežbo in bogat srečolov. Naplesali se boste do jutra.

PREDPRODAJA VSTOPNIC: ZKO Kamnik, IDEJA BAR Kamnik, Trgovina KOČNA Duplića, Trgovina KOČNA Stranje, Bac Stahovica, Peko Domžale, Hram ROŽICE Mengeš.

BUTIK
»RESNIK«Kidričeva 4
Kamnik, tel. 831-575

Odprto od 8. do 19. ure, v soboto od 8. do 13. ure.

Pestra izbira volnenega blaga po izredno ugodnih cenah. V teh dneh vam še posebej priporočamo svetleče se blago za slovesne priložnosti.

Bogata izbira drugega metrskega blaga, ves pribor za šivanje, unikatna oblačila za mlade itd.

Šivamo po naročilu iz našega blaga v poslovalnicah v Domžalah, tel. 713-567.

TV ANTENE IN TERMO-AKUMULACIJSKE PEČI popravljam in montiram. Zibelnik Matija, Zavrta 5, Mengeš, tel. 737-194.

OBVESTILO!

Pošten najditelj je na policijo prinesel modro ovojnico, v kateri je bilo 4.000 tolarjev. Na ovojnici je napis Peter. Lastnik lahko dvigne denar pri dežurnem policistu.

NAKUPOVALNA
KARTICA

**ENOSTAVNO
VARNO
PRAKTIČNO**

**INTERESENTI!
VSE INFORMACIJE
NUDI
razvojni zavod
domžale
TEL. (061) 713-783**

JEANS CLUB PALMAS

NOVO NOVO NOVO
V Kamniku, na Steletovi 25 (nasproti SKG)

TRGOVINA
– JEANS CLUB PALMAS

Trgovina vam nudi:

– pestro izbiro uvoženih in domačih kavbojk: DIESEL, WILD, CARRERA, LEVI'S, PEPE itd.

- termo kavbojke,
- trenirke
- pajkice, drese,
- kape, šale, rokavice,
- različne modne dodatke.

Pri nas se lahko oblečejo otroci in odrasli.

Cene so za vse žepe!!!

Odprto od 13. do 19. ure, v soboto od 8. do 12.30.

PRIDITE, ČAKA VAS JEANS CLUB PALMAS!

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM
»NADA«

Novi trg (nad Zdravstvenim domom)

V teh, predprazničnih dneh želimo skupaj z vami, spoštovani kupci, počastiti 1. rojstni dan naše trgovine. Zato smo za vas pripravili razna prijetna presenečenja – od akcijskih prodaj do pestre izbire blaga po najnižjih cenah. Na praznični dan, **11. decembra**, pa bomo za nakup nad 1.500 SLT kupcu poklonili kartico novoletnega 3x3. Odprto od 7. do 19., v soboto od 7. do 17., v nedeljo od 9. do 11. ure. Priporočamo tudi pecivo in domači Pečjakov kruh in Škofljice ter kruh iz domače peči.

cedam

Domžale, d.o.o.
maloprodajne enote:

MARKET KAMNIK – Steletova 25, tel. 812-544

MARKET DOMŽALE – C. talcev 11, tel. 712-769

MARKET DIKA – Radomlje, tel. 727-420

M MARKET – Moravče, tel. 731-128

GROSISTIČNO SKLADIŠČE: Domžale, c. Talcev 11, tel. 712-769

UPRAVA: Domžale, Ljubljanska 59, tel. 712-153, 715-209, fax 715-209.

DECEMBER JE MESEC PRAZNIČNIH NAKUPOV, ZATO JE ZDAJ PRAVI ČAS, DA SE PRAVILNO ODLOČITE:

- ugodne, konkurenčne cene,
- diskontne in akcijske ponudbe hrane in pijače,
- bogata založenost in pester asortiment blaga,
- primerna postrežba in urejenost.

MIKLAVŽ, BOŽIČEK IN DEDEK MRAZ SE ŽE OGLAŠAJO PRI NAS! PRIDITE ŠE VI!

BOMBONI SADNI 100 gr	13,39
TOALETNI PAPIR 6/1	190,32
ROBČKI PAPIRNATI 6/1	63,44
KAVA PRAŽENA CANECO 200 gr	82,80
VINO BELO – NAMIZNO 1 l	43,09
VINO AVIA LAŠKI RIZLING 0,7 l	86,18
ČOKOLEŠNIK 200 gr	65,38
RDEČA PESA 680 gr	38,09
MARMELADA MEŠANA 870 gr	69,59
RIŽ 2 kg	128,54

BOGATA IZBIRA IGRAČ IN RAZNIH DARIL ZA VSE PRILOŽNOSTI!

NAKUP V CEDAMU SE PA RES SPLAČA!

Novosti v kamniški matični knjižnici

Mineva prva jesen, ki jo knjižničarke preživljamo v novih delovnih prostorih – v prenovljeni stavbi nekdanjega zdravstvenega doma, na Ljubljanski cesti 1. Kljub temu da število novih članov knjižnice dnevno narašča in se torej naši uporabniki (bralci) lahko sami prepričajo o spremenjeni notranji podobi knjižnice, želimo kamniški javnosti tudi preko medija predstaviti strokovno plat našega dosedanjega dela ter opozoriti na novosti, ki jih vpeljujemo v naše delo še sedaj in sproti.

Glede na nove potrebe (tako delavcev kot uporabnikov) in možnosti (prostor), ki se nam ponujajo, si prizadevamo, da strokovno dokončano nadgradimo zamujeno delo, katerega zaradi prevelike prostorske stiske v stari stavbi skorajda nismo mogle opravljati. Torej delo, na katerem se nato lahko gradimo vse izhajajoče sodobne dejavnosti knjižnice kot splošnoizobraževalne javne ustanove, kamor po mednarodnih standardih sodi tudi naša. Povzemimo na kratko:

Splošnoizobraževalna knjižnica (SIK) mora knjižnično gradivo zbirati, hraniti in dajati na voljo uporabnikom, širiti znanje, izobrazbo in kulturo in nuditi informacije o tem – vsem kategorijam prebivalstva, ne glede na starost, izobrazbo in kraj bivanja. V enaki meri služi splošnemu izobraževanju, strokovnemu izpopolnjevanju, razširjanju znanstvenih spoznanj, kulturnemu delovanju ter razvedrilu. Pri tem se SIK ukvarja s posredovanjem misli in informacij, ne glede na obliko, v kateri so izražene: od knjig, časopisov in časnikov do različnih audiovizualnih zapisov.

V zavesti teh splošnoveljavnih načel za SIK smo se knjižničarke že spomladi načrtno začele pripravljati na selitev. Upoštevali smo predloge naše voditeljice, v. d. ravnateljice Saše Kos, smo že nekaj tednov pred selitvijo začele »prilagajati« našo dejavnost razporeditvi prostorov v novi stavbi. Tudi z namenom, da moramo selitev kar najbolje organizirati (pakiranje knjig je potekalo po abecedi in strokah UDK ter posebej za različne oddelke oz. namene, nobena enota knjižnega fonda – dotedaj vpisanih 70523 enot – ni bila izgubljena, poškodovana ali založena, selitev je morala biti čimhitrejša – knjižnica je bila zaprta le pet dni, zato smo delali 12 ur dnevno in dva vikenda), nam je ravnateljica dovolj zgodaj razkazala nove delovne prostore. Nato smo skupaj podrobneje začrtale dva programa: prvi – o organizaciji nadaljnjega poslovanja v stari knjižnici do selitve, in drugi – o poteku selitve. Tako, na primer, smo v starih prostorih še zadnjič »generalno« pregledale vse knjige na

knjižnih policah in pri tem izločile: poškodovani fond za knjigoveza; starejše knjige, ki jim je bilo potrebno popraviti ali šele določiti vrstilec UDK; glede na to, da v stari knjižnici čitalnice praktično ni bilo, je bilo potrebno natančno določiti (upoštevajoč standarde in strokovno vsebino, kvaliteto in kvantiteto fonda ter želje in potrebe uporabnikov itn.), katere knjige bomo potem namenile le čitalniški izposoji; zastavile smo urejanje knjižničnega skladišča; pregledale fonde na podružnicah in po potrebi izpopolnile njihovo poslovanje; izdelale seznam naročil za periodični tisk; ponovno smo ocenile primernost postavitev posameznih knjig na določenem oddelku (na podlagi tega smo kar nekaj knjig selile iz oddelka za odrasle v pionirski oddelk in obratno ter iz skladišča na izposojilo; na oddelku za mlade bralce je bilo nujno potrebno ločiti literaturo za starostno stopnjo CICIBANI (C) in PIONIRJI (P), slikanice in otroške strokovne knjige, knjižne zbirke itn.

Bodi dovolj o selitvi. Postoriti je bilo treba še marsikaj in vesele smo, da nam je načrtovano uspelo in je pri tem izposoja nemoteno tekla. Ob selitvi na zadnji dan – v nedeljo, 16. junija 1991, pa je bilo treba začeti znova. Najnovejša je bila signalizacija – postavitev informacijskih tabel, da bi se naši obiskovalci lahko orienirali. Žal so komaj drugi teden delovanja nove knjižnice naše delo prekinili zvoki siren za zračni napad... Signalne table so ostale še vsaj mesec dni v avtu na Primorskem in vsi skupaj smo čakali na mirnejše čase... Za ta čas smo zasilne table ročno izdelale same.

Novim prostorom smo prilagodile tudi naš delovni čas in čas obratovanja za naše obiskovalce. Knjižnica in čitalnica sta zdaj ODPRTI VSAK DAN – od ponedeljka do petka, neprekinjeno OD 9. do 19. URE.

Obiskovalci naše knjižnice se razlikujejo glede na starost, izobrazbo, interese oz. informacije, po kateri vprašujejo: k posebnima skupinama obiskovalcev pa sedaj prištevamo še bralce (pretežno odrasle), ki obiskujejo le

čitalnico (študirajo, prebirajo časopise ali iščejo informacije iz čitalniškega fonda), in predšolske otroke, ki prihajajo s starši na ure pravljic. Nekateri izmed obiskovalcev prihajajo zelo redno z namenom, da lahko tekoče sledijo novitetam s slovenskega knjižnega trga. Zaradi tega smo dve vitrinski omari (ob vstopu v knjižnico) namenile predstavljanju tekočih novitet. Vse bolj se povečuje tudi število uporabnikov, ki pripadajo različnim socialnim statusom – upokojeanci, nezaposleni (čitalniške izposoje knjig in časopisov ne zaračunavamo) ter invalidi (ki so še posebej veseli dvigala). Tako se je samo v zadnjih štirih mesecih (po selitvi) vpisalo 228 novih članov, od tega največ oktobra – 102 člana. Na dan nas je obiskalo povprečno 166 ljudi in največ v enem dnevu – 239. Pri tem se je v primerjavi z dnevnim obiskom lani zdaj še posebej povečalo število mladih bralcev (preko 50%). Tako nas je na pr. oktobra obiskalo 3818 bralcev (od tega kar 1700 otrok in 2118 odraslih). Skupaj pa smo izposodile 7218 knjig!

S selitvijo je knjižnica dobila prostore, ki jih prej praktično ni bilo: čitalnico (sedaj je tu tudi fotokopirni stroj), sobo za obdelavo gradiva, za postavitev AV-gradiva, knjižno skladišče, garderobo, mnogo prostornejša oddelka za izposojilo ter ob vhodu – razstavnici oz. informacijski prostor. Slednje skušamo čimbolj ekonomično izkoristiti – za stalne in občasne razstave, predstavitev novitet ter informiranje o poslovanju z bralci. V mesecih po selitvi smo pripravile 6 razstav (po tri za vsak oddelk), stalno pa je razstavljena zbirka starih, dragocenih knjig, faksimilov ter del domoznanske literature. Trenutno so na ogled naslednje RAZSTAVE: v pionirskem oddelku – »Fran Albrecht« in »Fran Levstik« ter »Nedaleč stran je Hrvaška...«, odraslim pa sta namenjeni razstavi »J. Gallus Carniolus« in »Slovenski emigracijski tisk v zdomstvu po letu 1945«.

Za najmlajše vsakih štirinajst dni prirejamo ure pravljic (prihodnjč 10. 12. itn.). Vsak drugi tork, ob 17. uri, malčki od 4. do 7. leta prislunjejo pravljici, se pogovarjajo, pojejo, rešujejo uganke, poslušajo kasete, rišejo... OTROCI, prisrčno vas vabimo, da se nam pridružite!

Omenile smo že, da smo spomladi razširile program za nabavo časopisov. Tako sedaj prejemamo 116 naslovov, od tega 92 naslovov za odrasle in 24 za mladino. Mladinski tisk smo na pred-

log voditeljice knjižnice izpopolnile z naročilom osmih tujih revij že letošnje šolske leto: Aktives U. im Klaseszimmer, Aktuell, das Rad – v nemščini; Catch, Click, Clockwork – v angl.; Allons!, Chez nous – v franc.;

Za leto 1992 pa je naročenih iz tujine naslednjih deset strokovnih časopisov za odrasle: v angl. – THE ECONOMIST za področje ekonomije, THE ELECTRO ELECTRONICS za elektrotehniko, NEW SCIENTIST za znanstveno in raziskovalno področje, BYTE za računalništvo, NEW MUSICAL EXPRES – za sodobno (rock) glasbo; v nem. – WOHNEN IDEE s praktičnimi nasveti za stanovanje ter modni reviji BURDA in NEUE MODE; v italijan. – MANI DI FATA IN MODELINA; Za srednješolsko mladino in vse, ki se učijo tuje jezike, pa smo naročile še: angl. SURE!, franc. PRESSE-PAPIERS, špan. AMIGOS in italijan. CIAO; Tako naj bi prihodnje leto v celoti prejeli 130 naslovov časopisov (od tega 22 tujih), še vedno pa so dobrodošli predlogi naših bralcev. Poleg naštetih pa dobavljamo v angleškem jeziku še dve slov. reviji: SLOVENIAN BUSINESS REPORT in SLOVENIA QUARTERLY MAGAZINE.

Spomladi smo knjižničarke obiskale tudi večje knjižnice v Ljubljani (ki imajo na voljo strokovne knjige, ki ne izhajajo le pri slovenskih založbah ali pa jih izdajajo posamezne izobraževalne ali znanstvene institucije) in pregledale ter kupile precejšen del – 142 naslovov strokovnih knjig v slovenskem, srbohrvaškem, angleškem in nemškem jeziku. Glede izbora za nakup omenjene literature smo sledile trem izhodiščem: prvi – nabavljamo literaturo za splošnoizobraževalno vrsto knjižnice, drugi – kljub prevemu načelu iz standardov upoštevamo še predloge uporabnikov, tretji – nekateri stroške smo morale nujno dopolniti. Nabavo strokovnega gradiva – poleg rednih nakupov tekočih izdaj z »ogledov« – želimo tako dodatno dopolnjevati še naprej, če bo le dovolj denarnih sredstev. Seznam novih strokovnih knjig je po UDK objavljen na oglasni deski oddelka za odrasle.

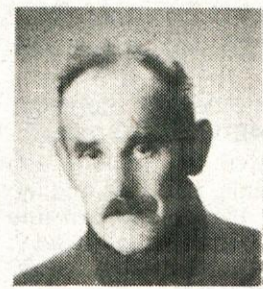
Mrežo splošnoizobraževalnih knjižnic pa poleg osrednje občinske knjižnice v Kamniku sestavlja še naslednjih šest podružnic: na DUPLICI (odprta vsak ponedeljek in torek od 16. do 19. ure), v KOMENDI (sreda od 17. do 19. ure), v ŠMARCI (ponedeljek od 17. do 19. ure) in v Domu upokojevcov (sreda in sobota od 10. do 12. ure); podružnica na Lazah in v Šmartnem pa bosta ponovno odprti po novem letu.

Poleg rednih dejavnosti v knjižnici potekajo sedaj tudi organizirani obiski Jana, Mateja, Olga, Saša, Tatjana, Tina

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

IVANA ŽEBALJCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala dr. Andreji Krt za lajšanje trpljenja v zadnjih dneh. Iskrena hvala gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred in darovano sveto mašo, pevcem za občuteno zapete pesmi in gasilcem za spremstvo in besede slovesa.

Žalujoci: žena Francka in drugo sorodstvo

Rožično, november 1991

ZAHVALA

Za vedno je tiho odšla od nas naša dobra žena, mama, stara mama, prababica in sestra

MARIJA KONCILJA rojena ŽAGAR

Od nje smo se poslovili 29. novembra 1991 na pokopališču v Mekinjah. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, ji poklonili toliko cvetja in jo pospremili na zadnjo pot. Posebno smo hvaležni dr. Kocutarju za dolgoletno zdravljenje naše mama, osebju Doma upokojevcov Kamnik za skrbno nego v zadnjih dneh, pevcem in gospodu župniku za lep poslovlilni obred.

Žalujoci: mož Vinko, sinovi Alojz, Pavel in Cveto v imenu vseh sorodnikov

Jeranovo, november 1991

KAMNIŠKI OBČAN – Ustanovitelj Skupščina občine Kamnik, izdajatelj Prelest. d.o.o. Ljubljana, Titova 37, direktor Tone Štrus. Predsednica časopisnega sveta Breda Podbrežnik-Vukmir. Uredniški odbor Dušan Lipovec, Vera Mejač, Bojan Pollak, Matic Romšak, Stane Simšič, Ivana Skamen, Franc Svetelj in Janez Votek. Glavni in odgovorni urednik Janez Votek. Strokovna sodelavka Vera Mejač.

Kamniški občan izhaja dvakrat mesečno in ga prejemajo vsa gospodinjstva brezplačno. Naslov uredništva: Kamnik, Titov trg 1, tel. 831-331 in n. c. 831-511, 831-504, 831-266 in 831-623 interna 29. Žiro račun: Prelest, d. o. o., 50102-601-3114. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk DP DELO – Tisk časopisov in revij, Ljubljana, Titova 35

Pot spominov NOB, pot prijaznih in iskrenih ljudi

Pot spominov NOB občine Kamnik, ki jo je pred leti organizirala borčevska organizacija, je dobro obiskana. Pohodniki na tej poti si lahko ogledajo pomembne pomnike NOB, kulturno zgodovinske znamenitosti krajev, ki skoznje pelje pot, prav tako si je moč ogledati še vrsto naravnih danosti.

Trasa poti nudi pohodniku vrsto užitkov. Hoja skozi naseljene kraje, gozdove in travnike do višjih planinskih predelov nudi posebno doživetje. Do sedaj je pot prehodilo 150 pohodnikov, ki so ob zaključku prejeli spominske značke.

Na tej poti spremljajo pohodnike zvezdavi in zadovoljni obrazi. Povsod so deležni posebne pozornosti in jih prijateljsko sprejemajo. Skoraj ni kraja, kjer ne bi pohodnikom zaželeli srečne poti, še več, tudi postrežejo jim s kapljico žlahtne, kavico ali pri-

grizkom. Pohodniki, ki so že večkrat prehodili to pot, imajo med prebivalci že prave in iskrene prijatelje. Zelo prijetno je srečanje na Vrheh pri Tomiškovih. Mimo njihove hiše skoraj ni mogoče brez krajšega postanka, ker bi zamerili. Podobno je na Slopeh pri Slopnikovih. Tu tudi živ, a krepak stisk rok največ pove o iskrenosti. Na Rakitovcu pri Žibertu je obvezno pokramljati in pokusiti domačo slivovko. Še in še bi lahko naštevali, kje pohodnike sprejemajo odprtih rok.

Pot spominov NOB, bi prav lahko poimenovali tudi kot pot pri-

ateljstva ali pot prijaznih in iskrenih ljudi.

Na vsej poti je opaziti, da krajanji skrbijo za pomnike, da je steza dobro oskrbovana, da je na marsikaterem spomeniku šopek rož. Po tem sodeč smatrajo to za svojo častno dolžnost.

Le redki so primeri, da ni povsod tako vzorno. Po vesteh iz Komende so se v bližini naselja nekateri znesli nad spomenikom NOB in ga polili z oljem. V bližini vasi Žeje pa so spomenik poškodovali. Taki primeri so v resnici le izjema, kažejo pa na »korajžo« storilcev. Tako početje pa spominja tudi na dokajšnjo primitivnost in mogoče na revanšizem.

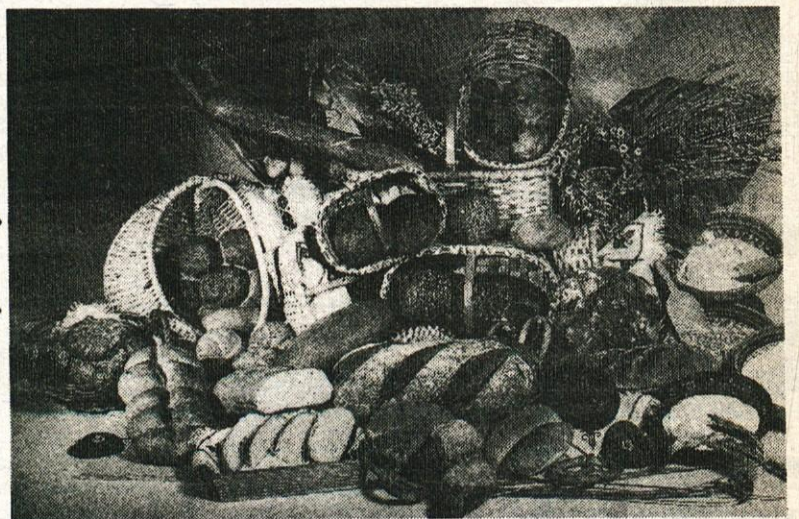
Tako ali drugače nečedna dejanja posameznikov ne bodo odvrgla pohodnikov s te poti. Nasprotno, ljudje znajo vedno bolj ceniti pomen polpretekle dobe, povezane z NOB, tako pohodniki in krajanji. Zgovoren dokaz, da je temu tako, so prijateljski sprejemi pohodnikov na poti od Kamnika, kjer pot začne, pa vse do njenega konca. Na vsej poti je 22 kontrolnih točk in še znatno več spominskih in zgodovinskih obeležij.

Nepozabni vtisi, številna prijetna srečanja in znanstva poglabljajo medsebojna razumevanja in krepijo trdne vezi med pohodniki in krajanji. Ustvarjajo se iskreni odnosi, kot to velja za prave prijatelje.

STANE SIMŠIČ

Pri Slopnikovih na Slopeh so pohodnike prijateljsko sprejeli

Dober kruh iz Napredkove pekarnice

v vseh naših trgovinah